

Sammlaren

Tidskrift för

svensk litteraturvetenskaplig forskning

Årgång 131 2010

I distribution:

Swedish Science Press

Svenska Litteratursällskapet

REDAKTIONSKOMMITTÉ:

Göteborg: Stina Hansson, Lisbeth Larsson

Lund: Erik Hedling, Eva Hættner Aurelius, Per Rydén

Stockholm: Anders Cullhed, Anders Olsson, Boel Westin

Uppsala: Bengt Landgren, Torsten Pettersson, Johan Svedjedal

Redaktörer: Otto Fischer (uppsatser) och Petra Söderlund (recensioner)

Inlagans typografi: Anders Svedin

Utgiven med stöd av

Vetenskapsrådet

Bidrag till *Samlaren* insändes digitalt i ordbehandlingsprogrammet Word till info@svelitt.se.
Konsultera skribentinstruktionerna på sällskapets hemsida innan du skickar in. Sista inlämningsdatum för uppsatser till nästa årgång av *Samlaren* är 15 juni 2011 och för recensioner 1 september 2011. Den som sänder in material till *Samlaren* anses medge digital publicering.

Uppsatsförfattarna erhåller digitalt underlag för särtryck i form av en pdf-fil.

Svenska Litteratursällskapet tackar de personer som under det senaste året ställt sig till förfogande som bedömare av inkomna manuskript.

Svenska Litteratursällskapet PG: 5367–8.

Svenska Litteratursällskapets hemsida kan nås via adressen www.svelitt.se.

ISBN 978-91-87666-28-5

ISSN 0348-6133

Printed in Sweden by
Elanders Gotab, Stockholm 2011

Pengar, prestige, publicitet

Litterära priser och utmärkelser i Sverige 1786–2009

AV JERRY MÄÄTTÄ

Inledning

En av de största förändringarna i det svenska litterära och kulturella fältet under de senaste decennierna har varit den kraftiga ökningen av antalet priser och utmärkelser och den tilltagande betydelse som de tillskrivs av olika aktörer. Redan vid en hastig blick upptäcker man att det finns en mängd priser som på olika sätt vill hufgästa minnet av någon hädangången författare, kulturpersonlighet eller filantropisk donator, belöna estetiskt fulländade konstverk eller fästa uppmärksamheten på nydanande författarskap, kommersiella produkter eller mer eller mindre undanskymda genrer, regioner och litterära verksamhetsområden. De svenska litterära prisernas expansion är dock knappast någon isolerad företeelse, utan en del av en global trend, där antalet priser inom områden som litteratur, film, journalistik, musik och arkitektur skjutit i höjden under 1900-talets sista årtionden.

Exakta siffror saknas fortfarande, men vanligen har man uppskattat antalet svenska litterära priser och utmärkelser till omkring 140, även om det finns anledning att misstränka att denna siffra är lågt skattad.¹ Denna mångfald av litterära priser har med tiden kommit att få en reell, om än ibland något motsägelsefull betydelse. För de enskilda författarna innebär förstås de litterära priserna dels ett prestigefyllt erkännande, dels ofta en inkomst som möjliggör fortsatt litterärt skapande. Priserna används emellertid inte endast för att hylla författare och litterära verk, utan också för estetisk normbildning, för kulturpolitiska utspel, för att marknadsföra litteratur, och för att förläna olika organisationer och sammanslutningar prestige och medial uppmärksamhet.

De litterära priserna har överlag fått en allt viktigare symbolisk funktion i det litterära fältet, som ett sätt att mäta kvalitet i ett kulturellt klimat där tron på allmängiltiga estetiska värden och kvaliteter börjat krackelera. Mycket talar rentav för att de litterära priserna, åtminstone de största och mest mediala, håller på att ta över alltmer av litteraturkritikens traditionella roll både som konsekurationsinstans och som marknadsförare av kvalitetslitteratur – att priserna helt enkelt fått större betydelse än litteraturkritiken för både det enskilda verkets anseende och dess försäljningssiffror, vilket i sådana fall skulle innebära att priserna blivit allt viktigare för både författaren och dennes förlag. Samtidigt får man inte heller glömma att priserna sinsemellan också är inbegripna i en

hårdnande kamp om prestige och medialt utrymme – en kamp som till någon del avgörs av faktorer som prisernas ålder, prissummor, instiftare, jurymedlemmar och vilka författare priserna har delats ut till, och när – faktorer som sammantaget kan sägas utgöra ett litterärt pris.

Trots deras stora och alltjämt ökande betydelse – för allt från författare, förläggare, kritiker, journalister och vanliga läsare till de utdelande instanserna själva – saknas emellertid ännu en ordentlig överblick över svenska litterära priser och utmärkelser. Syftet med denna studie är att i någon mån avhjälpa denna brist genom att kartlägga vilka litterära priser och utmärkelser som finns i Sverige, hur dagens stora flora vuxit fram, när och av vilka priserna instiftats, vilka prissummor det handlar om, vilka som har haft det största mediala genomslaget, och vilka som kan anses vara de viktigaste priserna i det nationella litterära fältet. Studien är inriktad på svenska och samnordiska litterära och kulturella priser och utmärkelser som kan tilldelas författare som skriver skönlitteratur på svenska för en vuxen publik. Den inkluderar därför inte de många priser som finns för bl.a. barn- och ungdomslitteratur, kulturjournalistik, översättarverksamhet eller liknande (mer om avgränsningarna nedan).

Forskningsläge

Forskningen kring svenska litterära priser har hittills varit relativt begränsad, varför det kan finnas anledning att försöka ge en ganska fyllig bild av vad som faktiskt gjorts och vilka typer av material som finns att tillgå. Den på sitt sätt mest heltäckande undersökningen av svenska litterära priser, utmärkelser och stipendier utgörs av 1948 års bokutredning (SOU 1952:23), som behandlar det dryga tjugotal svenska litterära priser och stipendier som instiftades före mitten av förra århundradet, komplett med uträkningar av totalt utdelade penningssummor och analyser av kollektiva mönster hos mottagarna.² Sedan dess har endast ett fåtal studier av svenska priser genomförts, t.ex. Margaretha Fahlgrens uppsats ”Att få eller inte få. Kvinnliga författare och litterära priser i Sverige 1945–1991” (1995) och några avsnitt som behandlar priser och stipendier i Erik Peurells *En författares väg. Jan Fridegård i det litterära fältet* (1998) samt i Johan Svedjedals *Bokens samhälle. Svenska Bokförläggareföreningen och svensk bokmarknad 1887–1943* (1993) och *Författare och förläggare och andra litteratursociologiska studier* (1994). Förutom analyser av fördelningen av priser och stipendier mellan manliga och kvinnliga författare tar dessa bl.a. upp de olika stipendiesystemens framväxt i Sverige och vilka författare som har fått flest stipendier (fram till 1960-talet).³

Den mest långlivade och prestigefyllda av de svenska prisutdelarna är Svenska Akademien, och föga förvånande finns det flera redogörelser för dess verksamhet genom seklerna. Den mest utförliga för äldre tid är Henrik Schücks ambitiösa flerbandsverk

Svenska Akademiens historia (1935–1939), men av viss relevans är också Magnus von Platens *Diktare och domare. Svenska Akademiens pristävlingar* (1986), som kan sägas behandla ett slags föregångare till de moderna litteraturpriserna.⁴ När det gäller Akademiens moderna litteraturpriser finns det en hel del forskning och olika slags källor om i synnerhet nobelpriset i litteratur.⁵ Här räcker det nog att nämna dels Kjell Espmarks *Litteraturpriset. Hundra år med Nobels uppdrag* (2001), i vilken finns en god översikt över svenskt och internationellt material om priset, dels Sture Alléns och Kjell Espmarks kortare skrift *Nobelpriset i litteratur. En introduktion* (2001, rev. 2006), som tecknar en kortfattad historik och listar mottagare med prismotiveringar.⁶ Sedan några år tillbaka bedrivs också ett samarbete mellan forskare i Lund och Uppsala i projektet ”Det särskilda uppdraget. Nobelpriset och den litterära kulturen”, som behandlar nobelprisets betydelse för både den svenska och internationella litterära kulturen (projektmedeltagare är Anna Gunder, Per Rydén, Johan Svedjedal och Jenny Westerström).⁷ Projektet har hittills bl.a. resulterat i en biografi över Carl David af Wirsén.⁸

Viss forskning och andra intressanta källor finns också när det gäller andra enskilda priser eller utdelningsinstanser, i synnerhet sådana som varit verksamma under en längre tid. Så finns t.ex. flera redogörelser för och sammanställningar kring Albert Bonniers Stipendiefond för svenska författare – från Karl Otto Bonniers skildring i sina memoarer, *Bonniers. En bokhandlarefamilj* (band V, 1956), till Sven Barthels och Per I. Gedins korta översikter *Albert Bonniers stipendiefond för svenska författare 1901–1951* (1951, med senare revisioner) respektive *En lång historia i korta drag. Albert Bonniers Stipendiefond för svenska författare* (2005).⁹ En god bild av Samfundet De Nios historia och verksamhet ges i flera essäer i samfundets litterära kalendrars (som utkommer årligen sedan 2003), men också i ett kapitel i Ingemar Nilssons *John Landquist. Filosof, psykolog, kritiker* (2009) ges en bra inblick i arbetet inom en prisutdelande instans i allmänhet, och inom Samfundet De Nio under första hälften av 1900-talet i synnerhet.¹⁰ I slutet av de litterära kalendrarna ges också pålitliga uppgifter om samfundets priser, med prissummor och mottagare.¹¹ Vad gäller Övralidspriset finns en kortare historik i Andreas Nybloms inledning till antologin *Gäster från jorden. Tal på Övralid 1945–2005* (2005), och en kort redogörelse för Litteraturfrämjandets och Boklotteriets verksamhet, med priser och stipendier av allehanda slag, finns i festskriften *Boklotteriet tjugofem år 1948–1973* (1973).¹² När det gäller det medialt och kommersiellt kanske mest framgångsrika av de svenska litteraturpriserna (vid sidan av nobelpriset i litteratur), Augustpriset, finns hittills mycket lite material att tillgå, bortsett från hundratals, om inte tusentals tidningsartiklar som tar upp fenomenet. Nämnas kan dock Svenska Förläggareföreningens egen korta rapport, *Och årets Augustpris går till... Svenska Förläggareföreningens Augustpris fyller 20 år* (2008).¹³ Vanligen går det också att hitta uppgifter om tidigare mottagare, stadgar, anekdoter m.m. på de utdelande

instansernas egna hemsidor, som ofta är både informativa och tillförlitliga. För listor över äldre tiders mottagare finns dessutom *Bokvännens kalender* (från åren 1962, 1968 och 1981), som bl.a. rymmer uppgifter om ett urval priser och utmärkelser, och ibland också om sammansättningarna i olika juryer eller priskommittéer.¹⁴

Trots att en del försök gjorts genom åren att lista viktiga svenska litterära priser och utmärkelser saknas det fortfarande en ordentlig översikt över och systematisk kartläggning av fenomenet, i synnerhet vad gäller en statistisk bearbetning som baseras på tillförlitliga uppgifter. Av de mer ambitiösa översikter som trots allt finns kan nämnas dels de som trycktes i Bokbranschens Marknadsinstituts (BMi) branschöversikter *Den Svenska Bokbranschen. Företagsfakta och personmatrikel* (publicerade vartannat år 1994–2006), av vilken den senaste upptog korta uppgifter om 142 priser och stipendier, inklusive barn- och ungdomsbokspriser, fackbokspriser, deckarpriser, m.m., dels den kartläggning som gjordes av Johanna Westlund på *Svensk Bokhandel*, ”126 anledningar att skriva en bok” (2006), och som listade korta fakta om 126 priser och utmärkelser, också den med andra priser än de rent skönlitterära.¹⁵ Även på svenska Wikipedia går det att hitta en omfattande samling notiser om svenska litteratur- och kulturpriser, med förteckningar över tidigare pristagare, och trots en del luckor och smärre brister ger dessa ofta en mycket god överblick.¹⁶

Några allmänt hållna diskussioner om de svenska litterära priserna, stipendierna och utmärkelserna går att hitta i översikter som Bengt Holmströms och Åke Runnquists *Boksverige. Författare. Förlag. Bokhandel. Bibliotek* (1971), Germund Michaneks *Författaren och samhället* (1972) och Ann Steiners *Litteraturen i mediasamhället* (2009), i vilka priserna och utmärkelserna också sätts in i ett bredare sammanhang (med förlagsväsende och bokmarknad, bibliotek, upphovsrätt, författarnas villkor, etc.).¹⁷ En annan typ av intressant material är biografier eller författarmonografier, i vilka man ofta kan hitta allt från anekdoter om enskilda prisutdelningar till uppgifter om prisernas och utmärkelsernas betydelse för författarna själva.¹⁸

Sammantaget kan konstateras att det visserligen finns en hel del material av olika slag att tillgå, men att ordentliga översikter över samtidens svenska litterära priser och utmärkelser, som förutom att förteckna priser också försöker spåra och analysera tendenser, i stort sett saknas. Bristen på säkra kunskaper om de litterära priserna utgör inte endast en stor lucka i våra kunskaper om den samtida svenska bokmarknaden och det litterära fältet, utan också, kunde man kanske hävda, i vår förståelse av en del av 1900-talets svenska litteraturhistoria.¹⁹

De litterära och kulturella prisernas expansion är förstås en internationell utveckling med flera årtionden på nacken, där särskilt de anglosaxiska länderna verkar sticka ut. Framväxten av den närmast oöverskådliga mängden priser inom olika områden har av den amerikanske litteraturforskaren James F. English rentav beskrivits som ”one of

the great untold stories of modern cultural life”.²⁰ Det är också först under det senaste dryga decenniet som forskare på allvar fått upp ögonen för utvecklingen och genomfört studier med större genomslag. Den viktigaste av dessa är den nämnde Englishs *The Economy of Prestige: Prizes, Awards, and the Circulation of Cultural Value* (2005), i vilken han vidareutvecklar Pierre Bourdieus välbekanta begrepp och terminologi för att diskutera och analysera framväxten av en global priskultur, med en egenartad logik i spänningsfältet mellan kulturella, ekonomiska, politiska och mediala intressen. I sin studie tar English upp allt från de litterära och kulturella prisernas historia till det praktiska handhavandet av ett pris och de olika symboliska strategier som avgör om ett pris – som ses som en kulturell praktik i egen rätt – lyckas eller misslyckas med att göra sig gällande inom sitt särskilda område.²¹

De litterära och kulturella prisernas funktioner

Som redan nämnts kan ett litterärt eller kulturellt pris ha en mängd olika funktioner för en rad olika aktörer i det litterära systemet. I sina studier av fenomenet utgår James F. English från Bourdieus fältbegrepp (med det litterära fältets tendens till en polaritet mellan det ekonomiska kapitalet och det kulturella, där det förra anses stå i de kommersiella intressenas och det senare i den rena estetikens tjänst) men modifierar en del av terminologin för att fungera i de litterära och kulturella prisernas värld, med dess särskilda system av ”capital intraconversion”, dvs. de sätt på vilka olika slags kapital växlas mot och interagerar med varandra inom olika fält.²²

Enligt English kan de litterära och kulturella priserna till stor del sägas operera med tre olika former av kapital: ekonomiskt, kulturellt och journalistiskt – eller något förenklat: *pengar*, *prestige* och *publicitet*. Den första kapitalformen är kanske den mest uppenbara, då de allra flesta litterära priser har en prissumma i potten, vilket för t.ex. en författare i praktiken, om priset är tillräckligt substantiellt, ofta kan få verkliga följder för dennas verksamhet, t.ex. i form av skrivtid för nya projekt (eller möjlighet att betala av eventuella skulder).²³ Ofta minst lika viktigt som pengar är dock det faktum att ett litterärt pris också är en utmärkelse eller ett erkännande, och därmed tänkt att förläna mottagaren ett visst mått av prestige eller heder (och kanske också öka dennas konstnärliga självförtroende). Den tredje kapitalformen är den journalistiska (även om ’medialt kapital’ antagligen vore ett bättre begrepp), där det handlar om den grad av publicitet eller medial uppmärksamhet – från massmedial synlighet och kändisskap till rena skandaler – som priserna genererar, och som på ett eller annat sätt kommer de vinnande verken och deras upphovsmän, men också den utdelande instansen till del.²⁴ Den kanske viktigaste skillnaden mot Bourdieus fältbegrepp ligger i det till synes paradoxala fenomenet att ett litterärt verk (eller en författare) som belönas med ett vik-

tigt litterärt pris (t.ex. Bookerpriset eller Augustpriset) kan förknippas med högt kulturellt kapital samtidigt som det tack vare den mediala uppmärksamheten som ett pris alstrar kan bli en populär storsäljare – och detta ofta utan att dess (eller dess författares) anseende naggas i kanten.²⁵ Denna skvader, den kvalitetslitterära bästsäljaren, vore kanske närmast otänkbar i ett traditionellt Bourdieuskt tänkande, men möjliggörs genom James F. Englishs introduktion av bl.a. det journalistiska kapitalet som ett slags medlare.²⁶

De här olika funktionerna, eller formerna av kapital, går förstås sällan att helt skilja åt i praktiken. Förutom att de ofta är sammanflätade med varandra kan de olika kapitalformerna dessutom mycket ofta växlas in i andra former av kapital på en rad olika sätt, lite beroende på vilket pris, vilken utdelare och mottagare det handlar om. Exempelvis kan det faktum att ett pris består av en ansevärd prissumma (ekonomiskt kapital) generera viss medial uppmärksamhet (journalistiskt kapital) jämfört med ett mindre pris, medan denna mediala uppmärksamhet i sin tur kan leda till ökad försäljning och därmed ökade intäkter för allt från bokhandlare och förlag till författaren själv (ekonomiskt kapital). Fortsätter man på samma exempel och förutsätter att författaren är en debutant på ett litet förlag kan den kommersiella och mediala framgången (ekonomiskt och journalistiskt kapital) leda till att författaren lockas över till ett stort och ansett förlag (kulturellt kapital), vilket i sin tur bör leda till att dennes verk i allt högre grad recenseras på dagstidningarnas kultursidor (kulturellt och journalistiskt kapital), vilket i sin tur torde öka sannolikheten för att författarens verk köps in av fler bibliotek (ekonomiskt och kulturellt kapital), lånas ut och genererar biblioteksersättning (ekonomiskt kapital), att författaren anlitas för uppläsningar, föredrag, signeringar och författaraftnar (ekonomiskt och kulturellt kapital), att författaren får arbetsstipendier från t.ex. Sveriges Författarfond (ekonomiskt kapital), men också ytterligare litterära och kulturella priser (ekonomiskt, kulturellt och journalistiskt kapital).

Det säger sig nästan självt att inte endast författare drar nytta av litterära priser och utmärkelser. Som redan antytts har priserna flera funktioner också när det gäller de flesta andra aktörer i det litterära och kulturella fältet: den utdelande instansen drar uppmärksamhet till sin existens, sin estetiska sensibilitet och sina filantropiska böjelser, men lånar även något av författarens strålgång, och får i bästa fall också andra att uppmärksamma den författare, genre eller typ av litteratur som jurymedlemmarna valt att premiera (man kan uttrycka det som att de ökar sin konsekrationmakt genom att utnyttja den mottagande författarens kulturella kapital, vilken de samtidigt också gynnar); förlagen gläder sig åt publiciteten, som kan hjälpa dem att sälja fler böcker (inte sällan nya upplagor vars omslag har text, sigill, klistermärken eller rentav gördlar som proklamerar att verket vunnit ett pris – hedersbetygelser som på en och samma gång marknadsför det litterära priset, författaren, den fysiska boken och det abstrakta ver-

ket, och bidrar till att konstruera samtliga dessas kulturella värde),²⁷ men också åt den prestige som indirekt kommer även dem till del, genom att de får (ytterligare) ett intryck på kvaliteten hos de författare man har i sitt stall; bokhandlarna och biblioteken får böcker de kan ställa fram i skyltfönster eller på särskilda hyllor, där de också kan uppmärksamma författarens tidigare produktion eller liknande verk (och därmed få bruk för tidigare investeringar); medierna får, i synnerhet om utdelningen sker på någon form av gala eller kulturfestival, lättbevakade nyheter, komplett med kortare eller längre intervjuer (med författare, jurymedlemmar och ibland också förläggare, bokhandlare eller rentav bokhandelskunder), faktarutor över tidigare pristagare, och för ovanlighetens skull stora bilder på leende och tacksamma författare; o.s.v. Backar man några steg ser man också större, närmast identitetsskapande funktioner, som i det faktum att många viktiga litterära eller kulturella priser belönar verk eller insatser inom en region, nation eller ett helt språkområde, som då direkt eller indirekt lyfts fram i jämförelse med andra regioner, nationer eller språkområden. Och även när det gäller föregivet internationella priser kan man i många fall bakom dessa spåra intentioner att befästa en viss kulturell hegemoni.

Sammantaget berör de litterära och kulturella priserna och utmärkelserna, om än i mycket varierande grad, samtliga aspekter av produktionen, distributionen och konsumtionen av litteratur (och många andra kulturyttringar), ända fram till den enskilde läsarens tolkning och uppskattning av ett enskilt verk (om än mer eller mindre medvetet). Detta gör att priskulturen, som English påpekar, tycks ha blivit en central och oundkomlig del av kulturlivet, och den visar dessutom få tecken på att avta i betydelse: "Awards have become the most ubiquitous and awkwardly indispensable instrument of cultural transaction. Scarcely any of the business of culture can be conducted without recourse to them, not even the business of resisting their putative effects."²⁸ Måhända är det också de litterära och kulturella prisernas förmåga att fungera som kraftfulla katalysatorer för de olika kapitalformerna som gjort att de senaste decennierna sett så många nya priser födas. Enligt English är det också främst osäkerheten om växlingskurserna mellan bl.a. ekonomiskt och kulturellt kapital som lett till att priserna fått ett sådant genomslag:

If money and prestige were simply and perfectly convertible – or if they were wholly inconvertible, such that commercial value and cultural status were always inversely correlative – then there would be no game to play, people would devote far less attention and energy to prizes, and we would not have been seeing such a wild proliferation of awards over the past hundred years.²⁹

De kulturella priserna utgör alltså, genom sin besynnerliga logik, ett mycket framgångsrikt sätt att växla exempelvis pengar mot både anseende och uppmärksamhet (som i sin tur kan växlas in i pengar, anseende och/eller uppmärksamhet, osv.), och det samtidigt som alla parter tycks vinna på transaktionen. De litterära och kulturella priserna kan helt enkelt sägas ha hittat, eller åtminstone utnyttjat, ett kryphål i den romantisk-modernistiska kulturella logiken, där pengar, prestige och publicitet sällan har gått hand i hand.³⁰

Några ord om skillnaderna mellan priser, utmärkelser och stipendier

En av de saker som skiljer ett litterärt pris och en utmärkelse från ett regelrätt stipendium så som dessa vanligen definieras är att ett pris eller en utmärkelse utdelas till en mottagare utan att ha föregåtts av en ansökan. När det gäller just litterära priser och stipendier finns emellertid en lång tradition av sammanblandning av begreppen, där ett stort antal av de svenska litterära priserna och utmärkelserna kallas stipendier trots att de i praktiken inte (längre) är sådana: ett stipendium anhålles efter ansökan och implicerar vanligen någon form av motprestation.³¹

I många fall finns det också en viss osäkerhet kring om en utmärkelse är ett pris eller ett stipendium, där bruket av begreppen varierar inom en och samma utmärkelse, både över tid och i samtiden. Exempel på detta är ABF:s och Sällskapet Moas vänners Moa Martinson-stipendium, som ofta kallas ”Moa-priset” eller ”Moa-stipendiet”, men också IOGT-NTO:s Sten Hagliden-pris, som också kallas ”Sten Hagliden-stipendiet”. Orsakerna till detta skiftande bruk kan vara allt från trender bland utdelarna och en utbredd uppfattning att de två begreppen skulle vara synonyma till, i många fall, ren förvirring inom den utdelande instansen. Förutom att det tidigare kan ha funnits skattetekniska skäl att kalla dem stipendier kan beteckningen också ses som mindre anspråksfull och förpliktigande än ’ett litterärt pris’. I några fall finns det också anledning att misstänka att flera av de priser som kallas stipendier inrättats som sökbara stipendier, men med tiden kommit att bli priser där mottagaren utses av en jury eller kommitté utan något egentligt ansökningsförfarande (om än ibland med ett nomineringsförfarande). En annan skillnad är att medan ett pris (och i synnerhet en utmärkelse) ofta kan bestå av endast ett diplom och en blomsterkvast (och i många fall en statyett, ett plakat, en medalj eller ett annat konstverk) består i princip alla stipendier (också) av en penningssumma, hur liten och symbolisk denna sedan än kan vara (särskilt för mindre sammanslutningar och sällskap med begränsad ekonomi).³² Man kunde således hävda att vissa priser och utmärkelser uteslutande lutar sig mot den symboliska logiken i det litterära och kulturella fältet, där äran är nog, medan många andra priser och de stipendier som i praktiken fungerar som priser också ger understöd till det kulturella kapitalet med ekonomiskt kapital, eller reda pengar.

När det i det följande talas om utmärkelser, priser och stipendier används begreppen vanligen, när inget annat framgår av sammanhanget, i princip som synonymer. Där en exakt definition är av nöden ses litterära och kulturella priser och stipendier som samma sak (om det inte handlar om just arbets- eller naturastipendier som inte samtidigt fungerar som utmärkelser). Bägge ses dessutom som en form av utmärkelser, medan begreppet utmärkelser ska uppfattas som bredare än de två andra och ses omfatta alla former av hedersbetygelser – det finns utmärkelser som inte är vare sig priser eller stipendier då de inte består av något annat än en performativ handling eller en ritual.

Avgränsningar

Den översikt över svenska och samnordiska litterära priser och utmärkelser som presenteras i denna studie bygger på en rad olika kriterier och avgränsningar, med syfte att ringa in ett både relevant och hanterligt material.³³ Till att börja med har en central distinktion gjorts just vad gäller priser, utmärkelser och stipendier, där denna studie endast intresserar sig för stipendier i den uträkning de i praktiken fungerar som priser och utmärkelser snarare än som en form av rent finansiellt understöd för konstnärlig verksamhet – i det att författarna vanligen inte ansöker om dem och att de fungerar som ett slags symboliska medaljförteckningar som bl.a. figurerar i pressreaser, tidningsnotiser och i diverse författarpresentationer (t.ex. i författarintervjuer, på bokomslag och på diverse hemsidor).³⁴ Detta innebär att en rad kommunala och regionala stipendier för konstnärlig eller litterär verksamhet uteslutits (t.ex. Västerås stads kulturstipendier eller Filipstads kommuns Ferlinstipendium), liksom flertalet av de många stipendier som utdelades av Boklotteriet/Litteraturfrämjandet under åren 1949–1992.³⁵ Än viktigare är att inga av de medel som fördelas av Sveriges Författarfond och Sveriges Författarförbund medtagits (bortsett från Katapultpriset). Det rör sig här dels om understöd i form av bl.a. arbetsstipendier eller resestipendier, dels om andra ersättningar som utgår från den statliga bibliotekersättningen (t.ex. garanterad författarpennning eller vanlig författarpennning), vilka vanligen bara rörer viss uppmärksamhet inom en liten krets (oftast bara de närmast berörda och deras författarkollegor). Inte heller har några rena naturastipendier (resor, vistelser, etc.) befunnits intressanta för studien, såvida de inte är en del av ett pris eller stipendium som också fungerar som en utmärkelse (t.ex. Svenska Akademiens och Partille Bokhandels stipendier för vistelse i franska Grez-sur-Loing).

En annan viktig gränsdragning gäller det faktum att studien intresserar sig för priser och utmärkelser som belönar (eller har belönat) skönlitterärt författande, varför priser för journalistik (t.ex. Jolopriset), populärvetenskap (t.ex. Disa-priset), översättarverksamhet (t.ex. Elsa Thulins översättarpris och Samfundet De Nios översättarpris), kul-

turjournalistik (t.ex. Axel Liffner-priset) eller folkbildning och insatser på bokmarknaden (t.ex. Till Adam Brombergs minne eller Greta och Adam Helms-priset) inte medtagits. Undantaget är här några essäpriser, vilka medtagits på grund av genrens mycket nära släktskap med skönlitteraturen – förutom att genrerna i vissa avseenden kan sägas överlappa är det ofta inte minst essäisternas förmåga att skriva skönlitterärt som prisas.³⁶ Till detta kommer också att en stor del av essäistiken skrivits av skönlitterära författare som också fått skönlitterära priser och utmärkelser.

Eftersom denna studie främst intresserar sig för priser som kan delas ut för skönlitterärt författande avsett för en vuxen publik har vidare priser som belönar barn- och ungdomslitteratur (t.ex. Astrid Lindgren-priset, Schullströmska priset, Nils Holgersson-plaketten, Expressens Heffaklump, m.fl.) och serier (Urhunden, Unghunden, m.fl.) också uteslutits, i väntan på en mer omfattande studie över svenska litterära priser. Inte heller har priser avsedda för mycket specifika genrer medtagits, såsom deckare, science fiction, fantasy, dramatik eller teaterverksamhet (t.ex. Svenska Deckarakademiens och andra små sammanslutningars priser), men väl priser med regional koppling (t.ex. Bernspriset för stockholmsskildrare eller Föreningen Värmlandslitteraturs litteraturstipendium för värmländska författare).³⁷ Uteslutits har också priser som ligger på gränsen till musik- och/eller humorpriser (t.ex. Evert Taube-stipendiet och Karamelodiktstipendiet), liksom rena litteraturtävlingar där deltagarna skriver bidrag som ska bedömas av en jury (t.ex. de tävlingar tidningen *Vår Bostad* arrangerade under 1990- och 2000-talet, men som har långa anor).³⁸ I samband med detta bör också kommenteras att ingen skillnad har gjorts mellan priser där mottagaren utses av en jury och priser där vinnaren röstas fram av t.ex. läsare eller lyssnare. I de allra flesta fall utses pristagarna av en jury eller kommitté (som ofta helt eller delvis kan sammanfalla med styrelsen i den utdelande instansen), men det finns också priser där de utses på andra sätt, t.ex. Sveriges Radios novellpris eller Uppsala studentkårs Gustaf Fröding-stipendium, där en jury nominerar ett litet antal kandidater, men där radiolyssnare respektive studenter utser vinnaren genom en omröstning. Ytterligare en variant var Pocketpriset, där vinnarna i de olika klasserna (och valören på priset) helt avgjordes av försäljningssiffror.³⁹

Betonas bör att en typ av priser medtagits i ganska hög grad – sådana som förutom för skönlitterärt författande också kan tilldelas andra personer verksamma inom kultursektorn (t.ex. Svenska Akademiens kungliga pris eller Natur & Kulturs kulturpris). Här har emellertid en viss sortering skett, och en rad kulturpriser som relativt sällan delats ut till författare har bedömts som ganska ointressanta för just denna studie och därmed uteslutits. Detta gäller t.ex. LO:s kulturpris, Kommunals kulturpris (tidigare Kommunals kulturstipendium), Läkerols kulturpris, Samfundet S:t Eriks plaket, Region Skånes kulturpris, Malmö stads kulturpris, Skånska Dagbladets kulturpris och IOGT-NTO:s Ture Nerman-pris.⁴⁰ Uteslutits har också kungliga medaljer (såsom Lit-

teris et Artibus, som utdelats sedan 1853 men som på senare år främst tilldelats musiker, sångare och skådespelare) samt några priser som i teorin kunde ha gått till skönlitterära författare, men där de i praktiken aldrig gjort det (t.ex. Världsnaturfondens utmärkelse Årets pandabok, som sedan 1972 bestått av ett diplom utdelat av Carl XVI Gustaf för ”bästa naturskildring i ord och bild”).⁴¹

Vidare har några mindre priser eller utmärkelser, i synnerhet nedlagda sådana, fått uteslutas då det inte med en rimlig arbetsinsats gått att hitta tillräckligt många eller tillförlitliga uppgifter om dem. Det rör sig t.ex. om Eckersteinska litteraturpriset, utdelat sedan 1949 av Eckersteins universitetsbokhandel i Göteborg till västsvenska författare, men som verkar ha lagts ned på 1980-talet; Esselte-priset, som inte verkar ha delats ut sedan det sena 1980-talet; FIB:s lyrikpris, som förefaller vara vilande sedan 1990-talet; Litteraturfrämjandets hederspris Guldskeppet, som (i form av en statyett) lär ha delats ut till kulturpersonligheter från och med år 1970 (och åtminstone ungefär ett decennium framåt);⁴² Halifax debutantstipendium, utdelat av Wahlström & Widstrand i början av 1990-talet; Litteraturfrämjandets pris Vingpennan, som förefaller ha delats ut under åtminstone 1980-talet (ej att förväxla med flygbranschens senare pris med samma namn), samt sammanslutningen SKAM:s (Skär Kukarna Av Männenn) debutantpris, som förefaller ha delats ut åtminstone åren 2002 och 2003 (och som lär ha utgjorts av en påse sötsaker).⁴³

När det gäller studiens inriktning på priser för författare som skriver på svenska har finska litteraturpriser som kan delas ut för verk på både svenska och finska (t.ex. Finlandiapriset eller Tack för boken-medaljen) ej medtagits då de inte bedömts vara särskilt betydelsefulla för det svenska litterära fältet. Samma sak gäller specifikt finlandssvenska litteraturpriser (t.ex. Tollanderska priset). Med undantag för de största samnordiska priserna (t.ex. Nordiska rådets litteraturpris) har också de flesta priser med alltför internationell prägel uteslutits, om de inte relativt ofta gått till svenska författare (t.ex. Stig Dagermanpriset eller Tranströmerpriset). Detta gäller t.ex. P. O. Enquists pris, som delas ut till unga författare på väg ut i Europa, och som sedan det delades ut första gången 2005 oftast gått till utländska författare. Sist men inte minst bör påpekas att nobelpriset i litteratur uteslutits, då det ytterst sällan i modern tid tilldelats en svensk författare.

Ytterligare en viktig avgränsning rör det faktum att kartläggningen förutom nu aktiva priser också försökt fånga många nedlagda priser, även om dessa ibland varit mycket svåra att hitta säkra uppgifter om. Anledningen är dels att studien försöker att ge en så komplett bild som möjligt av i synnerhet de senaste decenniernas utveckling (inom ramarna för avgränsningarna ovan), dels att dessa priser och utmärkelser lever kvar i det allmänna medvetandet och har en faktisk betydelse som hedersbetygelser långt efter att de lagts ned. De dyker t.ex. fortfarande ofta upp i författarpresentationer (särskilt när det gäller äldre och etablerade författare), och fungerar som symboliskt kapital även

om priset i sig inte delats ut på flera år, eller ibland decennier. Här kunde man tala om att priserna genom att varje år återinvestera i kulturellt kapital (genom att utse en pristagare som förknippas med – eller i framtiden förhoppningsvis kommer att förknippas med – högt kulturellt kapital) inte bara håller priserna vid liv, utan också investerar i alla mottagarnas framtida kulturella kapital. De priser som på detta sätt lever kvar i det allmänna medvetandet trots att de lagts ned är oftast också sådana som på sin tid var mycket uppmärksammade och ansedda, t.ex. Pilotpriset (nedlagt 1999), som först mot slutet av 2000-talet börjat förlora sin strålgans, för att inte tala om Litteraturfrämjandets stora pris (nedlagt 1991), som fortfarande omnämns i otaliga författarpresentationer. En gräns har dock dragits kring året 1980, och priser och stipendier som slutat delas ut före dess har bedömts ligga alltför långt bak i tiden för att ha någon större relevans för dagens litterära fält. Det gäller t.ex. de statsstipendier som utdelades av Svenska Akademien mellan åren 1864 och 1939 – det kan också ifrågasättas om de verkligen fungerade som litterära utmärkelser snarare än som statligt understöd (de delades bland annat ut till oavlönade docenter inom humaniora, och ibland gick de till samma mottagare år efter år) – men även många av de stipendier och anslag som delades ut av Sveriges Författareförening (sedermera Sveriges Författarförbund) under första hälften av 1900-talet.⁴⁴

Under arbetets gång har det mer än en gång blivit uppenbart att en komplett genomgång av svenska litterära priser och utmärkelser är något av ett sisyfosarbete, där prissummor hela tiden ändras, priser, stipendier och utmärkelser byter namn eller inriktning, och nya dyker upp samtidigt som äldre läggs ned. Sannolikheten finns dessutom att denna studie missat ett okänt antal mindre, i synnerhet regionala priser som delas ut av små sällskap eller kommuner. Kartläggningen ska därför inte betraktas som ett försök till en slutgiltig eller fullkomligt heltäckande genomgång, utan snarare som ett ambitiöst men i slutändan efemärt flygfoto med ibland aningen suddiga kanter.

Materialet som helhet

De svenska litterära priserna och utmärkelserna är ett mycket svåröverblickbart fenomen. Även med de relativt snäva avgränsningar som redogjorts för ovan får man fram ett urval om 138 svenska och samnordiska litterära och kulturella priser och utmärkelser av mycket varierande storlek, ålder, prestige och grad av medialt genomslag. Gemensamt för dem är att de huvudsakligen eller åtminstone relativt ofta delats ut till författare av skönlitteratur på svenska för vuxna läsare (se tabell A i bilagan). Priserna sträcker sig från det äldsta, Svenska Akademiens stora pris (utdelat första gången 1786), till det allra senaste, Harry Martinson-sällskapets Klockrikestipendium (instiftat 2009). Bland utdelarna finns allt från litterära sällskap och akademier som Svenska Akademien och Samfundet De Nio, till tidningar, tidskrifter, förlag, fackföreningar, kommuner, lands-

ting – och en privatperson. Särskilt prissummorna är värda att uppehålla sig vid. Dessa varierar avsevärt, från diplom och blommor till summor som närmar sig en halv miljon svenska kronor. Bortser man från alla statyetter, plaketter, konstverk, medaljer och Frankrikevistelser uppgår den totala summan för samtliga dessa priser och utmärkelser vid en grov överslagsräkning till 8,5 miljoner kr, även om siffran är hypotetisk då den inkluderar alla priser i materialet (även de som lagts ned, och de som delas ut vartannat eller vart tredje år).⁴⁵ Mer realistiskt, och användbart, är att endast räkna på de sammanlagda prissummorna för de priser som delades ut 2009, vilket blir knappt 6,4 miljoner kr, även om denna summa är aningen lågt räknad då vissa priser delades ut (med samma prissumma) till flera mottagare samtidigt, och då säkra uppgifter om prissumman för just år 2009 saknas för ett litet antal priser.⁴⁶ Likväl ger det en bättre uppfattning om hur mycket pengar det handlar om, och kan jämföras med dels nobelpriset i litteratur, dels de ersättningar och understöd som fördelas av Sveriges Författarfond, baserade på den statliga biblioteksersättningen. I det första fallet framgår att samtliga de litterära och kulturella priser som kan tilldelas svenska skönlitterära författare för vuxna fortfarande endast kommer upp i knappt två tredjedelar av vad ett nobelpris för närvarande ligger på, 10 miljoner kr. I det andra fallet framgår att de litterära priserna och utmärkelserna svårligen kan mäta sig med den totala biblioteksersättningen, som år 2009 låg på 121,6 miljoner kr, och dessutom är relativt små jämfört med Sveriges Författarfonds fria del, som används till stipendier och bidrag – under 2009 delades arbetsstipendier om totalt 26,9 miljoner kr ut, till inte färre än 403 författare.⁴⁷

Prisernas och utmärkelsernas betydelse är dock som framgått knappast begränsad till det pekuniära, utan ligger också i den vikt de tillmäts av olika aktörer i det litterära systemet, från författarna och de utdelande instanserna själva till journalister, förläggare, bokhandlare och läsare. Vilka av dessa priser som anses vara de mest betydelsefulla beror förstås lite på hur man mäter, men några av de faktorer som brukar finnas med i en avvägning är just prissummornas storlek, prisernas ålder, samt inte minst deras mediala genomslag.

Prissummornas storlek

Även om ett pris eller en utmärkelse nästan alltid innebär mycket mer än en finansiell transaktion inom kulturvärlden går det inte att blunda för att prissummorna har en reell betydelse både för hur ett pris uppfattas och för vilken innebörd det har för den enskilda mottagaren. Det kanske mest uppenbara sättet att jämföra litterära och kulturella priser är också att se till deras prissummor. Dessa varierar naturligtvis betydligt, från diplom, skulpturer och närmast symboliska summor på 5 000–10 000 kr till priser som av många författare torde uppfattas som en mindre förmögenhet, inte minst

med tanke på hur mycket tid för fortsatt skrivande de i praktiken möjliggör. Faktum är att det finns drygt 30 svenska och samnordiska litterära priser med en prissumma på 100 000 kr eller mer.⁴⁸ Anmärkningsvärt är måhända att det antagligen mest kända svenska litteraturpriset (efter nobelpriset i litteratur), Svenska Förläggareföreningens skönlitterära Augustpris, med sin formella prissumma på 100 000 kr (utan extrainkomster från bokförsäljning, signeringar, uppträdanden, m.m. inräknade) endast befinner sig på delad nittonde plats, tillsammans med sexton andra priser.⁴⁹ Vad man bör minnas är dock att priserna knappast kan reduceras till sina prissummor, och att penningsumman inte alltid är helt avgörande för hur ett pris uppfattas.⁵⁰

De i särklass största svenska och samnordiska priserna som – förutom nobelpriset i litteratur – kan tilldelas en svensk författare är Nordiska rådets litteraturpris på 350 000 danska kronor (motsvarar omkring 480 000 svenska kronor i 2009 års penningvärde), Svenska Akademiens nordiska pris på 350 000 kr samt Ivar Lo-Johanssons personliga pris på 310 000 kr (se tabell 1, nedan). Noteras kan att Svenska Akademien står bakom hela fyra av de tio största priserna (och dessutom är representerad i utdelandet av Ivar Lo-Johanssons personliga pris⁵¹), men också att hela sju av priserna inte endast är ämnade för skönlitterära författare, utan kan delas ut till andra verksamma inom den kulturella och/eller vetenskapliga sektorn. Åren för prisernas första utdelande fördelar sig för övrigt mycket jämnt mellan åren 1916 och 1991, om än med en knapp övervikt för senare delen av seklet.

Tabell 1. De till prissumman sett tio största svenska och samnordiska litterära och kulturella priserna och utmärkelserna.

Pris/utmärkelse	Prissumma 2009 (eller senaste kända utdelning)	Utdelas sedan	Utdelas till/för	Utdelande instans
Nordiska rådets litteraturpris	350 000 DKK	1962	Skönlitterärt verk	Nordiska rådet
Svenska Akademiens nordiska pris	350 000 kr	1986	Författare, m.fl.	Svenska Akademien
Ivar Lo-Johanssons personliga pris	310 000 kr	1991	Författare/forskare	Stiftelsen Ivar Lo-Johanssons författarfond
Natur & Kulturs kulturpris	300 000 kr	1974	Kulturell insats	Natur & Kultur
Bellmanpriset	250 000 kr	1920	Lyriker	Svenska Akademien
Samfundet De Nios stora pris	250 000 kr	1916	Författare	Samfundet De Nio
Sixten Heymans pris	250 000 kr (2007)	1938	Författare/forskare	Göteborgs universitet
Övralidspriset	250 000 kr	1945	Författare/forskare	Stiftelsen Övralid
Gerard Bonniers pris	200 000 kr	1988	Författare, m.fl.	Svenska Akademien
Kellgrenpriset	200 000 kr	1979	Författare/forskare, m.fl.	Svenska Akademien

Källa: Tabell A i bilagan, där också ytterligare uppgifter om priserna finns.

Ser man sig om utanför de tio mest lukrativa priserna, men fortfarande håller sig bland de omkring 35 priser som ligger på 100 000 kr eller mer, finner man här flera av de mest kända svenska litteraturpriserna – fränsett Augustpriset t.ex. Borås Tidnings debutantpris, Gerard Bonniers essä- respektive lyrikpris, Stiftelsen Selma Lagerlöfs litteraturpris och Ivar Lo-priset. Bland de minsta priserna i materialet sticker några ut, t.ex. flera av de priser som endast består av diplom, statyetter och liknande (bl.a. Pocketpriset, Bokhandelns val, Siripriset och Hedenvindplaketten), men kanske särskilt Det Stora Litteraturpriset, som med sin prissumma på 10 euro och sina ironiska pressmeddelanden mest kan betraktas som ett studentikost upptåg, men som trots det delades ut i fem års tid av den lilla sammanslutningen Litteraturklubben.⁵²

Om man bortser från alla statyetter, guldmedaljer, plaketter, konstverk och diplom, vilka kan vara svåra om inte omöjliga att värdera i reda pengar, ligger den genomsnittliga prissumman för de 138 priserna på omkring 62 000 kr (med en median på 50 000 kr).⁵³ Anmärkningsvärt är inte bara att en fjärdedel av priserna (35 av 138, eller 25,4 procent) har en prissumma på 100 000 kr eller mer, och tillsammans utgör nästan två tredjedelar av den totala möjliga summan (drygt 5,5 miljoner av 8,5 miljoner, eller 64,9 procent⁵⁴), utan också att de riktigt små priserna är relativt få. Bortsett från sjutton priser som endast består av något slags diplom, medalj, statyett, konstverk, utrikesvistelse eller liknande (och som är svåra att värdera) verkar det bara vara åtta priser som har en prissumma på mindre än 10 000 kr, och sammanlagt arton priser med en prissumma på mindre än 20 000 kr.⁵⁵

En märkbar tendens är också att prissummorna överlag verkar ha höjts en del under senare år, möjligen som ett resultat av försök att sticka ut i en allt ökande konkurrens om publicitet, möjligen för att vissa fonder förvaltats särskilt väl (och revisorerna kanske krävt att en viss utdelning måste ske) eller för att inflationen gjort att summorna behövt justeras med tiden för att inte bli rent symboliska. Några exempel är Svensk Biblioteksförnings Aniara-priset, som från att ha legat på 10 000 kr nyligen förefaller ha höjts till 50 000 kr; Gerard Bonniers lyrik- respektive essäpris (Bonnierförlagen), som båda från 2008 till 2009 höjdes från 75 000 kr till 100 000 kr; Gerard Bonniers pris (Svenska Akademien), som inom loppet av fem år höjts från 125 000 kr till 200 000 kr; och Albert Bonniers Stipendiefond för svenska författare, som från 2001 till 2004 successivt höjde beloppet från 30 000 kr till 100 000 kr.⁵⁶ Exempel på det motsatta finns emellertid också, när prissummor sänkts radikalt, antagligen för att den utdelande instansen fått sämre ekonomi. Ett exempel är här Ferlinpriset, som tills för några år sedan uppgick till 25 000 kr, men år 2009 låg på 10 000 kr, och ett annat Årets länsförfattare (i Örebro län), som år 2009 låg på endast halva prissumman (5 000 kr) jämfört med föregående år (10 000 kr). Tilläggas kan också att Gustaf Fröding-sällskapets lyrikpris inte delades ut överhuvudtaget år 2009, på grund av ekonomisk kris i sällskapet.⁵⁷

Prisernas ålder, framväxt och expansion

Väljer man att mäta prisernas relativa vikt inte utifrån deras pekuniära betydelse, utan hellre ser på prisernas ålder, får man en något annorlunda bild av krönet på det svenska prisberget (se tabell 2, nedan). Här tronar nu Svenska Akademien ensam med två regelrätta priser – dels det mycket oregelbundet utdelade Stora priset, instiftat 1786 med en guldmedalj av okänt penningvärde som pris, dels Kungliga priset, utdelat för första gången exakt femtio år senare. Svenska Akademien är dessutom representerad med ytterligare tre priser eller utmärkelser, Bellmanpriset, Beskowska resestipendiet och Zibetska priset, som började delas ut i dess moderna form 1924 (priset fanns i annan form i början av 1800-talet). Förutom Samfundet De Nio, som var relativt tidigt ute med sitt stora pris, märks här också två utmärkelser i form av stipendier utdelade av Bonnierförlagen – däribland Albert Bonniers Stipendiefond för svenska författare, ”det första privata initiativet till offentliga stipendier åt svenska författare”, i likhet med Samfundet De Nio inrättat för att motverka Svenska Akademiens dominans (Akademien delade vid denna tid också ut statsstipendier till författare, dock sällan till unga och nydanande sådana).⁵⁸ Till detta kommer sedan två priser utdelade av eller vid lärosäten, Sixten Heymans pris vid Göteborgs universitet och Gustaf Fröding-stipendiet av Uppsala studentkår.

Av dessa tio priser tillhör tre också de tio största – Samfundet De Nios stora pris, Bellmanpriset och Sixten Heymans pris (se tabell 1, ovan) – men strax utanför de tio äldsta hamnar också ett annat av de största priserna, Övralidspriset, utdelat för första gången 1945. Ser man på de andra priser som hamnat precis utanför tabellen över de tio äldsta finner man också helt andra slags priser, i form av ett pris med religiös koppling, Wallinsamfundets Wallinpris (instiftat 1939), ett pris utdelat av en konservativ svensk dagstidning, Svenska Dagbladets litteraturpris (instiftat 1944), men också de första folkrörelsepriserna, som gör sitt intåg i prissammanhang på 1940-talet med Kooperativa Förbundets tidnings *Vi:s* (grundad 1913 som *Konsumentbladet*) litteraturpris och Arbetarnas Bildningsförbunds litteraturstipendium (utdelade första gången 1947 respektive 1949).

Tabell 2. De tio äldsta svenska litterära och kulturella priserna och utmärkelserna.

Pris/utmärkelse	Prissumma i kr 2009 (eller senaste kända utdelning)	Utdelas sedan	Utdelas till/för	Utdelare
Svenska Akademiens stora pris	guldmedalj (2006)	1786	Författare, m.fl.	Svenska Akademien
Svenska Akademiens kungliga pris	60 000	1836	Författare, m.fl.	Svenska Akademien
Beskowska resestipendiet	70 000 (2008)	1883	Författare, m.fl.	Svenska Akademien
Albert Bonniers Stipendiefond för svenska författare	100 000	1901	Författare och verk	Albert Bonniers stipendiefond
Gustaf Fröding-stipendiet	83 970 (2008)	1913	Författare	Uppsala studentkår
Samfundet De Nios stora pris	250 000	1916	Författare	Samfundet De Nio
Bellmanpriset	250 000	1920	Lyriker	Svenska Akademien
Zibetska priset	70 000	1924	Författare, forskare, m.fl.	Svenska Akademien
Albert Bonniers 100-årsminne	80 000	1937	Författare, m.fl.	Stiftelsen Stipendiefonden Albert Bonniers 100-årsminne
Sixten Heymans pris	250 000 (2007)	1938	Författare/forskare	Göteborgs universitet

Källa: Tabell A i bilagan, där också ytterligare uppgifter om priserna finns.

En tabell över de tio äldsta priserna antyder också indirekt ett ytterst signifikant faktum om de knappt 140 priserna, nämligen att lejonparten av dessa instiftats sedan andra världskriget.⁵⁹ Det genomsnittliga året för första utdelande av priserna i materialet är i själva verket 1978, med en median så hög som 1989. Vid en uppdelning decennievis efter prisernas första utdelningsår ser man också tydligt hur antalet nya priser ökat kraftigt med tiden, och i mycket påminner om det mönster James F. English beskriver i sin studie – att antalet kulturella och litterära priser ökat nästan exponentiellt under efterkrigstiden, och att ökningen tog särskild fart från och med 1970-talet, ungefär samtidigt och i samma takt som de västerländska industrisamhällena började förvandlas till postindustriella kunskapsamhällen där symboliska tillgångar eller kulturellt kapital (bl.a. information, kunskaper och färdigheter) ofta blivit minst lika viktiga som pengar eller egendom.⁶⁰ I själva verket har nästan två tredjedelar av de knappt 140 priserna i denna studie (87 av 138, eller 63,0 procent) instiftats sedan 1980 (se tabell 3).

Tabell 3. Antal instiftade svenska och samnordiska litterära och kulturella priser och utmärkelser decennievis, med exempel.

Decennium	Antal nya priser*	Exempel
Före 1910	4	Svenska Akademiens stora resp. kungliga pris, Beskowska resestipendiet, Albert Bonniers Stipendiefond för svenska författare
1910-talet	2	Gustaf Fröding-stipendiet, Samfundet De Nios stora pris
1920-talet	2	Bellmanpriset (Svenska Akademien), Zibetska priset
1930-talet	3	Albert Bonniers 100-årsminne, Sixten Heymans pris, Wallinpriset
1940-talet	8	Svenska Dagbladets litteraturpris, Övralidspriset, Tegnérpriset, Tidningen Vi:s litteraturpris, ABF:s litteraturpris
1950-talet	9	Doblougiska priset, Boklotteriets stora pris, Landsbygdens författarstipendium, Aftonbladets litteraturpris, Sveriges Radios lyrikpris
1960-talet	11	Nordiska rådets litteraturpris, Signe Ekblad-Eldhs pris, Bernspriset, Dan Andersson-priset, Ferlinpriset, Carl Emil Englund-priset, Lengertz litteraturpris
1970-talet	12	Mårbackapriset, Aniara-priset, Natur & Kulturs kulturpris, Samfundet De Nios vinterpris, Kallebergerstipendiet, Gerard Bonniers lyrikpris, Kellgrenpriset
1980-talet	21	Alf Henrikson-stipendiet, Wettergrens Bokollon, Lotten von Krämers pris, Stiftelsen Selma Lagerlöfs litteraturpris, Pilotpriset, Ivar Lo-priset, Svenska Akademiens nordiska pris, Göteborgs-Postens litteraturpris, Gerard Bonniers pris, Augustpriset
1990-talet	35	Ivar Lo-Johanssons personliga pris, John Landquists pris, Katapultpriset, Gerard Bonniers essäpris, Wahlström & Widstrand litteraturpris, LRF:s litteraturpris, Sveriges Radios romanpris, Gleerups litterära pris, Karl Vennbergs pris, Stig Dagermanpriset, Tranströmerpriset
2000-talet	31	Siripriset, Borås Tidnings debutantpris, Stina Aronsons pris, Sveriges Radios novellpris, Pocketpriset, Jan Fridegårdspriiset, Sorescupriset, Svenska Akademiens essäpris, Samfundet De Nios lyrikpris, Klockrikestipendiet
Total	138	

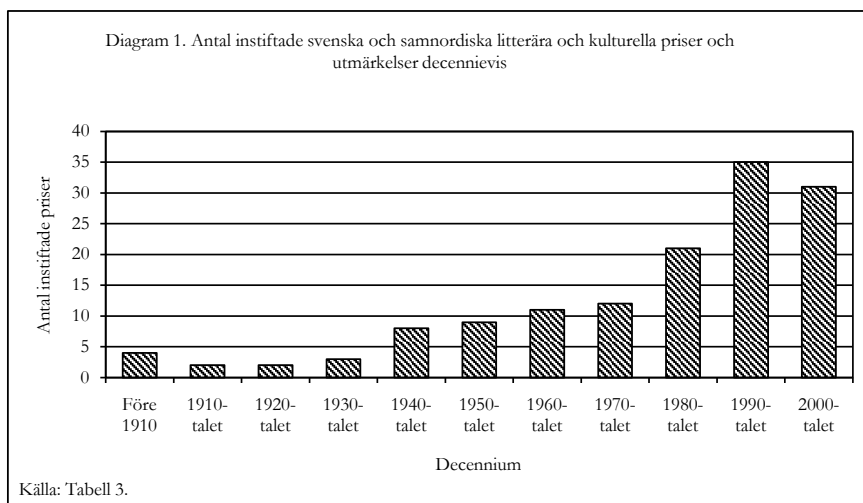
Källa: Tabell A i bilagan.

*Tabellen gäller endast de priser som faller inom avgränsningarna i denna studie. Förutom priser för bl.a. barn- och ungdomslitteratur och facklitteratur saknas också flera nedlagda priser.

Ska man lita på English faller alltså de svenska priserna och utmärkelserna in i ett internationellt mönster, där kulturella priser blivit delar av och viktiga funktioner i ett större system och en samhällsutveckling som – förutom att medierna har ökat i betydelse och en modern kändiskultur vuxit fram – kan beskrivas som en allt hårdare kamp om trovärdighet, status och prestige:

It is a general expansion of the field on which cultural value in all its forms is produced, driven by a society's greater and greater reliance on the maintenance and manipulation of what are at bottom arbitrary distinctions of symbolic rank or prestige. What has transformed society since the 1970s is not the rise of a new class per se but the rise of a formidable institutional system of credentialing and consecrating which has increasingly monopolized the production and distribution of symbolic capital, especially but not exclusively of educational honors and degrees, while at the same time making the accumulation or control of such capital more and more necessary to almost any exercise of power.⁶¹

Det finns dock tecken på att denna expansion i antalet nya priser och utmärkelser kan ha börjat avta, åtminstone i Sverige. Den stadiga ökningen blir än mer påtaglig i grafisk form (se diagram 1), men då framgår också tydligt hur antalet nyinstiftade priser avtagit något sedan millennieskiftet, efter 1980-talets relativt stora ökning och 1990-talets formliga explosion i antal nyinstiftade priser. (Intressant är måhända också att det berömda Augustipriset, som instiftades 1989, befinner sig precis på gränsen mellan decennierna.) Anmärkningsvärt är vidare att detta ger en något annan bild av fenomenet än den i medierna gängse. Till skillnad från vad den stora mediala uppmärksamheten kring nyinstiftade litterära och kulturella priser kan förläda en att tro visar nämligen denna kartläggning tydligt att, åtminstone när det gäller skönlitteraturen (men antagligen inte när det gäller priser för många andra företeelser, såsom film, musik och konst), inföll den svenska storhetstiden, i ren kvantitativ tillväxt räknat, på 1990-talet snarare än på 2000-talet. Samtidigt måste man också minnas att antalet priser idag, trots en minskande expansion och det faktum att en del priser lagts ned (se nedan), antagligen är större än någonsin tidigare. Priserna är i själva verket så många att förlaget och tidskriften Glänta år 2008 instiftade ett pris till årets bästa kulturpris (vinnare blev Polar Music Prize, i klassen "Priset till de minst behövande").⁶²

Här finns dessvärre inte utrymme att annat än mycket löst skissera den kontext inom vilken ökningen av antalet litterära och kulturella priser skett, i Sverige och i världen. Utöver de samhälleliga förändringar som redan diskuterats är det anmärkningsvärt att utvecklingen till stor del sammanfaller med vissa företeelser på den moderna bokmarknaden, kanske i synnerhet en allt ökande kommersialisering, hårdnande konkurrens och tilltagande bestsellerism, där en liten bråkdel av titlarna står för merparten av försäljningen och ofta i princip all vinst. Förutom att i allt högre grad domineras av ett fåtal förlagskoncerner (eller mediekoncerner) som köpt upp många mellanstora förlag och distributörer, har bokmarknaden under lång tid också sett en ökning i både antal utgivna titlar och i total försäljningsvolym. Som exempel kan nämnas att antalet nya utgivna titlar i Sverige ökade med mer än 50 procent under en dryg tjuugoårsperiod från 1986/1987 till 2007, och att den svenska bokmarknaden under de senaste trettio åren upplevt en i princip kontinuerlig ökning av försäljningen.⁶³

Under de senaste decennierna har dessutom massmedierna och kändiskulturen blivit allt viktigare faktorer i bokens samhälle, och kampen om uppmärksamhet och publicitet har vuxit i betydelse för de flesta aktörer inom det litterära fältet. Prisernas roll i detta är dubbel – dels är de redskap med hjälp av vilka författare och förlag kan tränga igenom mediebruset, dels är de aktörer i egen rätt, med sina egna syften och dagordningar.⁶⁴ En tendens i detta är också att skillnaden mellan små och stora litterära priser blivit allt större, och att ett fåtal stora priser överskuggar de flesta andra i mediernas rapportering (detta gäller kanske i synnerhet Bookerpriset i Storbritannien och Augustpriset i Sverige). Marknadsföringen av litteraturen har dessutom, särskilt under de senaste decennierna, blivit allt viktigare inte bara när det gäller inslag som förlagens annonsering eller antagning av manus och bokhandlarnas skyltning och försäljning av böcker. Den präglar också i allt större utsträckning samtliga led i den litterära processen – från att författaren öppnar ordbehandlaren till att läsaren skapar sig en uppfattning om den bok han eller hon just läser.⁶⁵

En utvecklingstendens parallell med den ökande kommersialiseringen och medialiseringen är alla de statliga och andra system till stöd för konst och litteratur som på de flesta håll i västvärlden vuxit fram under 1900-talet, och då särskilt under dess senare hälft, även om dessa system i åtminstone USA ofta förefaller överlappa med skattebefriade donationer till kulturella priser och stipendier. Många länder i bl.a. Europa har dock, i likhet med Sverige, ett statligt stödssystem som är skilt från privata donatorers stipendiering, och som bygger på t.ex. någon form av biblioteksersättning eller direkt stöd till konstnärerna själva.⁶⁶ Detta innebär alltså att det för författarna sedan flera decennier tillbaka ofta finns två mer eller mindre separata system som bägge fungerar som komplement till inkomster från författande eller olika bisysslor, det ena vanligen ett relativt dolt statligt stöd, det andra en alltmer svåröverblickbar arkipelag av små och stora priser och utmärkelser som alla fungerar utifrån sin särskilda logik.

Kanske handlar den stora ökningen i antalet priser och utmärkelser också om, som English menar, att instiftandet av ett pris ofta genererar eller lockar till flera konkurrerande motpriser, vilka i sin tur leder till ännu fler priser.⁶⁷ I vilket fall finns det en lång rad tänkbara motiv bakom instiftandet av priserna, vilket möjligen kan ha bidragit till dagens vilda flora: den ena ytterligheten är att uppriktigt hylla allt från enskilda verk och författarskap till hela genrer, eller kanske att avhjälpa författarnas många gånger utsatta sociala situation och kompensera för att många av dem skriver smala och kommersiellt föga gångbara alster. Den andra är att dra uppmärksamheten till sig och sin verksamhet eller rentav att skapa ett relativt billigt minnesmärke över en förmögen donator – att, något rått uttryckt, inrätta ett slags långtidsverkande penningtvätt som för varje år som går förvandlar ännu lite mer ekonomiskt kapital till kulturellt.⁶⁸

Expansionen gäller dock inte endast antalet priser, utan även de prissummor som de består av. Redan några enkla nedslag visar också att det rör sig om en avsevärd ökning över tid. Medan det totala belopp som betalades ut till stöd och uppmuntran för författare (inklusive de statliga stipendier vars nutida motsvarigheter inte omfattas av denna studie) år 1901, när Bonniers införde sitt första stipendium, uppgick till 12 000 kr (motsvarande omkring 600 000 kr i 2009 års penningvärde), ökade detta till nästan 363 000 kr år 1951 (motsvarande ungefär 5,2 miljoner kr i 2009 års penningvärde).⁶⁹ Dessa siffror kan dock knappast jämföras med de 6,4 (eller 8,5) miljonerna i denna studie, då de inbegriper stöd som senare kommit att motsvaras av bl.a. biblioteksersättningen, som totalt låg på 121,6 miljoner kr år 2009 (varav den fria stipendiedelen utgjordes av 26,9 miljoner kr).⁷⁰ Räknar man bort liknande ersättningar och understöd hamnar summorna på 6 000 kr år 1901 (motsvarande ungefär 300 000 kr i 2009 års penningvärde) och antingen omkring 162 000 kr eller 235 000 kr år 1951 (motsvarande 2,3 respektive 3,4 miljoner kr i 2009 års penningvärde), beroende på om man inkluderar de medel som genererades och fördelades av folkrörelsernas (ABF:s, Afton-Tidningens och Vi:s) boklotterier.⁷¹ Dessa siffror är något mer jämförbara, om man håller i åtanke att siffran 6,4 (eller 8,5) miljoner kr, till skillnad från dessa, endast gäller skönlitterärt författande för vuxna, medan de andra också rymmer flera priser och stipendier för bl.a. facklitterär verksamhet. Hur man än räknar blir det snart uppenbart att de totalt utdelade summorna flerdubblats under 1900-talet, i takt med att allt fler intressenter instiftat priser och stipendier, men också att den ojämeförigt största ökningen torde ha skett i de statliga stödssystemen.⁷²

Några helt tydliga trender bland instiftandet av priserna i materialet är svåra att urskilja, men det finns trots allt vissa tendenser. Även om flera av dem saknas i materialet eftersom de lagts ned för länge sedan började förlagen redan tidigt dela ut egna priser och stipendier, vilket åtminstone delvis kan tolkas som att de tog ansvar för sina författares försörjning (vid sidan av alla de andra funktioner som litterära utmärkelser redan

då hade). Exempel på sådana är förutom de fortfarande verksamma Albert Bonniers Stipendiefond för svenska författare (instiftad 1901) och Albert Bonniers 100-årsminne (1937) stipendier som Tidens förlags stipendier (1930), Nordiska uppslagsböckers stipendier (1943) och P. A. Norstedt & Söners stipendier (1946).⁷³ Efter de litterära akademierna och folkrorelserna, som fortsätter att inrätta priser under hela senare delen av 1900-talet, börjar från och med det sena 1940-talet också, i likhet med Svenska Dagbladet, andra aktörer inom mediebranschen att instifta sina priser, t.ex. Sydsvenskans kulturpris (1948–), Aftonbladets litteraturpris (1957–), Östersunds-Postens norrländska litteraturpris (1957–) eller Sveriges Radios olika priser (varav det äldsta är Sveriges Radios lyrikpris, utdelat första gången 1958, och det senaste Sveriges Radios novellpris, instiftat så sent som 2002).⁷⁴ Från och med 1960-talet börjar också mindre litterära sällskap att dela ut priser, t.ex. Nils Ferlin-Sällskapets Ferlinpris (1963–) och Dan Andersson-sällskapets Dan Andersson-pris (1963–), följda av ofta regionala sammanslutningar från och med decennieskiftet mellan 1960- och 1970-tal, såsom Skånes hembygdsförbunds Lengertz litteraturpris (1967–), Mårbackastiftelsens Mårbackapris (1972–), och Norrländska litteratursällskapets Rörlingstipendium (1973–). På 1970-talet dyker förutom ytterligare några priser instiftade av förlag – Natur & Kulturs kulturpris (1974–) och Gerard Bonniers lyrikpris (1978–) – de egentliga fackliga organisationernas första litteraturpriser upp, med TCO:s litteraturpris (1974–), även om de föregåtts av en rad priser med stark koppling till arbetar- och folkrorelserna, såsom Boklotteriets (senare Litteraturfrämjandets) stora pris (1953–1991) och stora romanpris (1961–1991).⁷⁵ Vad som sedan händer från och med 1980-talet är att alla dessa typer av instiftare fortsätter att dela ut priser, men får också sällskap av nya kommersiella aktörer (utöver förlagen och olika tidningar och tidskrifter), förutom bokhandeln Wettergrens Bokollon (1982–2006) och Lundequistska bokhandelns litteraturpris (1984–) inte minst det stora japanska företaget Pilot Corporations Pilotpris (1985–1999).⁷⁶ Med 1990- och 2000-talen tillkommer sedan en rad nya aktörer som inte riktigt passar in i de äldre kategorierna, med priser som sträcker sig från Restaurang Prinsens lyrikpris Guldprinsen (1990–) och Sveriges Författarförbunds eget debutantpris Katapultpriset (1991–) till de stora förlagens, så småningom Svenska Förläggareföreningens pris baserat på försäljning av pocketböcker, GuldpoCKET (1991–2001) och Pocketpriset (2002–2009), och sist men inte minst den kommersiella radiokanalen Rix FM:s m.fl. försök att instifta Folkets litteraturpris/Svenska Litteraturpriset (2006–2007), framröstat av radiolyssnarna själva.

Som framgått syns en viss avmattning i antalet nyinstiftade priser under 2000-talet (se diagram 1), ett decennium när ovanligt många priser och utmärkelser också förefaller ha avvecklats. Av de 29 priser i materialet som verkar ha lagts ned (och inte stöpts om av samma utdelare) mellan åren 1991–2009 är det i själva verket inte färre än 24 (82,8 procent, eller drygt fyra femtedelar) som avsomnat under perioden 1999–2009

(de sista 11 av de 19 åren). Av dessa har hälften (12 av 24) också instiftats under perioden 1999–2007, vilket gör att decenniet – särskilt om man minns att det under 2000-talet instiftades 31 nya priser – kan sägas präglas av kortlivade försök att inrätta nya priser, där endast ett litet fåtal (t.ex. Borås Tidnings debutantpris) hunnit etablera sig som verkligt intressanta nytillskott.

Man kan med andra ord tala om en viss prisdöd under 2000-talet, även om man bör minnas att studien har en slagsida mot samtiden och att priser som lagts ned för flera decennier sedan inte fångats av kartläggningen.⁷⁷ Orsakerna till denna prisdöd går det endast att spekulera i, eftersom de torde variera från fall till fall, men några tänkbara anledningar är att det under 2000-talet uppstått en priströtthet, där det varit svårt att framgångsrikt etablera nya priser med tanke på den konkurrens som redan funnits, i synnerhet efter 1990-talets prisexpansion; att den ekonomiska krisen under 2000-talets sista år medfört att flera utdelande instanser sett sig tvungna att använda pengarna på annat håll (vilket dock till viss del motsägs av att det endast var sju priser som slutade delas ut omkring åren 2007–2009, vilket bara motsvarar en normalfördelning); eller att många priser i praktiken drivs av en enda eldsjäl (oavsett om det handlar om ett litterärt sällskaps eller ett större företags pris), och att det råkat slumpa sig så att många av dessa gått i pension eller avlidit under 2000-talet.

Möjligen hänger 2000-talets prisdöd också ihop med den typ av priser som instiftats. Flera av de priser som lagts ned är nämligen av just den typ som antyddes ovan, där utpräglat kommersiella aktörer gett sig in i prisbranschen, men sedan snabbt dragit sig tillbaka, möjligen för att instiftarna insett hur mycket tid, pengar och resurser det går åt inte bara till att år efter år utse en eller flera värdiga mottagare, utan också till att administrera och marknadsföra ett pris – vilket också är anledningen till att det kulturella fältet numera är nerlusat av nedlagda priser.⁷⁸ Ser man på de svenska litterära prisernas framväxt är det uppenbart att de senaste decennierna kännetecknats av ett växande intresse från kommersiella aktörers sida, t.ex. med de olika försöken av förläggare, kommersiella radiokanaler och bokhandlare att instifta sina egna priser (t.ex. GuldpoCKET, Pocketpriset, Årets bok – Månadens boks litterära pris, Folkets litteraturpris/Svenska Litteraturpriset och Bokhandelns val, av vilka samtliga lagts ned under 2000-talet). Möjligen har det handlat om försök att skänka den egna verksamheten viss kulturell prägel, möjligen om försök att i kommersiellt syfte (och kanske billigare än genom reklam) rikta den mediala uppmärksamheten mot de egna produkterna, eller både och.

Även Svenska Förläggareföreningens Augustpris skulle, trots att det var relativt tidigt ute, kunna sägas vara besläktat med flera av dessa priser, med den stora skillnaden att priset förutom sin uppenbara kommersiella funktion också med tiden lyckats uppnå både kulturell prestige och ett mycket stort medialt genomslag. Prisets syfte är nämligen i grund och botten att skapa en bästsäljare lagom till julhandeln, även om det

förstås också går ut på att belöna en författare för dennes verk, att skapa uppmärksamhet kring den svenska skönlitteraturen (dvs. instiftarnas egna produkter) och förläna Förläggareföreningen och den svenska bokbranschen viss kulturell strålgans.

Prisernas mediala genomslag

De litterära och kulturella prisernas prissummor och ålder är bara två av flera möjliga sätt att mäta deras relativa storlek och tyngd. Ett annat är att se till deras mediala genomslag, vilket i många fall verkar vara själva anledningen till att ett pris instiftats. En tänkbar metod för att sondera detta är att räkna antal träffar i artikeldatabaser. Även om metoden har några brister – varav den största kanske är att databaserna inte täcker vare sig etermedier eller internet – ger den en klar indikation på hur omskrivet ett pris är i bl.a. dagstidningarna (dess prestige inom det litterära och kulturella fältet är förstås en annan, om än besläktad, fråga).⁷⁹ Viktigt att minnas är också att genomslaget i en sådan mätning är beroende av en rad olika faktorer, bl.a. hur villiga de som delar ut priserna är att skapa publicitet kring dem vad gäller allt från att skriva pressreleaser och kontakta journalister till att anordna extravaganta utdelningsceremonier, och där benägenheten hos journalister och redaktörer att nappa på dessa beten torde vara avhängig prisernas status och nyhetsvärde (eller deras kulturella och journalistiska kapital). Dessa beror i sin tur bl.a. på hur priserna behandlats förut av andra medier, men också av vilka författare som har fått dem, där man misstänker att det i de stora och medelstora prisernas fall kan finnas en slagsida mot dels oförutsägbara författarnamn (t.ex. debutanter), som skapar en ”skandal” tillräckligt intressant att uppmärksamma, dels etablerade författare som på andra sätt är medialt tacksamma att behandla (t.ex. för att de är folkkära).

De två största svenska artikeldatabaserna är PressText och Retriever (f.d. Mediearkivet). Medan den förra, med artiklar från ett fyrtiotal tidningar och tidskrifter, traditionellt innehållit material från bl.a. Bonnierkoncernens publikationer (t.ex. *Dagens Nyheter* och *Expressen*), rymmer den senare artiklar från flera hundra tidningar och tidskrifter, men också pressreleaser och liknande material från bl.a. TT och Sveriges Radio. I Retriever, där bl.a. Schibstedts tidningar traditionellt arkiverats (t.ex. *Aftonbladet* och *Svenska Dagbladet*, som tillsammans med Stampenägda *Göteborgs-Posten* grundade Mediearkivet), arkiveras också påfallande många landsortstidningar och facktidningar, även om det numera också finns en viss överlappning mellan databaserna. Båda grundades på 1990-talet, men Retriever lär i enstaka fall sträcka sig så långt tillbaka som 1987. Ingendera av databaserna är heltäckande, särskilt för de tidigaste åren, och i bägge gäller att det finns ett stort mörkertal främst p.g.a. att frilansmaterial och notiser inte alltid har arkiverats, möjligen beroende på varierande avtal om digital upphovsrätt och skiftande redaktionell praxis på de olika tidningarna.

En mätning utifrån antal träffar i dessa två artikeldatabaser, genomförd under våren och försommaren 2010, ger vid handen att de knappt 140 priserna och utmärkelserna har haft ett mycket varierande medialt genomslag i dagstidningar och tidskrifter under de senaste decennierna – från hundratals, ibland rentav tusentals träffar på enstaka priser till endast en handfull eller inga alls på andra (se tabellerna B och C i bilagan, där mätmetoden också diskuteras). Överlägset störst var i både PressText och Retriever Augustpriset, med 1566 respektive 4064 träffar, vilket kan jämföras med databasernas genomsnitt på 41,4 respektive 103,6 träffar per pris (medianerna var dock betydligt lägre, 12 respektive 27, vilket förklaras av den mycket skeva fördelningen, där ett fåtal priser fick ett mycket stort antal träffar).⁸⁰

I båda databaserna följdes Augustpriset av, i samma ordning, Nordiska rådets litteraturpris (739 resp. 1394 träffar), Sveriges Radios romanpris (191 resp. 708 träffar) och Borås Tidnings debutantpris (176 resp. 643 träffar; i PressText dock på delad fjärdeplats med PiratenPriset), vilka dock endast kom upp i en bråkdel av Augustprisets träffar (se tabellerna B resp. C i bilagan). Ser man på de tio priser som vid en sammanvägning fått flest träffar i båda databaserna finner man, föga förvånande, att bland dessa återfinns flera andra av de mest kända svenska litteraturpriserna, bl.a. Katapultpriset, Stiftelsen Selma Lagerlöfs litteraturpris, och Övralidspriset (se tabell 4, nedan).⁸¹ En smärre anomali uppstår dock med Bellmanpriset, då det finns två priser med samma namn, varav bägge medtagits (som ett pris) då det varit omöjligt att på ett säkerställt sätt skilja dem åt i sökningarna. Även om det finns anledning att misstänka att Svenska Akademiens Bellmanpris är det mest kända och omskrivna är det troligt att det faktum att priserna har samma namn medfört att båda priserna fått fler träffar än de annars hade fått. Något anmärkningsvärt är kanske också att det skånska PiratenPriset, som delats ut sedan 1989, hamnat så högt upp (på femte plats i PressText och på nionde plats i Retriever; se tabellerna B resp. C i bilagan). Möjligen kan det bero på att priset funnits under i princip hela den period som artikeldatabaserna täcker, på att det delats ut till konstutövare inom en rad genrer, och dessutom ofta mycket namnkunniga sådana (t.ex. Hans Alfredson, Ernst-Hugo Järegård, Stig Claesson, Allan Edwall, Kristina Lugn och Ulf Lundell), vilket alstrat publicitet, eller helt enkelt på att det finns många tidningar i Skåne (som rapporterar om priset), vilket fått ett genomslag i mätningarna.⁸² Slutligen är det värt att kommentera det faktum att det bland tabellens första sex priser finns hela två som endast delas ut till debutanter, Borås Tidnings debutantpris och Sveriges Författarförbunds Katapultpris. Detta kan tolkas som att debutanter tenderar att generera medial uppmärksamhet, liksom att just dessa två priser lyckats bra med sin egen marknadsföring.

Tabell 4. Sammanställning över de tio svenska och samnordiska litterära och kulturella priser och utmärkelser som fått flest antal träffar i artikeldatabaserna PressText och Retriever (f.d. Mediearkivet).

Pris/ utmärkelse	Antal träffar i PressText	Antal träffar i Retriever	Prissumma 2009 (eller senaste kända utdelning)	Utdelas sedan	Utdelas till/för	Utdelare
Augustpriset	1566	4064	100 000 kr	1989	Författare och verk	Svenska Förläggare- föreningen
Nordiska rådets litteraturpris	739	1394	350 000 DKK	1962	Skönlitte- rärt verk	Nordiska rådet
Sveriges Radios romanpris	191	708	30 000 kr	1994	Roman	Sveriges Radio (lyssnarjury)
Borås Tidnings debutantpris	176	643	100 000 kr	2001	Debutant (prosa och lyrik)	Borås Tidning och Högskolan i Borås
PiratenPriset	176	296	75 000 kr	1989	Författare, m.fl.	Stiftelsen PiratenPriset/ Fritiof Nilsson Piraten- sällskapet
Katapultpriset	115	314	50 000 kr	1991	Debutant (med verk)	Sveriges Författar- förbund
Stiftelsen Selma Lager- löfs litteratur- pris	89	351	100 000 kr	1984	Författare (prosa)	Stiftelsen Selma Lagerlöfs litteraturpris
Bellmanpriset	105	240	250 000 kr	1920	Lyriker	Svenska Akademien
Bellmanpriset	105	240	100 000 kr	1993	Stockholms- skildrare	Stockholms stad, Kulturförvaltningen
Aftonbladets litteraturpris	85	321	50 000 kr	1957	Författare	Aftonbladet
Övralidspriset	104	223	250 000 kr	1945	Författare/ forskare	Stiftelsen Övralid

Källa: tabell D i bilagan, som i sin tur bygger på tabellerna A, B och C i bilagan. Vid tabell D förklaras också hur sammanställningen genomförts.

Kommentar: Eftersom både Svenska Akademien och Stockholms stads kulturförvaltning delar ut ett Bellmanpris, som inte gått att skilja på i sökningarna, har detta räknats som ett enda pris.

Några av de faktorer som torde ha inverkan på ett pris mediala genomslag är deras prissummor och ålder. Bland de tio priserna med störst medialt genomslag i denna mätning återfinns dock endast tre av de tio priserna med störst prissumma – Nordiska rådets litteraturpris, Svenska Akademiens Bellmanpris och Övralidspriset (se tabell 1, ovan) – och endast ett av de tio äldsta priserna – Svenska Akademiens Bellmanpris, som i denna mätning också bör ha fått viss draghjälp av Stockholms stads Bellmanpris (se tabell 2, ovan). Ser man på dessa tio prisers prissummor ligger dock deras genomsnitt (på 144 000 kr) innanför de översta 9 procenten, medan medianen (på 100 000 kr) hamnar inom de översta 25 procenten, även om de åldersmässigt är förvånansvärt jämnt fördelade jämfört med prisernas framväxt (se tabell 3 och diagram 1, ovan), med ett pris instiftat på 1920-, 1940-, 1950- respektive 1960-talet, tre priser på 1980- respektive 1990-talet, och slutligen ett pris på 2000-talet (genomsnittet hamnar på 1975 och medianen på 1984, jämfört med genomsnittet och medianen för alla priser i materialet, 1978 respektive 1989). De tio priserna med störst medialt genomslag är med andra ord priser vars prissummor överlag ligger en bra bit över, men som bara är något äldre än, genomsnittet. Vad som främst utmärker dem, förutom att inget av dem är nedlagt, och att de med undantag för Borås Tidnings debutantpris (utdelat första gången 2001) samtliga delats ut under 15 år eller längre, är emellertid att hälften av dem delas ut av instanser med stark koppling till bokmarknaden och/eller mediavärlden – från Svenska Förläggareföreningen och Sveriges Författarförbund till Aftonbladet, Borås Tidning och Sveriges Radio, vilka bör ha haft goda möjligheter att nå ut i medierna med sina priser. Anmärkningsvärt är också att det i de flesta fall är just dessa priser som är både yngst och minst sett till prissumman, medan de största och äldsta priserna är instiftade av Svenska Akademien, Nordiska rådet och Stiftelsen Övralid.

Om man istället ser på de 25 priser som i denna mätning fått flest träffar i båda databaserna tillkommer många av de äldsta och största priserna, såsom Samfundet De Nios stora pris, Svenska Dagbladets litteraturpris, Ivar Lo-priset, Ivar Lo-Johanssons personliga pris och inte minst Svenska Akademiens nordiska pris (se tabell D i bilagan). Bland dessa 25 priser dyker rentav sex av de tio till prissumman sett största priserna upp (jfr tabell 1), men bara två av de äldsta (jfr tabell 2), vilket möjligen kan sägas tyda på att prissumman har en något starkare koppling till ett pris mediala genomslag än dess ålder, även om det knappast är prissummorna ensamma som avgör hur uppmärksammade de olika priserna blir.⁸³ Detta verkar också bekräftas när man granskar alla dessa 25 prisers prissummor och ålder. Den genomsnittliga prissumman ligger på nästan 121 000 kr (dock med en betydligt lägre median på 50 000/75 000 kr), vilket är ungefär dubbelt så mycket som den genomsnittliga prissumman för alla 138 priser i materialet, omkring 62 000 kr (med en median på 50 000 kr). Dessa 25 prisers första utdelningsår är å andra sidan relativt jämnt fördelade mellan 1910- och 2000-talet jäm-

fört med priserna överlag (se tabell 3 och diagram 1), med ett genomsnitt på 1973 (och en median på 1984/1985), jämfört med genomsnittet för alla priser i materialet, 1978 (med ett medianår på 1989).⁸⁴ Särskilt intressant är måhända att det sedan över ett årtionde tillbaka nedlagda Pilotpriset (på 150 000 kr när det delades ut sista gången 1999) fortfarande gör sig gällande i fråga om medialt genomslag, och alltså är det sextonde oftast nämnda litteraturpriset i de senaste decenniernas dagstidningsartiklar.

När det gäller de utdelande instanserna bakom de 25 priserna med störst medialt genomslag är det tio priser som delas ut av instanser med stark anknytning till bokmarknaden eller medierna, dvs. relativt sett något färre än bland de tio priserna med störst medialt genomslag (förutom de som nämnts ovan Tidningen Vi, Svenska Dagbladet och Göteborgs-Posten samt ytterligare två priser utdelade av Sveriges Radio). Av de återstående utdelarna består större delen av litterära akademier och sällskap (mer om utdelande instanser nedan). Anmärkningsvärt är dock att det bland dessa 25 finns flera priser som delas ut av relativt små sammanslutningar, förutom PiratenPriset t.ex. Dan Andersson-priset, Ferlinpriset och Stig Dagermanpriset. Möjligen skymtar här ett recept på medial framgång, nämligen att döpa priset efter en folkkär författare – av de 25 priserna med störst medialt genomslag är det inte färre än nio som är döpta efter en kanoniserad svensk författare, från Augustpriset och Bellmanpriset till Stiftelsen Selma Lagerlöfs litteraturpris och Ivar Lo-priset (Övralidspriset och Aniara-priset inte medräknade).⁸⁵

Det är förstås lätt att tänka sig att just mediala aktörer, och kanske i synnerhet dagstidningar, har ett stort försprång när det gäller att få sina priser uppmärksammade i medierna – särskilt när det handlar om den egna tidningen, och så småningom den egna artikeldatabasen. Detta föranleder frågan om det finns någon uppenbar slagsida åt priser instiftade av de medier som arkiveras i databaserna PressText respektive Retriever, och de koncerner som driver eller dominerar i dem (särskilt Bonniers respektive Schibsted och Stampen). Jämför man mätresultaten (tabellerna B och C i bilagan) framgår också att det finns vissa, till en början smärre skillnader, särskilt när det gäller de stora dagstidningarnas egna priser. Medan Aftonbladets litteraturpris (Schibsted) hamnar på sjunde plats i Retriever kommer det först på trettonde plats i PressText, och medan Svenska Dagbladets (Schibsted) litteraturpris återfinns på tionde plats i Retriever, dyker det upp först på nittonde plats i PressText.⁸⁶ Den största skillnaden gäller dock Expressens getingpocket, som hamnar på plats 41 i PressText, men först på plats 119 i Retriever. Noterbar är också skillnaden när det gäller de flesta av Bonnierförlagens priser, som i stort sett alltid är mer omskrivna i PressText än i Retriever – t.ex. hamnar Gerard Bonniers essäpris på tjugofjärde plats i PressText, men dyker upp först på fyrtioförsta plats i Retriever.⁸⁷ En närmast obetydlig skillnad föreligger också när det gäller Wahlström & Widstrands litteraturpris, som dyker upp på plats 56 i PressText, och

på plats 61 i *Retriever*. Även om det på detta sätt går att spåra vissa skillnader mellan tidningarnas (och de ägande familjernas) egna priser finns möjligen också en skillnad i det att *Retriever* arkiverar betydligt fler regionala tidningar, vilket antagligen är anledningen till att priser som Årets Värmlandsförfattare, Martin Koch-priset och Parling-priset hamnar högre i *Retriever* jämfört med *PressText* (plats 69 mot 129, plats 84 mot 121 respektive plats 30 mot 126).

Som framgått domineras det mediala genomslaget av det ohotade Augustpriset, som sedan det instiftades 1989 vuxit till att bli Sveriges i särklass mest uppmärksammade och omdiskuterade litteraturpris efter nobelpriset i litteratur.⁸⁸ Anmärkningsvärt är kanske att det inte i någon av sammanställningarna över medialt genomslag dyker upp några andra av Svenska Akademiens priser än Bellmanpriset och Svenska Akademiens nordiska pris (även kallat ”lilla nobelpriset”), vilket möjligen kan tolkas som att många av dess stora priser – såsom Doblougska priset, Gerard Bonniers pris, Kellgrenpriset och Signe Ekblad-Eldhs pris – inte är särskilt kända utanför en snävare krets av författare, forskare och kulturarbetare (Svenska Akademien är dock representerat i utlandet av bägge Ivar Lo-priserna).⁸⁹ Till saken hör dock att Akademien i många fall verkar prioritera att stödja författare och andra kulturarbetare framför att dra uppmärksamhet till sig, men också att de flesta av Akademiens priser tenderar att hamna i skuggan av nobelpriset i litteratur, som vid testmätningar gav ungefär lika många träffar som Augustpriset.⁹⁰ Även om priset uteslutits ur denna kartläggning är det viktigt att minnas att det är det överlägset viktigaste svenska litteraturpriset internationellt, om än det vad gäller publicitet och bokförsäljning i Sverige ofta överträffas av Förläggareföreningens Augustpris.

Utdelande instanser, utdelningsfrekvens och möjliga mottagare

Förutom vid de 138 prisernas och utmärkelsernas prissummor, ålder och mediala genomslag kan det finnas anledning att dröja vid några andra faktorer som är relativt enkla att utläsa av kartläggningen. En av dessa är utdelande instans, där det i materialet finns 99 instanser (eller unika kombinationer av instanser), av vilka tio delar (eller delade) ut två eller fler priser.⁹¹ Absolut flest priser delar Svenska Akademien med sina tjugoen priser ut, att jämföra med den instans som delar ut näst flest priser, Samfundet De Nio, med tio priser.

De litterära priserna i materialet kan också sorteras in i övergripande kategorier efter utdelande instans, för att ge en bild av vilken typ av sammanslutningar eller organisationer det är som står bakom priserna. För detta ändamål stipuleras här sju kategorier:

- Litterära akademier: äldre, prestigeladdade, litterära sammanslutningar (Svenska Akademien, Samfundet De Nio och Stiftelsen Övralid)

- Litterära sällskap: mindre, litterära sammanslutningar av olika slag, ofta ägnade ett visst författarskap (t.ex. Gunnar Ekelöf-sällskapet, Karlfeldtsamfundet och Stig Dagerman-sällskapet)
- Mediala aktörer: aktörer inom mediebranschen (dock ej bokmarknaden), främst tidningar och tidskrifter, men även radiokanaler (t.ex. Aftonbladet, Borås Tidning och Sveriges Radio)
- Bokbranschen: kommersiella aktörer på bokmarknaden, främst förlag och bokhandlare (t.ex. Svenska Förläggareföreningen, Akademibokhandeln i Uppsala och Wahlström & Widstrand)
- Fackföreningar, folkrörelser och intresseorganisationer: organisationer eller sammanslutningar som tillhör eller har stark koppling till fackföreningsrörelsen, folkrörelser eller andra intresseorganisationer (t.ex. ABF, LO och Svenska PEN)
- Kommuner, regioner och myndigheter: diverse statliga, kommunala eller regionala organisationer (i huvudsak beroende av skattemedel) (t.ex. Håbo kommun, Göteborgs universitet och Regionförbundet Örebro, men även det mellanstatliga Nordiska rådet)
- Övriga: instanser och aktörer som inte enkelt låter sig sorteras in i de övriga kategorierna (t.ex. privatpersonen Carl-Johan Vallgren och Restaurang Prinsen)

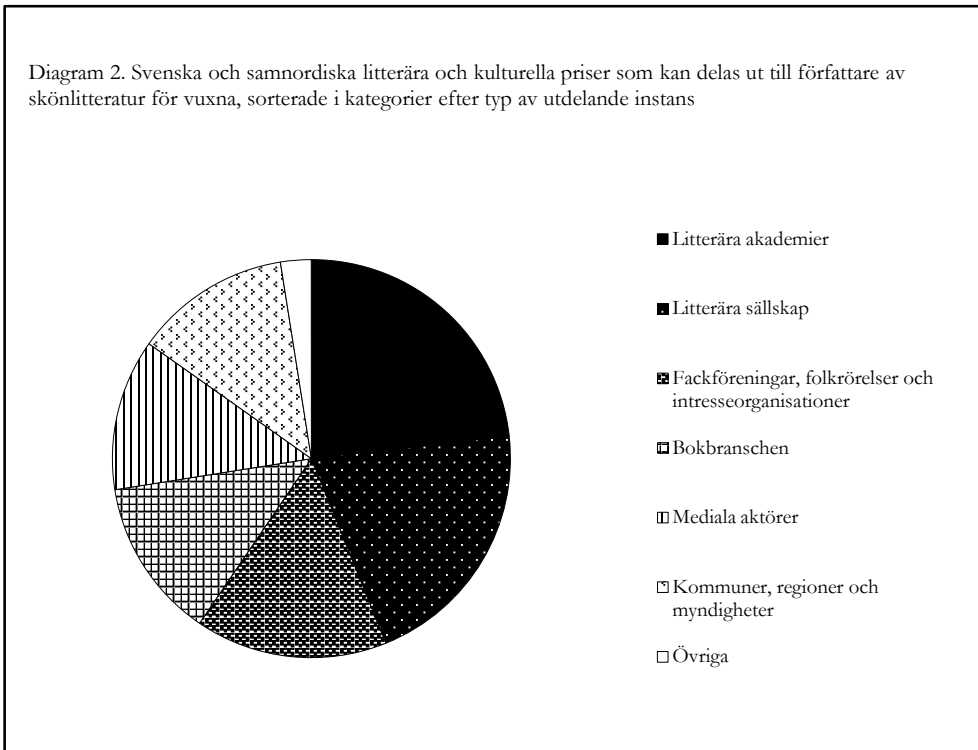
Vid en sortering av de 138 priserna i dessa kategorier (men där priser som delas ut av flera instanser som faller under olika kategorier räknats som ett halvt pris i två kategorier) finner man, föga förvånande, att den största kategorin av utdelare är de litterära akademierna, dvs. i stort sett Svenska Akademien och Samfundet De Nio, vars syfte till stor del utgörs av att dela ut priser och på andra sätt stödja bl.a. författare.⁹² Tillsammans delar denna kategori ut nästan en fjärdedel (23,2 procent) av priserna (se tabell 5 och diagram 2, nedan). Denna kategori är dock tätt följd av de litterära sällskapen, som tillsammans med de litterära akademierna står för mer än två femtedelar (43,9 procent) av de utdelade priserna. Merparten av de återstående kategorierna är förvånansvärt jämnstora, men anmärkningsvärt är kanske att de huvudsakligen kommersiella aktörerna i kategorierna "Bokbranschen" och "Mediala aktörer" tillsammans står för en dryg fjärdedel av priserna i materialet (26,5 procent). Sticker ut gör måhända den lilla kategorin av övriga utdelare, som endast består av en restaurang, en japansk penntillverkare och en författare – Carl-Johan Vallgren är med sitt relativt nyinrättade Carl-Johan Vallgrens litteraturpris till yngre författare (med en hemlig prissumma som dock enligt samstämmiga rykten endast ligger på 5 000 kr) i själva verket den ende privatperson i materialet som delar ut ett litterärt pris, om man inte räknar priser döpta efter vissa personer och där personen ifråga varit inblandad i utdelandet.⁹³

Tabell 5. Svenska och samnordiska litterära och kulturella priser som kan delas ut till författare av skönlitteratur för vuxna, sorterade i kategorier efter typ av utdelande instans.

Kategori av utdelande instans	Antal priser	Andel
Litterära akademier	32	23,2 %
Litterära sällskap	28,5	20,7 %
Fackföreningar, folkrörelser och intresseorganisationer	21,5	15,6 %
Bokbranschen	18	13,0 %
Mediala aktörer	17	12,3 %
Kommuner, regioner och myndigheter	17,5	12,7 %
Övriga	3,5	2,5 %
Summa	138	100,0 %

Källa: Tabell E i bilagan.

Andra faktorer som kan utläsas av denna kartläggning är utdelningsfrekvens och möjliga mottagare, dvs. vilka priserna är tänkta att delas ut till eller vad de har till uppgift att hedra. Av de 133 priser för vilka någorlunda tillförlitliga uppgifter kunnat hittas delas (eller delades) en övervägande majoritet av priserna ut årligen, eller i princip årligen (104 priser), medan ett betydligt mindre antal delas ut vartannat (16 priser) eller

vart tredje år (5 priser), och ett fåtal oregelbundet eller med andra lösningar (sammanslagt 8 priser).⁹⁴

När det gäller möjliga mottagare är det enklast om man skiljer på å ena sidan genrer, å den andra personer och deras verksamheter.⁹⁵ Även om de flesta av de 138 priserna huvudsakligen delas ut för skönlitterär verksamhet – drygt 95 av priserna förefaller delas ut till en skönlitterär författare och/eller för ett skönlitterärt verk i allmänhet – förekommer det i materialet åtskilliga priser som endast kan tilldelas författare och/eller för verk inom vissa specifika genrer. Dessa priser är knappt 30 till antalet, lite beroende på hur man drar gränserna mellan dem, och av dessa tilldelas omkring 15 företrädesvis lyriker och/eller för lyriska verk, medan resten fördelar sig på essäer (5), prosa (3), noveller (1) romaner (1) eller rentav stockholmskildringar (3). Bland dessa genrespecifika priser finns t.ex. Samfundet De Nios Lotten von Kræmers pris (med en prissumma på 125 000 kr år 2009), som sedan 1984 tilldelas essäister, Västerås stads Tranströmerpris (på 100 000 kr), som sedan 1998 tilldelas lyriker, samt Sveriges Radios novellpris (på 25 000 kr), som sedan 2002 tilldelas en novellist efter en omröstning bland lyssnarna.⁹⁶

Utöver författare och verk i olika genrer tillkommer också, som redan antytts, att många av priserna förutom för skönlitterärt skapande även kan delas ut till andra personer och för andra verksamheter. I själva verket är det omkring 45 av de 138 priserna som förutom till författare av skönlitterära verk också kan gå till andra personer, oftast forskare, kritiker eller kulturarbetare, men också journalister, konstnärer, offentliga personer eller rentav förlag eller organisationer. Exempel på sådana priser är Samfundet De Nios John Landquists pris (på 125 000 kr), som kan tilldelas essäister, idéhistoriker eller kritiker, och Övralidspriset (på för närvarande 250 000 kr), som förutom till skönlitterära författare också kan tilldelas forskare (det senaste dryga decenniet har priset oftast delats ut till en författare vartannat år, och till en forskare vartannat år).

Ser man bortom denna uppdelning i författare och/eller verk, eventuella genrer samt andra verksamheter finns det också andra faktorer att beakta. En är att några priser har som villkor att mottagaren måste vara ung (5 priser) eller debutant (3 priser), medan motsvarande priser för till åren komna veteraner kunde tyckas lysa med sin frånvaro, om det inte vore för att merparten av de andra priserna i praktiken tenderar att gå till just sådana författare.

En annan faktor är att många av priserna har mer eller mindre specifika villkor, t.ex. att de helst ska belöna en författare som har regional anknytning eller verkar i en viss anda. Exempelvis är det endast lyriker som verkar i Ekelöfs anda som har utsikter att belönas med Gunnar Ekelöf-sällskapets Ekelöfpris, en ”svensk diktare som ännu befinner sig i skapande utveckling” som kan tilldelas Aftonbladets litteraturpris, eller en författare som har anknytning till Örebro län och är aktuell med ett verk som kan hoppas på att få Regionförbundet Örebros pris Årets länsförfattare. I själva verket är det uppe-

mot en tredjedel eller fler av priserna som har någon form av liknande förbehåll, vilket gör att knappast alla författare har samma förutsättningar att ta del av de svenska och samnordiska litterära och kulturella priserna.

Ett förslag på de drygt 30 viktigaste svenska och samnordiska litteraturpriserna

De svenska litterära priserna är som framgått av detta försök till en kartläggning svåra att överblicka, och ter sig lätt allt brokigare ju mer man fokuserar på de enskilda prisernas syften, logiker och praktiker. För att ge ytterligare viss vägledning i materialet presenteras här avslutningsvis ett tentativt försök att lista drygt 30 litterära priser och utmärkelser som torde vara de viktigaste och mest prestigefyllda i det samtida svenska litterära fältet när det gäller skönlitterärt författande för en vuxen publik.

Att genom noggranna beräkningar av faktorer som prisernas ålder, prissumma och mediala genomslag kalkylera fram vilken prestige eller betydelse de tillmäts inom det litterära fältet låter sig förstås inte enkelt göras. Anledningarna är många, inte minst att de olika faktorerna väger olika tungt och att de knappast alltid ens är helt kvantifierbara, varför en exakt statistisk bearbetning skulle vara behäftad med en rad problem. Likväl går det att någorlunda enkelt skicka bland de olika priserna och genom en försiktig sammanvägning av en rad faktorer presentera ett förslag på vilka som torde vara de mest prestigeladdade och tyngst vägande, och detta utan att förfalla till ren subjektivitet.⁹⁷

Ett första led i denna sammanvägning är att försöka klargöra vari ett pris betydelse ligger, och vad man lägger in i begreppet prestige eller kulturellt kapital, något som ofta riskerar att hamna i ett slags cirkelresonemang. Lite förenklat skulle man kunna säga att prestige är den kollektiva tron på någots betydelse och kulturella värde (vilket ju är det som får ett pris att fungera som en utmärkelse), och när det gäller ett litterärt pris eller en utmärkelse går detta till stor del att komma åt genom att granska faktorer som storleken på dess prissumma, den utdelande instansen, vilka personer som sitter i juryn eller priskommittén, och vilka som tidigare fått priset – storheter som sammantaget får människor att investera tro i det.⁹⁸ Till dessa kommer dock ytterligare, besläktade faktorer som prisets och den utdelande instansens ålder, vad priset är tänkt att belöna samt – särskilt sedan de senaste decenniernas utveckling – prisets mediala genomslag och, vilket kanske hör samman, hur priset delas ut. Det kan vara värt att dröja vid dessa omständigheter en stund, och de sätt på vilka de kan ses som indikatorer på ett pris symboliska strålgångar eller kulturella kapital.

Som framgått är ett av de kanske enklaste sätten att försöka mäta ett pris storlek och betydelse dess prissumma. Även om det internationellt sett finns flera inflytelserika priser som bara har en symbolisk prissumma i potten kan den summa som avsatts

för pristagarna ses som ett första tecken på att utdelarna menar allvar med sitt pris.⁹⁹ (Det billiga alternativet är att kompensera bristen på ekonomiskt kapital med kulturellt, och istället för en större penningssumma dela ut ett konstverk av något slag, även om det förstås också finns gott om priser som tar det säkra före det osäkra och väljer att göra både och.) Vad prissumman också går att se som en ledtråd till är inte bara den utdelande instansens, utan också andra aktörers benägenhet att investera tro i priset, dvs. prisets prestige – så länge man minns att endast pengar inte räcker för att göra ett pris prestigefyllt, utan tvärtom kan kontaminera ett pris om det inte backas upp med andra former av kapital.

Starkt besläktad med detta är frågan om typ av utdelande instans, där t.ex. (nationella) litterära akademier torde vara mer ansedda än de flesta regionala sammanslutningar, och där mer eller mindre förtäckta kommersiella intressen ofta kan reducera ett pris prestige om de kommer till allmän kännedom. Viktig är också utdelarens och prisets ålder, där det tycks som att både ett pris och dess utdelande instans med åren får, eller åtminstone kan återropa, en viss symbolisk patina: ålder tycks i dessa sammanhang signalera stabilitet, erfarenhet och ihärdighet – att man helt enkelt varit med länge och sett en och annan trend passera. Än mer avgörande för prestige är dock den utdelande instansens rykte, och då kanske särskilt jurymedlemmarnas eget kulturella kapital.¹⁰⁰ Men som English framhåller handlar det också om deras inställning till det pris man delar ut, vilket gör det hela ganska svårfångat:

The prestige of a prize – the collective belief in its cultural value – depends not just on the prestige of the jurors, the scale of their cultural portfolios, but on their own apparent belief in the prize, their willingness to invest in it personally. Our belief in a prize is really a kind of belief by proxy, a belief in these others' belief.¹⁰¹

Eftersom det här skulle vara omöjligt att dels upprätta förteckningar över de olika prisernas jury- eller kommittémedlemmar, dels försöka hitta ett system genom vilket deras kulturella kapital kan sonderas på ett rättvist sätt, utgår detta försök hellre från en bedömning av den utdelande instansens prestige (som i sin tur förstås också är beroende av dess nuvarande och tidigare medlemmars kulturella kapital). Tvärt emot vad man kunde tro är det också relativt lätt att skikta inte bara mellan utdelare som Svenska Akademien och Rix FM, utan också mellan litterära sällskap och erkända riksmedier å ena sidan och mer lokala och regionala utdelare å den andra (som sällan åtnjuter något större anseende nationellt).

En klar indikator på de olika prisernas prestige eller kulturella kapital är också deras mediala genomslag. Trots att man genom en traditionell Bourdieusk fältanalys kan få för sig att de olika prisernas grad av publicitet mer än något annat är ett tecken på deras popularitet (i bemärkelsen hemmahörighet inom den storskaliga produktionens del-

fält) tyder det mesta på att det paradoxalt nog är via skandaler och kontroverser i media som ett pris mest effektivt bygger upp sitt kulturella kapital (vilket inte minst bevisas av priser som Bookerpriset och Augustpriset, men kanske också nobelpriset i litteratur).¹⁰² Till detta kommer den moderna mediala logiken som säger att om något inte syns i medierna så finns det inte – vilket gör att folk torde vara betydligt mer benägna att investera tro i något de hört talas om, ofta, och på flera håll, än något som framstår som helt nytt för dem.

Med detta sagt måste dock påpekas att flera ansedda utdelande instanser, särskilt sådana som varit med ett tag, i högre grad har sett det som sitt syfte att stödja författare och andra kulturutövare än att basunera ut sin existens och verksamhet, varför flera viktiga priser och utmärkelser också utdelas (eller kanske snarare fördelas) relativt diskret (ibland utdelas också medel som stöd och uppmuntran helt utan att offentliggöras). Detta gäller inte minst Svenska Akademien och Samfundet De Nio, som ofta väljer att verka snarare än att synas, även om de också delar ut flera priser med stort medialt genomslag. Tätt sammankopplad med det mediala genomslaget är också frågan om det sammanhang i vilket ett pris eller en utmärkelse delas ut (vilket också kan sägas vittna om prisets syfte) – på en högtidlig sammankomst där det krävs särskild inbjudan för att släppas in, på en direktsänd kommersiell gala med kändisar som utdelare, på någon form av lokal eller regional bokfestival eller, kanske betydligt vanligare än man kunde tro, inte i något särskilt sammanhang alls (annat än genom att ett kuvert dimper ned på hallmattan).

En helt avgörande faktor för de litterära prisernas status och prestige är självklart också de författare som har fått ett visst pris, och man kunde rentav hävda att ett pris till stor del består av alla de utdelningsbeslut som dess juryer fattat genom åren. Som Erik Peurell påpekar är det ”mycket tydligt hur symboliskt kapital genererar symboliskt kapital”: ”Ett nyinstiftat pris erhåller hög status inom det litterära fältet om de första pristagarna är väletablerade författare. Detta signalerar till fältets agenter vilken karaktär det nya priset ska ha och hur det ska värderas.”¹⁰³ Vad man kanske kunde lägga till är att också tidpunkten då en viss författare får ett visst pris är ytterst avgörande. Man kan säga att det för prisets del gäller att vid precis rätt tidpunkt belöna rätt författare, och gärna någorlunda oväntade sådana, men vilka i längden visar sig vara de rätta – dvs. att vara relativt tidig med att premiera en författare som i det långa loppet visar sig vara ett självklart val. På detta sätt kan valet uppfattas som att juryn har mod och integritet, men också ofelbar estetisk sensibilitet (att bara belöna självklara och förutsägbara namn, som redan fått andra viktiga priser, kan på samma sätt sägas signalera fantasilöshet och brist på initiativförmåga). I själva verket går det att se varje mottagare av ett pris som en investering i prisets långsiktiga prestige (men detta innebär också att ett pris prestige påverkas av vad tidigare mottagare senare tar sig för eller skriver).

Viktigt att minnas är här också att litterära priser och utmärkelser, som Erik Peurell uttrycker det, ”både har skapat och speglat författarnas anseende”: ”För att komma ifråga för ett litterärt pris måste en författare ha haft ett visst anseende, som sedan förstärkts av det formella erkännande som ett pris innebär.”¹⁰⁴ Vad detta betyder är alltså att det i normalfallet kommer att uppstå ett visst mått av förutsägbar progression från vissa priser till andra, från mindre till mer prestigefyllda sådana. En viss skiktning är också redan från början uppenbar, då vissa priser eller utmärkelser i första hand (eller endast) går till debutanter eller unga författare, medan andra är tänkta för mer seniora författare (de flesta större priser är i praktiken ofta sådana). Lika lite som när det gäller jurymedlemmar finns dock här möjlighet att kartlägga exakt vilka författare som fått de olika priserna i materialet. I väntan på en studie som mer noggrant kartlägger fördelningen av priserna mellan olika författare över tid har emellertid en översiktlig avvägning gjorts av ungefär vilken typ av författare det är som har tilldelats de olika priserna.¹⁰⁵

Kommenteras bör här också att inte bara vilka författare de olika priserna tilldelats och när, utan också vad de belönar har stor inverkan på hur de uppfattas. Det har t.ex. länge varit stor skillnad mellan priser som går till å ena sidan högststatusgenrer som lyrik och dramatik, och å andra populärlitterära genrer (t.ex. deckare) eller barn- och ungdomslitteratur. Dessa hierarkier gör sig trots avgränsningarna gällande också i materialet i denna uppsats, t.ex. när det gäller skillnaden mellan litteraturpriser och kulturpriser, men också mellan priser som belönar lyrik och fiktionsprosa för vuxna läsare och priser som (också) delas ut för essäistik, litteraturkritik och/eller akademiska insatser, och där man skulle kunna hävda att de senare i det litterära fältet värderas lägre än ”rena” litteraturpriser (till skillnad från inom t.ex. litteraturkritikens eller litteraturforskningens fält).¹⁰⁶

Eftersom syftet här har varit att försöka ringa in de litterära och kulturella priser som av de flesta aktörer – från författare och kritiker till förläggare och forskare – bör uppfattas som de viktigaste utmärkelserna inom det samtida nationella svenska litterära fältet (vad gäller skönlitteratur för en vuxen publik) har en rad noggranna avvägningar fått göras. Utöver vad som diskuterats ovan – t.ex. vad gäller prissumma, ålder, medialt genomslag och utdelande instans – har även följande kriterier tillämpats: priset ska fortfarande delas ut regelbundet (och får således inte vara nedlagt eller vilande);¹⁰⁷ priset ska i första hand delas ut till skönlitterära författare (för vuxna läsare) snarare än för kulturella insatser i allmänhet, och bör därför vara ett litterärt pris snarare än ett kulturpris;¹⁰⁸ och priset ska helst delas ut årligen, för att kunna upprätthålla ett ihållande inflytande inom fältet.¹⁰⁹ Till detta kommer slutligen att priset bör betraktas som viktigt i det nationella litterära fältet (av t.ex. författare, kritiker, förlag, bokhandlare, forskare och stipendienämnder), vilket gör att många regionala priser som säkert åtnjuter stort anseende i delar av landet ändå hamnat utanför.

Med alla de ovan diskuterade faktorerna, avvägningarna och avgränsningarna beaktade kan man få fram en grupp om drygt 30 priser och utmärkelser som torde utgöra de viktigaste i det samtida nationella litterära fältet vad gäller skönlitterärt författande för en vuxen publik. Åldersmässigt sträcker de sig från Svenska Akademiens kungliga pris (1836–) och Albert Bonniers Stipendiefond för svenska författare (1901–) till Borås Tidnings debutantpris (2001–) och Sveriges Radios novellpris (2002–), och deras prissummor varierar från de medialt framgångsrika Ferlinpriset (10 000 kr) och Dan Andersson-priset (20 000 kr) till de i särklass största samnordiska priserna, Nordiska rådets litteraturpris (350 000 danska kronor) och Svenska Akademiens nordiska pris (350 000 kr) (se tabell 6).

Tabell 6. Ett förslag på de drygt 30 viktigaste svenska och samnordiska litterära priserna och utmärkelserna, utan inbördes rangordning.

Pris/utmärkelse	Prissumma i kr 2009 (eller senaste kända utdelning)	Utdelas sedan	Medialt genomslag*	Utdelas till/för	Utdelare
Aftonbladets litteraturpris	50 000	1957	13/7	Författare	Aftonbladet
Albert Bonniers Stipendiefond för svenska författare	100 000	1901	48/62	Författare, m.fl.	Albert Bonniers stipendiefond
Aniara-priset	50 000 + skulptur	1974	20/20	Författare	Svensk Biblioteks förening
Augustipriset (skönlitteratur)	100 000 + statyett	1989	1/1	Författare och verk	Svenska Förläggareföreningen
Bellmanpriset (Svenska Akademien)	250 000	1920	8/11	Lyriker	Svenska Akademien
Borås Tidnings debutantpris	100 000	2001	4/4	Debutant (prosa och lyrik)	Borås Tidning och Högskolan i Borås
Dan Andersson-priset	20 000	1963	28/12	Författare	Dan Andersson-sällskapet
Doblougskapriset	150 000	1951	31/29	Författare	Svenska Akademien
Ferlinpriset	10 000 (2008)	1963	26/28	Lyriker	Nils Ferlin-sällskapet
Gerard Bonniers pris	200 000	1988	22/36	Författare, m.fl.	Svenska Akademien
Göteborgs-Postens litteraturpris	50 000	1987	23/25	Författare	Göteborgs-Posten

Ivar Lo-Johanssons personliga pris	310 000	1991	17/15	Författare/forskare	Stiftelsen Ivar Lo-Johanssons författarfond (ABF, Sveriges Författarförbund och Svenska Akademien)
Ivar Lo-priset	125 000	1986	14/16	Författare	LO/Stiftelsen Ivar Lo-Johanssons författarfond (ABF, Sveriges Författarförbund och Svenska Akademien)
Karl Vennbergs pris	100 000	1996	43/32	Lyriker (ung)	Samfundet De Nio
Katapultpriset	50 000	1991	7/8	Debutant (med verk)	Sveriges Författarförbund
Kellgrenpriset	200 000	1979	25/39	Författare/forskare, m.fl.	Svenska Akademien
Nordiska rådets litteraturpris	350 000 DKK	1962	2/2	Skönlitterärt verk	Nordiska rådet
PiratenPriset	75 000	1989	5/9	Författare, m.fl.	Stiftelsen PiratenPriset/Fritiof Nilsson Piraten-sällskapet
Samfundet De Nios stora pris	250 000	1916	10/14	Författare	Samfundet De Nio
Samfundet De Nios vinterpris	50 000	1976	29/26	Författare	Samfundet De Nio
Signe Ekblad-Eldhs pris	125 000	1962	32/35	Författare	Svenska Akademien
Stiftelsen Selma Lagerlöfs litteraturpris	100 000	1984	12/6	Författare (prosa)	Stiftelsen Selma Lagerlöfs litteraturpris
Stig Dagermanpriset	50 000	1996	15/22	Författare, m.fl./organisation	Stig Dagerman-sällskapet och Älvkarleby kommun, m.fl.
Svenska Akademiens kungliga pris	60 000	1836	27/41	Författare, m.fl.	Svenska Akademien
Svenska Akademiens nordiska pris	350 000	1986	16/18	Författare, m.fl.	Svenska Akademien
Svenska Dagbladets litteraturpris	30 000	1944	19/10	Författare (och verk)	Svenska Dagbladet
Sveriges Radios lyrikpris	30 000	1958	18/19	Lyriker	Sveriges Radios kulturredaktion
Sveriges Radios novellpris	25 000	2002	21/5	Novellist	Sveriges Radio
Sveriges Radios romanpris	30 000	1994	3/3	Roman	Sveriges Radio

Tidningen Vi:s litteraturpris	50 000	1947	6/17	Författare	Tidningen Vi
Tranströmerpriset	100 000 (2008)	1998	30/43	Lyriker	Västerås stad
Övralidspriset	250 000 + medalj	1945	9/13	Författare/forskare	Stiftelsen Övralid

Källa: Tabell A, B och C i bilagan.

* Kolumnen visar relativ placering (1–137) i mätningarna i PressText respektive Retriever.

Bland de drygt 30 priserna finns dock en liten grupp på sex priser som står i en kategori för sig – Augustpriset, Nordiska rådets litteraturpris, Svenska Akademiens nordiska pris, Samfundet De Nios stora pris, Övralidspriset samt Stiftelsen Selma Lagerlöfs litteraturpris – och som inte bara torde vara de mest ansedda av de svenska och samnordiska litterära priserna, utan som också har mycket stora prissummor och ofta röner stor uppmärksamhet i medierna.

Eftersom urvalet bygger på en sammanvägning av en rad faktorer, där bl.a. prissummor och ålder varit viktiga, är det inte särskilt förvånande att det, jämfört med alla 138 priser, framträder vissa skillnader i allt från prisernas ålder och prissummor till deras utdelande instanser. När det gäller prissummorna ligger de drygt 30 priserna relativt långt över genomsnittet. Inte färre än 18 av de 32 priserna har en prissumma på 100 000 kr eller mer, och den genomsnittliga prissumman för dessa 32 priser är dubbelt så hög som för hela materialet – hela 122 500 kr, att jämföra med ca 62 000 kr i genomsnitt för samtliga priser i undersökningen (medianerna är 100 000 kr respektive 50 000 kr).¹¹⁰ Dessutom återfinns i detta urval om de drygt 30 viktigaste priserna inte färre än åtta av de tio till prissumman sett största priserna (se tabell 1).

Jämfört med alla 138 priser i materialet är dessa drygt 30 priser dessutom något äldre, även om det också finns flera nya priser bland dem. Det genomsnittliga året för de 32 prisernas första utdelande är 1967, att jämföra med 1978 för hela materialet (medianerna är 1976/1979 respektive 1989), och knappt hälften (15) av dem har instiftats sedan 1980, att jämföra med nästan två tredjedelar (87 av 138, eller 63,0 procent) av alla priser i materialet (se tabell 3). Av de tio äldsta priserna återfinns bland dessa också fyra (se tabell 2). En mer rättvis bild av dessa prisers åldersfördelning ges kanske om man hellre än till genomsnittligt år för första utdelande undersöker vilka decennier de delades ut för första gången. Då finner man att fördelningen är förvånansvärt jämn, med två priser instiftade före 1910, ett pris utdelat för första gången på 1910- respektive 1920-talet (men inget under 1930-talet), tre priser på 1940-, 1950- respektive 1970-talet, fyra priser under 1960-talet, sju priser under 1980-talet, sex på 1990-talet och slutligen två på 2000-talet.

En sista skillnad mot alla 138 priser i denna kartläggning rör de utdelande instanserna. Här är de litterära akademiernas andel mycket stor – de står i själva verket för en dryg tredjedel (11 av 32) av de viktigaste priserna (med Svenska Akademien bakom sju priser och Samfundet De Nio bakom tre), medan resten av priserna fördelar sig främst på mediala aktörer (7,5 priser) och litterära sällskap (5,5 priser), och relativt få av dessa priser delas ut av fackföreningar, folkrörelser och intresseorganisationer (3 priser), kommuner, regioner och myndigheter (3 priser) och bokbranschen (2 priser). Jämfört med alla 138 priser i materialet har de litterära akademiernas dominans med andra ord stärkts, medan i synnerhet fackföreningarnas, folkrörelsernas och intresseorganisationernas andel krympt rejält (se tabell 5 och diagram 2, ovan).

Det faktum att de mediala aktörernas andel samtidigt vuxit betydligt är antagligen inte bara en indirekt kommentar till denna undersöknings metod (att ganska stor vikt fästs vid medialt genomslag mätt genom sökningar i artikeldatabaser). För att bibehålla sina mångahanda funktioner – i synnerhet att generera prestige och publicitet – är de flesta litterära och kulturella priser och utmärkelser nödda att finna strategier som gör att de uppmärksammas i medierna, och detta är en gren i vilken de mediala aktörerna själva bör ha ett avsevärt försprång.

Genomförandet av denna studie har möjliggjorts tack vare medel från Stiftelsen Natur & Kultur och Helge Ax:son Johnsons stiftelse. Ett varmt tack riktas också till Johan Svedjedal, som kommit med många kloka synpunkter under arbetets gång.

Bilaga

Tabell A. Ett urval svenska och samnordiska litterära och kulturella priser och utmärkelser.

Pris/utmärkelse	Prissumma i kr 2009 (eller senaste kända utdelning)*	Utdelas sedan (och ev. sista utdelningsår)**	Utdelas till/för	Utdelare	Utdelningsfrekvens	Övrigt	Ev. hemsida (juni 2010)
ABF:s litteraturpris/ABF:s litteraturstipendium	20 000	1949–	Författare	ABF, Arbetarnas Bildningsförbund	Årligen	Utdelas till författare som ”med ordets hjälp vill synliggöra det osynliga och få oss att förnimma det glömda”. Även kallat ”ABF:s författarstipendium”.	http://www.abf.se/?PortalPageId=1332
Afronbladets litteraturpris	50 000	1957–	Författare	Afronbladet	Årligen	Priset utdelas ”på exklusivt konstnärliga grunder till någon svensk diktare som ännu befinner sig i skapande utveckling”.	http://www.afronbladet.se
Albert Bonniers 100-årsminne	80 000	1937–	Författare, m.fl.	Stiftelsen Stipendiefonden Albert Bonniers 100-årsminne	Årligen	Utdelas i en rad kategorier, förutom till författare bl.a. till journalister, översättare och konstnärer. Vanligen flera prisagare i varje kategori – år 2009 delades t.ex. nio stipendier ut (à 80 000 kr).	
Albert Bonniers Stipendiefond för svenska författare	100 000	1901–	Författare och verk	Albert Bonniers stipendiefond	Årligen	Stipendierna, som ofta behandlas som priser eller utmärkelser, tilldelas svenska (även finlandssvenska) ”författare som under det gångna året utkommit med ett nytt verk av litterär betydelse”. Delas vanligen ut till flera författare samtidigt – år 2009 delades t.ex. fem stipendier ut (à 100 000 kr).	

Albert Bonniers Stipendiefond för Yngre och Nyare författare	20 000	1947–	Författare	Albert Bonniers stipendiefond	Årligen	Stipendierna, som egentligen är arbetsstipendier, men ofta betraktas som priser eller utmärkelser, delas ut till författare som är ”unga och lovande” (och ges ut på något av Bonnierförlagen). Delas vanligen ut till flera författare samtidigt – år 2009 delades t.ex. tre stipendier ut (å 20 000 kr).	http://www.alf-henrikson.se/index.php?option=com_content&view=article&id=64
Alf Henrikson-stipendiet/Alf Henrikson-priset	25 000	1980–1995, 2000–	Någon som arbetar med litteratur	Alf Henrikson/Alf Henrikson-sällskapet	Årligen	Alf Henrikson ursåg pristagarna fram till sin bortgång, sedan återupptaget av sällskapet år 2000. Namnbytte till ”Alf Henrikson-priset” år 2008. Priset ”tilldelas personer som genom gediget yrkeskunskande bidragit till den goda litterära produkten: en författare, typograf, författare, journalist, illustratör, marknadsförare, översättare, librettist eller annan yrkesutövare med litterär anknytning”.	http://www.samfundetdenio.se
Anders och Veronica Öhmans pris	75 000 [2006]	2000–	Essäister/kritiker, m.fl.	Samfundet De Nio	Oregelbundet	Instiftades i samband med Anders Öhmans 75-årsdag och delas ut till essäister, kritiker, m.fl. som har skrivit kvalificerat och litterärt om musik.	http://www.biblioteksforeningen.org/utmark/aniara
Aniara-priset	50 000 + skulptur	1974–	Författare	Svensk Biblioteks-förening	Årligen	Låg tills nyligen på 10 000 kr. Skulpturen är numera utformad av Linnéa Jörpeland (tidigare utdelades en skulptur av Barbro Bäckström).	http://augustpriset.se
Augustipriset (kategorin ”Årets svenska skönlitterära bok”)	100 000 + statyett	1989–	Författare och verk	Svenska Förläggare-föreningen	Årligen	Finns sedan 1992 även i kategorierna ”Årets svenska fackbok” samt ”Årets svenska barn- och ungdomsbok”. Stayetten är i brons och utformad av Mikael Fare.	

Bellmanpriset (Stockholms stad)	100 000	1993–	Stockholmsskild- rare	Stockholms stad, Kulturför- valtningen	Årligen	Priset tilldelas någon eller några som ”skildrat eller beskrivit Stockholm ur ett konstnärligt perspektiv, använt staden sceniskt i det konstnärliga uttrycket eller bidragit till att ge en positiv bild av Stock- holm som kulturstad i ett internationellt samband”.	http://www.kultur.stockholm.se/default.asp?refid=28803&cid=291268&Menyval=2
Bellmanpriset (Svenska Akademien)	250 000	1920–	Lyriker	Svenska Akademien	Årligen	Priset instiftades av Anders och Emma Zorn 1920 och tilldelas ”en verkligt framstående svensk skald”. Innehades till och med 1942 på livstid (av Erik Axel Karfeldt och Albert Engström).	http://www.svenska-akademien.se
Bernspriset	20 000	1963–	Stockholmsskild- rare	Svenska PEN	Årligen	Priset går till en författare, journalist eller fotograf som ”lämnat ett värdefullt bidrag till skildringen av Stockholms kultur och natur, dess institutioner och dess utveckling eller Stockholmslivet i andra former”. Instiftades ”i samband med Berns salongers 100-årsjubileum för att påminna om restaurangens centrala plats i Stockholms kulturliv”.	http://www.svenska-pen.se/index.php/sv/priser
Beskowska rescstipendiet	70 000 [2008]	1883–	Författare, m.fl.	Svenska Akademien	Vårtannat år	Stipendiet utgår ”ur donationsmedel efter Bernhard von Beskow, Svenska Aka- demiens ständige sekreterare 1834–68, och hans maka till förmån för vitterhets- idkare”.	http://www.svenska-akademien.se

BMF-plaketten, "Din bok – vårt val" (kategori "Årets bästa vuxenbok")	plakett	1951–	Författare och verk	Svenska Bokhandelsmedhjälpareföreningen	Årligen	Tilldelas "den svenska författare som med sin under det närmast föregående året utkomna bok skänkt den största behållningen och personliga tillfredsställelsen". Finns sedan 1983 även i kategori "Årets bästa barnbok". Plaketten är utformad av Edvin Öhrström.	http://svbmf.se
Bokhandelns val (kategori "Skönlitteratur")	diplom	2005–2006	Författare och verk	Seesam (bokhandelns informations-tjänst)	Varje månad/årligen	Förefaller ha självdött efter första året. Fanns även i kategorierna "Facklitteratur" och "Barn- och ungdomslitteratur". Delomröstningar hölls varje månad bland bokhandlare.	
Borås Tidnings debutantpris	100 000	2001–	Debutant (prosa och lyrik)	Borås Tidning och Högskolan i Borås	Årligen	"Syftet är att stödja ett författarskap som jury:n anser ha förutsättningar att bli spännande och betydande."	http://www.bt.se/kultur/bts_debutantpris
C. S. Lewis-priset	10 000 + diplom	2002–	Författare/verk	Libris förlag och C. S. Lewis Company Ltd.	Årligen	Instiftades "för att uppmärksamma och belöna ett svenskt författarskap eller en bok i Clive Staples Lewis anda."	
Carl Emil Englund-priset	25 000 [1991]	1965–1991	Lyriker och verk	Boklotteriet/Litteraturfrämjandet	Årligen	Syftet var "att utmärka en lyriker som jury:n funnit tillhöra de konstnärligt intressantaste i senaste årets produktion på svenska". Litteraturfrämjandet bildades av bl.a. ABF, LO, Kooperativa Förbundet och dåvarande Sveriges Lantbruksförbundet för att överta Boklotteriets uppgifter 1965, men upphörde 1992.	http://www.international.se/carlemil/cempris.htm
Carl-Johan Vallgrens litteraturpris till yngre författare	hemligt [ev. 5000]	2003–	Författare (ung)	Carl-Johan Vallgren	Årligen/vartannat år	Tilldelas "yngre och nyare författare". Förefaller ha övergått till att delas ut vartannat år från och med 2008.	

Dalslands litteraturpris	5 000	2001–	Författare	Dalslands Litteraturförening och Dalslands Sparbank	Årligen	Tilldelas författare och/eller verk med koppling till Dalsland.	http://www.litteraturdalsland.se http://www.bokdagar-idalsland.se
Dan Andersson-priset	20 000	1963–	Författare	Dan Andersson-sällskapet	Årligen	Priset ”urdelas till diktare och författare vilkas verk har frändskap med Dan Anderssons verk och andan i dessa eller till person eller personer som förtjänstfullt bidragit till att skapa kunskap och förståelse för Dan Anderssons liv och författargärning”.	http://www.danandersson.org
Det Stora Litteraturpriset	10 EUR + glaspjä[s] [2005]	2000– 2005	Författare och verk	Litteraturklubben	Årligen	Prisets syfte var ”att godtyckligt och subjektivt sprida vår uppfattning av vad som är läsvärt – och vad som inte är det”. Delades ut ”till den författare som sällskapet uppskattar mest”. Bestod av ”en för sammanhanget passande pjäs i svenskt glas och den aktningsvärda och internationellt gångbara summan 10 euro”.	http://litteraturklubben.nu
Doblougska priset (svensk del)	150 000	1951–	Författare/forskare	Svenska Akademien	Årligen	Priset utgår ur en fond som överlämnades till Akademien genom Birger Doblougs testamente 1944 och utdelas ”för understödjande av svensk och norsk skönlitteratur samt litteraturhistorisk forskning”. Det finns även en norsk del, för norska författare. Tilldelas sedan 1985 oftast två pristagare per land (och ofta en författare och en forskare). Prissumman gäller för varje mottagare.	http://www.svenskaakademien.se

Ekelöfpriset	20 000	2001–	Författare (lyriker)	Gunnar Ekelöf-sällskapet	Vårtannat år	Utdelas ”till någon som verkar i Ekelöfs anda”.	http://www.gunnarekelof.se/index.php?id=21
En bok för allas litterära humorpris	10 000 [2006]	2001–2006	Författare och verk	En bok för alla	Årligen	Instiftades vid En bok för allas 25-årsjubileum, men har inte delats ut sedan 2006.	
Eric och Ingrid Lilliehööks stipendium	70 000	2007–	Författare/översättare/bibliotekarier	Svenska Akademien	Årligen	Stipendiet ”skall växelvis tilldelas författare, översättare och bibliotekarier”.	http://www.svenskaakademien.se
Erik Lindegren-priset	50 000	1992–	Lyriker/lyrikverk	Luleå kommun, Kulturförvaltningen	Vårtannat år	Syftet är ”att utmärka ett lyrikverk eller ett lyriskt författarskap som av juryn funnits tillhöra det konstnärligt mest intressanta ur de senaste årens svenskspråkiga produktion”.	http://www.lulea.se/politikkommun/forvaltningar/kulturförvaltningen/eriklinddegrenpriset.4.3e4cf770112ba80634080001219.html
Expressens gettingpocket/Årets gettingpocket (kategorin ”Svensk skönlitteratur”)	skulptur?	1999–2002?	Pocketbok	Expressen	Årligen	Utsågs de första två åren av en jury, men med ett särskilt läsarpri, sedan genom att läsarna röstade fram förra årets bästa pocketböcker i de flesta kategorier (vanligen svensk resp. utländsk skönlitteratur, fackbok, deckare och bästa omslag). Förefaller inte ha delats ut sedan 2002.	
Eyvind Johnson-priset	60 000	1989–	Författare	Bodens kommun	Vårtannat år, i princip	Priserna för åren 1999 och 2001 slogs ihop till ett större pris i samband med jubileumsfränder år 2000, hundra år efter Eyvind Johnsons födelse. Inget pris delades ut 2002.	http://www.boden.se/db/web/external.nsf/0/C2293DAF56CoD28CC12570AE00400C42?opendocument

Ferlinpriset	10 000 [2008]	1963–	Lyriker	Nils Ferlin-sällskapet	Årligen	Hette tidigare "Ferlin-stipendiet".	http://go.ro/ferlin
Folkets litteraturpris/Svenska Litteraturpriset	100 000 [2007]	2006– 2007	Författare	Rix FM och Bokia/Rix FM och CDON	Årligen	Vinnaren utsågs genom omröstning bland allmänheten. Namn- och sponsorbete 2007. Har inte delats ut sedan 2007.	http://www.rixfm.com
Föreningen Värmlandslitteratur debutantstipendium	10 000	2009–	Debutant	Föreningen Värmlandslitteratur	Årligen	Delas ut till "debutanter med värmländsk anknytning oberoende av ålder".	http://www.varmlandslitteratur.se/debutantstipendiat .htm
Föreningen Värmlandslitteraturstipendium/ Det värmländska litteraturstipendiet	10 000 [2007]	1988–2007	Författare (ofta debutanter)	Föreningen Värmlandslitteratur	Årligen	Stipendiet var "i första hand avsett för yngre värmlänningar, verksamma i Värmland, som debuterat som författare under föregående år", något som juryn flera gånger verkar ha gjort avsteg från. Ersattes 2009 av Föreningen Värmlandslitteraturstipendium.	http://www.varmlandslitteratur.se/litteraturstipendium .htm
Gerard Bonniers essäpris	100 000	1993–	Essäst	Bonnier-förlagen	Årligen	Prissumman låg fram till 2009 på 75 000 kr.	
Gerard Bonniers lyrikpris	100 000	1978–	Lyriker och verk	Bonnier-förlagen	Årligen	Prissumman låg fram till 2009 på 75 000 kr.	
Gerard Bonniers pris	200 000	1988–	Författare, m.fl.	Svenska Akademien	Årligen	Priset utgår ur en fond som donerades till Akademien genom Gerard Bonniers testamente 1988 och "tilldelas författare som är verksamma inom Akademiens intressesområde". De första tre åren utdelades priset till två pristagare årligen.	http://www.svenskaakademien.se
Gleerups litterärapris	10 000 [2008]	1995–	Författare	Akademi-bokhandeln Gleerup	Årligen?	Priset delas ut till författare födda eller verksamma i Skåne. Delades ev. ut redan 1994. Kallas ibland "Gleerups litterära pris till minne av Ann Dyster-Aas". Sedan 2003 finns även en facklitterär kategori.	

Guldpocket	Kassett med en guld-pocket	1999–2001	Pocketbok	Bonniers, Norstedts, Natur & Kultur, Wahlström & Widstrand, Bra böcker, m.fl.	Årligen	Föregångare till Svenska Förläggareföreningens Pocketpris. Utgick från försäljningsciffror, med Guldpocket för 50 000, Silverpocket för 40 000, och Bronspocket för 30 000 eller fler sålda exemplar. År 2001 infördes också Platinapocket, för fler än 100 000 sålda exemplar, samtidigt som Silverpocket ersatte Bronspocket för 30 000 eller fler sålda exemplar. En särskild kategori fanns också för översatta titlar.	
Guldprinsen	25 000 [2007]	1990–2007?	Lyriker (ung)	Restaurang Prinsen	Årligen	Förefaller inte ha delats ut sedan 2007.	
Gun och Olof Engqvists stipendium	160 000	1977–	Författare/kritiker, m.fl.	Svenska Akademien	Årligen	Stipendiet, vars syfte är att ”stödja litterär verksamhet inbegripet kulturtjournalistik”, utgår ur Dalén-Engqvists fond, överlämnad till Akademien 1975 av förre hovrättslagman Olof Engqvist och hans maka Gun (född Dalén).	http://www.svenskaakademien.se
Gustaf Frödingstipendiet	83 970 [2008]	1913–	Författare	Uppsala studentkår	Vart tredje år	Mottagaren utses genom en omröstning bland studenterna. Prissumman varierar beroende på avkastningen på den fond som prissumman hämtas ur, och har tidigare legat omkring 90 000–100 000 kr. Instiftades vid Frödings bortgång 1911, men delades ut för första gången 1913 (till Ola Hansson). Ej att förväxla med Lands-tinget i Värmlands Frödingstipendium.	http://www.uppsala-studentkar.nu/froding

Gustaf Fröding-sällskapets lyrikpris	25 000 [2008]	1990–	Lyriker	Gustaf Fröding-sällskapet	Årligen	Priset delades inte ut 1993, och i samband med det halverades också prissumman från 50 000 kr till nuvarande 25 000 kr. Inget pris delades ut 2009 pga. dålig ekonomi i sällskapet.	http://www.frodingssallskapet.se/lyrikpris.htm
Gustaf Schröders litteraturpris	2 000 [2008]	1996–	Författare/kulturarbetare	Gustaf Schröders-sällskapet	Vartannat/vart tredje år	Priset ”udelas till författare som i Gustaf Schröders anda verklighetstroget skildrat jakt och naturupplevelser, även som genom historiska berättelser och romaner lyft fram händelser och skeenden i landskaps- och bygdehistoria”. Delades ut senast 2008.	http://www.gustafschroder.se
Göteborgs-Postens litteraturpris	50 000	1987–	Författare	Göteborgs-Posten	Årligen	Delades åtminstone till en början helst ut till västsvenska författare.	http://www.gp.se
Harry Martinson-priset	50 000, 83 950 [2008]	1986–1997, 2008–	Författare, forskare, kritiker, kulturarbetare, idealister, m.fl.	Harry Martinson-sällskapet/ Harry Martinson-sällskapet och Olofströms kommun	Årligen (–1997)/ vartannat år (2008–)	Vilande 1998–2007, sedan omstöpt. Ett jubileumspris delades dock ut 2004. Det nya priset ”skall delas ut till den, de eller den organisation som i Harry Martinsons anda verkar för att värna om den lokala och globala miljön, arbetat aktivt för fred mellan människor och fred mellan människa och natur eller odlar eftertanken och poesin som centrala livskvaliteter”. Det gamla priset kallades ibland ”Stora Harry Martinson-priset”.	http://sites.google.com/site/harrymartinson000
Hedevind-plaketten	plakett	1980–	Författare	Strömsunds kommun och Hedevind-sällskapet	Årligen	Delas ut till ”författare som skriver i Gustav Hedevinds anda”. Själva plaketten har utformats av Kerstin Bränngård.	http://www.stromsund.se/3554.html

Ida Bäckmans stipendium	80 000 [2008]	1956–	Författare/kritiker, m.fl.	Svenska Akademien	Vårtannat år	Stipendiet, vars syfte är att ”främja framstående svensk litteratur och publicistik, som skrivits i en klart idealistisk anda”, utgår ur en fond donerad till Gustaf Frödings och Selma Lagerlöfs minne år 1953.	http://www.svenskaakademien.se
Ilona Kohrtz' stipendium	35 000 per år [2008–2009]	1965–	Författare	Svenska Akademien	Vårtannat år	Stipendiet utgår ur en fond testamenterad till Akademien av fru Ilona Kohrtz och ”skall tilldelas en förtjänt skönlitterär författare”. Stipendiet uppbärs i två år.	http://www.svenskaakademien.se
Ivar Lo-Johanssons personliga pris	310 000	1991–	Författare/forskare	Stiftelsen Ivar Lo-Johanssons författarfond (ABF, Sveriges Författarförbund och Svenska Akademien)	Årligen	Vart tredje år tilldelas priset för ”ett litteraturvetenskapligt verk om arbetarlitteratur eller om Ivar Los eget författarskap”.	http://www.ivandospersonligapris.se
Ivar Lo-priset	125 000	1986–	Författare	LO/Stiftelsen Ivar Lo-Johanssons författarfond (ABF, Sveriges Författarförbund och Svenska Akademien)	Årligen	Priset ska gå till en betydande arbetarförfattare.	http://www.ivandopriset.se

Jan Fridsgårdspriset	100 000 [2008]	2006–	Författare, m.fl.	Häbo kommun	Vårtannat år	Priset "tilldelas en person som i Fridsgårds andas arbetar inom litteraturens, filmens eller teaterns områden".	http://www.janfridsgard.se
Johannes Edfeltstipendiet	?	1994–2003?	Författare	Länbiblioteket i Skara	Vårtannat år		
John Landquistspris	125 000	1991–	Essäist/idehistoriker/kritiker	Samfundet De Nio	Årligen	Utdelas till "en särskilt förtjänt essayist/idehistoriker/kritiker".	http://www.samfundetdenio.se
Kallebergerstipendiet	50 000	1977–	Lyriker	Svenska Akademien	Årligen	Stipendiet utgår ur Tekla Hanssons och Göstra Ronnströms donationsmedel, överlämnade till Akademien 1977, och "skall utdelas för litterär verksamhet med företräde för lyrik".	http://www.svenskaakademien.se
Karin Boyes litterära pris	20 000	1998–	Författare	Huddinge kommun	Årligen	Delas ut till författare "som i första hand är verksamma i Huddinge kommun och som utkommit med verk i Karin Boyes anda inom de två föregående åren".	http://www.karinboye.se/kring/priset/index.shtml http://www.huddinge.se/Kultur-och-fritid/Stipendier/Karin-Boyes-litterara-pris
Karl Vennbergspris	100 000	1996–	Lyriker (ung)	Samfundet De Nio	Årligen	Priset utdelas till "en ung diktare".	http://www.samfundetdenio.se
Karlfeldtpriset	50 000 [2007]	1988–	Lyriker/forskare	Karlfeldtsamfundet	Vårt tredje år	Priset kan "för framstående insatser tilldelas konstnär som arbetat inom Erik Axel Karlfeldts egen sfär, främst lyriska, eller forskare som givit bidrag till förståelsen av Karlfeldts diktning och tid".	http://www.karlfeldt.org/Karlfeldt/Karlfeldtpriset.html

Katapultpriset	50 000	1991–	Debutant (med verk)	Sveriges Författarförbund	Årligen	Priset delas ut till en skönlitterär författare – prosaist eller lyriker – som debuterat under föregående år. Prissumman är finansierad av sponsorer (år 2009 av Aftronbladet, Expressen, Sydsvenskan, Göteborgs-Posten, BTJ och Sveriges Författarförbund). Har sedermera sänkts till 20 000 kr, s.k. naturstipendier och medlemskap i förbundet.	http://www.forfattarforbundet.se
Kellgrenpriset	200 000	1979–	Författare/ forskare, m.fl.	Svenska Akademien	Årligen	Priset utdelas för betydelsefull gärning inom Akademiens hela verksamhetsområde utan avseende på om mottagaren är eller inte är ledamot av Akademien, och utgår ur Karin och Karl Ragnar Gierows donationsfond.	http://www.svenskaakademien.se
Klockrike- stipendiet	25 000	2009–	Författare/översättare/ skribent	Harry Martinsonsällskapet	Vartannat år	Utdelas till en författare, översättare eller skribent som verkar i Harry Martinsons anda.	http://sites.google.com/site/harrymartinson00/priser
Landsbygdens författarstipendium/ Studieförbundet Vuxenskolas författarpris	25 000	1954–	Författare	Studieförbundet Vuxenskolan	Årligen (i princip)	Stipendiet tilldelas en person som i sitt författarskap speglar nutidens landsbygd, med inriktning på författare i början av sin karriär. Namnbyte 2008. Tilldelades fram till 1990-talet flera mottagare varje år. Lär länge ha delats ut i samarbete med LRF.	http://www.sv.se
Landstingets Frödingstipendium/ Landstinget i Värmlands Frödingstipendium	50 000	1960–	Författare/kulturarbetare	Landstinget i Värmland	Årligen	Stipendiet utdelas till bl.a. musiker, författare och konstnärer. Fram till 2009 hade 13 författare fått stipendiet.	http://www.liv.se

Lars Ahlin-stipendiet	50 000 + plaket [2008]	1992–	Författare	Sundsvalls kultur-nämnd	Vartannat år	Stipendiet "delas ut till författare vilkas verk har frändskap med Lars Ahlins diktning eller till författare med klar anknytning till Sundsvallsområdet. Stipendiet kan även delas ut som stöd till forskning om Lars Ahlins liv och diktning." Plaketten är utformad av Ulf Linde. I juryn ingår representanter för Sundsvalls stadsbibliotek och Lars Ahlin-sällskapet.	http://www.sundsvall.se/kulturochbibliotek/bibliotek/larsahlinstipendiet.41e7097d11d44c427e80001370.html
Lengertz litteraturpris	35 000	1967–	Författare	Skånes hembygdsförbund	Årligen	Tilldelas skånska hembygdsförfattare. Finns även ett pris för konstnärer.	http://www.skane-hembygdsforbund.se
Litteraturfrämjandets/Boklotteriets stora pris	50 000 [1988]	1953–1991	Författare	Boklotteriet/Litteraturfrämjandet	Årligen	Kallades ibland "lilla nobelpriset" (i likhet med Svenska Akademiens nordiska pris). Litteraturfrämjandet bildades av bl.a. ABF, LO, Kooperativa Förbundet och dåvarande Sveriges Lantbruksförbund för att överta Boklotteriets uppgifter 1965, men upphörde 1992. I juryn för priset satt förutom Litteraturfrämjandets styrelse representanter för Svenska Akademin, Sveriges Författarförbund och Publicistklubben.	
Litteraturfrämjandets/Boklotteriets stora romanpris	50 000 [1991]	1961–1991	Författare och prosaverk	Boklotteriet/Litteraturfrämjandet	Årligen	Litteraturfrämjandet bildades av bl.a. ABF, LO, Kooperativa Förbundet och dåvarande Sveriges Lantbruksförbund för att överta Boklotteriets uppgifter 1965, men upphörde 1992.	

Lotten von Kramers pris	125 000	1984–	Essäst	Samfundet De Nio	Årligen		http://www.samfundetdenio.se
LRF:s litteraturpris/kulturpris	100 000 [2001]	1993–2001	Författare/kulturarbetare	Lantbrukarnas Riksförbundet	Årligen	Utdelades för konstnärligt arbete eller gåmning med koppling till landsbygdsliteraturen. Namnbyte 1998 (kallades "LRF:s litteraturpris" 1993–1997). Priset senare återupprättat som "LRF:s kulturpris", en tävling med en prissumma på 30 000 kr.	http://www.lrf.se/Upptevelser/Kultur/LRFs-Kulturpris
Ludvig Nordström-priset	15 000	1997–	Journalist/novellist	Ludvig Nordströmsällskapet	Årligen	Tilldelas varannan gång en journalist, varannan gång en novellist.	http://ludvignordstromsallskapet.se/Inpriset
Lundequistiska bokhandels litteraturpris	25 000	1984–	Författare	Akademi-bokhandeln (Uppsala)	Årligen	Tilldelas författare bosatta i Uppland. Även känt som "LundeQ-priset".	
Lydia och Herman Erikssons stipendium	100 000	1977–	Författare/lyriker (ung)	Svenska Akademien	Vårtannat år	Stipendiet utgår ur en 1976 donerad fond och tilldelas en "ung lovande lyriker eller författare".	http://www.svenskaakademien.se
Mare Kandre-priset	?	2006–	Författare (och verk)	Tidskriften 00TAL/10TAL, Mare Kandres föräldrar och Albert Bonniers stipendiefond	Årligen	Priset tilldelas "en författare som skriver i Mare Kandres anda".	http://www.ootal.com/?p=1494

Martin Koch-priset	10 000 [2004]	1991–2004	Författare	Martin Koch-sällskapet	Årligen?	Priset instiftades av Hedemora arbetarekommun och tilldelades författare som ”i Martin Kochs anda gestaltat de egen-domslösa situation”.	http://hem.bredband.net/d364834
Moa Martinson-stipendiet	20 000	1989–	Författare/kultur-arbetare (oftast kvinnliga)	ABF och Sällskapet Moas vänner	Årligen	Även kallat ”Moa-stipendiet” och ”Moa-priset”. Tilldelas författare och andra som skrivit och verkat i Moa Martinsons anda.	http://www.abf.se
Mårbackapriset	25 000 + medalj [2008]	1972–	Författare/kultur-person	Mårbacka-stiftelsen	Vartannat år	”Pristagaren utses bland svenska eller utländska kulturarbetare, forskare, författare, konstnärer, musiker, representanter för teater, film, förlag, press m. m. Pristagaren skall ha anknytning till Selma Lagerlöfs författarskap eller de trakter, i vilken hon levat och verkat, eller företräda någon av de intresseriktningar, som var hennes.”	http://www.marbacka.com/marbackapriset.php
Natur & Kulturs kulturpris	300 000	1974–	Kulturell insats	Natur & Kultur	Årligen	Tilldelas ”en eller flera personer som gjort en betydande insats på kulturens område”.	http://www.nok.se/stiftelsen
Nordiska rådets litteraturpris	350 000 DKK	1962–	Skönlitterärt verk	Nordiska rådet	Årligen	Delas ut för ”ett skönlitterärt verk som skrivits på ett av de nordiska språken. Det kan vara en roman, ett drama, en dikt, en novell- eller en essäsamling som uppfyller höga litterära och konstnärliga krav.”	http://www.norden.org/sv/nordiska-raadet/nordiska-raadets-priser/litteraturpriset/om-litteraturpriset

Nöjesguidens pris (kategorin "Litteratur" / "Årets bästa läsning")	?	1994?–	Författare/verkförlag	Nöjesguiden	Årligen	Kategorin "Litteratur" (sedermera "Årets bästa läsning" eller bara "Läsning") är en bland flera kategorier, såsom "Klubb", "Scen", "Krog", "Film", "Konst". Redaktionerna i Stockholm, Malmö/Lund och Göteborg delar ut sina egna priser inom kategorierna.	http://nojsguiden.se
Parlingpriset	5 000	1983–	Författare/kulturarbetare	Nils Parlings vänner	Årligen	Tilldelas personer som verkat i Nils Parlings anda.	
Partille Bokhandels författarstipendium	Frankrike-resa	1994–	Författare	Partille Bokhandel	Årligen	Priset utgörs av en två månaders vistelse i Grez-sur-Loing i Frankrike (motsvarande ca 30 000 kr).	http://www.partillebokhandel.se/forfattarstipendium
Pilotpriset	150 000 [1999]	1985–1999	Författare	Pilot Corporation	Årligen	Priset delades ut "för framstående författarskap på svenska språket". Var när det instiftades Sveriges till prissumman största litteraturpris (efter nobelpriset) och bland de mest prestigeladdade, men det lades ned när den japanska penntillverkaren Pilot inte ansåg att det gav lika stor utdelning i uppmärksamhet som det kostade att driva.	
PiratenPriset	75 000	1989–	Författare, m.fl.	Stiftelsen PiratenPriset/Fritiof Nilsson Piraten-sällskapet	Årligen	Delas ut av Fritiof Nilsson Piraten-sällskapet sedan 2006, till författare och konstruktörer som verkar i Piratens anda. Sponsor för priset är Sparbanken Syd, Ystads Allehanda och Saturnus.	http://www.piraten-sallskapet.se http://web.telia.com/~u83005117

Pocketpriset	diplom	2002–2009	Författare och verk	Svenska Förläggareföreningen	Årligen	Priset delas ut ”i olika klasser, och i olika valörer, till de svenska pocketböcker som sålt allra mest under den senaste 15-månadersperioden.” Klasserna var ”mest sålda svenska roman, mest sålda svenska deckare, mest sålda svenska fackbok, mest sålda svenska ungdomsbok och mest sålda översatta bok alla kategorier. Dessutom delade Pocket Shop ut ett specialpris för bästa omslag.” Valören baserades på försäljningssiffrorna: ”För Platinapocket krävdes mer än 100 000 sålda exemplar, för Guldpocket krävdes mer än 50 000 sålda exemplar och för Silverpocket krävdes mer än 30 000 sålda exemplar under aktuell försäljningsperiod.” Ett nytt pris planerades inför 2010, i regi av Pocketförlaget, Norstedts och Bonnierförlagen.	http://forlaggare.se/vara-litteraturpriser/pocketpriset
Ragnar Oldbergstipendiet	35 000 [2002]	1969?–2002	Författare, m.fl.	Lantbrukarnas Riksförbund	Årligen		
Region Värmlands litteraturstipendium	25 000	2008–	Författare och verk	Region Värmland/Föreningen Värmlandslitteratur	Årligen	Priset finansieras av Region Värmland men delas ut av Föreningen Värmlandslitteratur. Två pristagare 2009. Delades 2008 ut i flera kategorier.	http://www.regi-onvarmland.se/vi-arbetar-med/kultur-folkbildning/litteraturstipendium/region-varmlandslitteraturstipendium

Rörlingsstipendiet/Norrlands litteraturpris	10 000	1973–	Författare	Norrländska litteratursällskapet/ Författarcentrum Norr	Årligen	Priset utdelas "till ett lovande författarskap med norrländsk anknytning". Namnbyte 2008.	http://www.norrlitt.se/index.php/norrlands-litteraturpris
Samfundet De Nios julpengar/ decemberpris	25 000	2003–	Författare, m.fl.	Samfundet De Nio	Oregelbundet	Delas oftast ut till debutanter eller unga författare, med varierande summa (flera mottagare varje gång). Döptes om till "decemberpriset" år 2009.	http://www.samfundetdenio.se
Samfundet De Nios lyrikpris	125 000 [2008]	2008–	Lyriker	Samfundet De Nio	Oregelbundet	Utdelades 2008 till två pristagare.	http://www.samfundetdenio.se
Samfundet De Nios stora pris	250 000	1916–	Författare	Samfundet De Nio	Årligen	Har ibland delats ut till flera författare (bl.a. de första två åren). Kan sägas ha fått sin nuvarande form 1921.	http://www.samfundetdenio.se
Samfundet De Nios särskilda pris	75 000– 100 000	1992–	Författare/ forskare/kritiker, m.m.	Samfundet De Nio	Oregelbundet	Variérande antal pristagare (fyra år 2009), med olika prissummor (75 000 kr eller 100 000 kr). Ett särskilt pris delades också ut redan 1983, i samband med Samfundets 70-årsjubileum.	http://www.samfundetdenio.se
Samfundet De Nios vinterpris	50 000	1976–	Författare	Samfundet De Nio	Årligen	Variérande antal pristagare (två år 2009). Hette tidigare Gunvor Anérts pris.	http://www.samfundetdenio.se
Signe Ekblad-Eldhs pris	125 000	1962–	Författare	Svenska Akademien	Årligen	Priset utgår ur en 1960 donerad fond och tilldelas "en framstående skönlitterära författare".	http://www.svenskaakademien.se

Siripriset	skulptur	2000– 2008	Författare och verk	Uppsala Nya Tidning	Årligen	Delades ut för ett verk ”som av någon outgrundlig anledning inte nominerats till Augustipriset”. Priset var således ett skuggpris, uppkallat efter Siri von Essen, och bestod av en skulptur som föreställer Gunillaklockan (i Uppsala). Lades ned 2009.	<a href="http://www.externa-
relationer.adm.gu.se/
akademiska_hogrider/
sixten_heymsans_pris">http://www.externa- relationer.adm.gu.se/ akademiska_hogrider/ sixten_heymsans_pris
Sixten Heymans pris	250 000 [2007]	1938–	Författare/forskare	Göteborgs universitet	Vårt tredje år	Utdelas varannan gång (vart sjätte år) till en författare, varannan gång till en forskare. Prissumman höjdes 2010 till 275 000 kr.	
SKAMs stora pris för stor-konst	100 [2007]	2007?	Författare/kultur- arbetare	Samman- slutningen SKAM	?	Flera mottagare, som fick dela på pris- summan. SKAM beskrivs som ”en sam- manslutning av författare som vill bryta ner patriarkatets makt över litteraturen”. Förefaller endast ha delats ut 2007.	
SKTF:s pris Årets författare	konstverk	1993–	Författare och verk	SKTF/ SKTF- tidningen	Årligen	Pristagaren utses genom en omröstning bland SKTF:s medlemmar. Tilldelas ”en svensk författare som har kommit ut med en bok under året”. Priset togs över från SKTF av SKTF-tidningen från och med 2006. Bestod tidigare av ett konstverk, t.ex. en skulptur av Alf Ekberg eller Gudrun Kellerman, en litografi av Fia Kvissberg eller en bronsstatyett av Joze Strazar, men numera får vinnaren 10 000 kr att köpa ett konstverk för.	<a href="http://www.skftfid-
ningen.se">http://www.skftfid- ningen.se

Sorescupriset	50 000 + statyett	2007–	Författare/ konstnär	Rumänska kultur- institutet (i Stockholm)	Årligen	Priset delas ut ”till en svensk författare eller konstnär som upplöser gränser och skapar mötesplatser, som med sitt verk förmedlar impulser mellan skilda kulturella uttrycksätt”. Består förutom prissumman av en statyett av den rumänska konstnären Koki Constantinescu.	http://www.rkis.se/filiale/pagini_a.php?cod_filiala=28&cod=214
Sten Hagliden- priset/Sten Hagliden- stipendiet	15 000 [2005]	1987–2005	Lyriker	IOGT- NTO	Årligen	Priset utdelades ”för en längre tids litterär verksamhet, inte för en under det aktuella året publicerad insats”, och skulle ”om möjligt växelvis [...] tillfalla kvinnliga och manliga lyriker under principen ’varann damernas’. Dessutom skulle helst ’de utvalda diktarna på ett eller annat sätt [...] ha en viss valfrändskap – affinitet eller personkemi [...] – med Hagliden själv”, i synnerhet vad gäller den ”långsamma framväxten och det sena erkännandet av hans egen poesi”, men också verka i hans anda genom att ”ta fram det ringa, obetydliga och förbisedda i naturen eller människors värld”.	

Stiftelsen Selma Lagerlöfs litteraturpris	100 000	1984–	Författare (prosa)	Stiftelsen Selma Lagerlöfs litteraturpris	Årligen	Priset är ”avsett som belöning för framstående författare i Selma Lagerlöfs anda. Detta kriterium får ges vidträckt innebörd. Visserligen bör priset i första hand tillfalla en prosaförfattare och epiker vars verk är förankrat i svensk eller annan nordisk miljö och litterär tradition, men uppmärksamhet bör också ägnas åt författare av barn- och ungdomslitteratur. Facklitterära författare med verk av betydande litterär kvalitet bör därjämte komma i fråga. Priset kan ges för ett särskilt verk, men bör främst vara en belöning för ett samlat författarskap.” Stiftelsen bildades av Sunne kommun, dåvarande Hotell Selma Lagerlöf och Fryksdalens Sparbank. Prisets huvudsponsor är Rottneros AB, men även Länsförsäkringar Värmland och lokala företag i Sunne är sponsorer. Bidrag till marknadsföring och programverksamhet kommer dessutom från Region Värmland. I prisnämnden finns ledamöter utsedda av dels stiftelsen, dels Märbackastiftelsen, Selma Lagerlöfsällskapet och Kungl. biblioteket.	http://www.kulturveckan.isunne.se/stiftelsen.php
Stig Carlsson-priset	25 000 [2005]	1955–	Lyriker	Lyrikvännen/FiB:s Lyrikklubb	Årligen	Kallades också ”FiB:s Lyrikklubbs stipendium”. Priset är vilande sedan 2005.	

Stig Dagerman-priset	50 000	1996–	Författare, m.fl./organisation	Stig Dagermansällskapet och Älvkarleby kommun, m.fl.	Årligen	Priset delas ut till ”den, de eller den organisation som i Stig Dagermans anda verkar för att väma om det fria ordets betydelse och tillgänglighet” (även internationellt). Priset delas ut i samarbete med Bok & Bibliotek, Arbetarbladet, Gefle Dagblad och Hallbergs bokhandel. Svenska Rushdie-kommittén var med som arrangör 1996–1998.	http://www.dagerman.se/priset.htm
Stig Sjödin-priset	40 000	1997–	Författare/kulturarbetare	Stig Sjödinsällskapet, Runö folkskola, m.fl.	Årligen	Förfaller delas ut till författare och andra som verkar i Stig Sjödens anda, i synnerhet arbetarförfattare. Priset instiftades av Stig Sjödin-sällskapet, Runö folkskola, fackförbundet Kommunal, Industrifacket Metall samt Skogs- och Träfacket. År 2007 instiftades också ett ungdomspris.	http://www.stigsjodinsallskapet.se
Stina Aronsons pris	100 000	2002–	Författare	Samfundet De Nio	Årligen		http://www.samfundetdenio.se
Stipendium till Harry Martinsons minne	60 000	1991–	Författare/forskare	Svenska Akademien	Vartannat år	Stipendiet ”avser varannan gång förtjänstfull litterär verksamhet och varannan gång värdefulla insatser för svenska språket”, och utgår ur Karin och Arthur Elgstrands donationsfond, överlämnad till Akademien 1988.	http://www.svenskaakademien.se
Stipendium ur Gerard Bonniers donationsfond	50 000	1992–	Författare (ung)	Svenska Akademien	Årligen	Stipendiet ”skall tilldelas unga, lovande författare”, och har årminstone under de senaste åren tilldelats två författare årligen.	http://www.svenskaakademien.se

Stipendium ur Lena Vendelfelts minnesfond	60 000	1981–	Författare	Svenska Akademien	Årligen	Stipendiet instiftades av Erik Vendelfelt och hans maka Barbro 1981 och ”skall tilldelas diktare, som söker hävda och värna rent mänskliga värden”.	http://www.svenskaakademien.se
Stockholms stads hederspris (författare)	100 000	1945–	Författare	Stockholms stad, Kulturförvaltningen	Årligen	Priset är avsett ”att belöna konstnärliga insatser som berikat Stockholms kulturliv”. Förutom för författare finns kategorier för bl.a. bildkonstnär, tonsättare och scenkonstnär.	http://www.stockholm.se/KulturFritid/Stod/Kulturpriser
Svenska Akademiens essäpris	100 000	2007–	Essäst	Svenska Akademien	Årligen	Priset ”skall belöna framstående essäkonst, oberoende av ämnesval och format”.	http://www.svenskaakademien.se
Svenska Akademiens Grez-stipendium	Frankrikevistelse	1991–2000	Författare/forskare	Svenska Akademien	Årligen	Udelades för att ”möjliggöra för författare och forskare att vistas vid Hôtel Chevilon i Grez-sur-Loing utanför Paris”.	http://www.svenskaakademien.se
Svenska Akademiens kungliga pris	60 000	1836–	Författare, m.fl.	Svenska Akademien	Årligen	Priset ”skulle från början tilldelas en författare, inom eller utom Akademien, som belönning för en värdefull skrift som utkommit under året eller för förtjänster om vittirheten och språket. Numera utdelas priset för förtjänstfulla insatser inom något av Akademiens intresseområden.” Prissumman anvisas fortfarande av konungen.	http://www.svenskaakademien.se

Svenska Akademiens nordiska pris	350 000	1986–	Författare, m.fl.	Svenska Akademien	Årligen	Priset instiftades 1986 i samband med Akademiens 200-årsjubileum, utgår ur Karin och Karl Ragnar Gierows donationsfond och ”utdelas till mottagare i något av de nordiska länderna, som har gjort betydelsefulla insatser inom något av Akademiens verksamhets- eller intresseområden”. Ibland kallat ”lilla nobelpriset” (i likhet med Litteraturfrämjandets/Boklotteriets stora pris).	http://www.svenskaakademien.se
Svenska Akademiens stora pris	guldmedalj [2006]	1786–	Författare, m.fl.	Svenska Akademien	Oregelbundet	Priset stiftades 1786 av Gustaf III och bestod ursprungligen av två guldmedaljer som första pris i Akademiens årliga tävlingar i välthet och skaldekonst. Sedan tävlingarna upphört, utdelas den stora guldmedaljen mera sällan och då som belöning för synnerligen framstående insatser inom något av Akademiens intresseområden. Anses vara Akademiens främsta utmärkelse och delades senast ut 2006.	http://www.svenskaakademien.se
Svenska Dagbladets litteraturpris	30 000	1945–	Författare (och verk)	Svenska Dagbladet	Årligen	Instiftades i december 1944 men delades ut för första gången i januari 1945. Gick till en början ofta till nya författare, och fram till 1960 oftast till flera pristagare varje år. Sedan samma år förefaller också priset delas ut för ett enskilt verk.	http://www.svd.se

Sveriges essä-fonds pris	5 000 [2007]	2003– 2007?	Essäist	Föreningen för Sveriges kulturtidskrifter (FSK) och Föreningen Sveriges tidskriftsverkstäder	Årligen	En tävling anordnades även 2008, men verkar inte ha slutförts. Förefaller nedlagt.	http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=767&artikel=511364
Sveriges Radios lyrikpris	30 000	1958–	Lyriker	Sveriges Radios kultur-redaktion	Årligen		http://sverigesradio.se/sida/grupp.sida.aspx?programid=1057&grupp=4169
Sveriges Radios novellpris	25 000	2002–	Novellist	Sveriges Radio	Årligen	Vinnaren utses av lyssnarna genom en omröstning bland noveller som nominerats av kulturredaktionen. Hette från början ”Sveriges Radio P:rs novellpris”.	http://sverigesradio.se/sida/default.aspx?programid=499
Sveriges Radios romanpris	30 000	1994–	Roman	Sveriges Radio	Årligen	Vinnaren utses av en lyssnarjury på sju personer, som utses av kulturredaktionen. En grupp kritiker utser dock de nominerade verken (svenska romaner från det gångna året, exklusive bl.a. Augustvinnare). Hette från början ”Sveriges Radio P:rs romanpris”.	
Sydsvenskans kulturpris	60 000	1948–	Författare/kulturarbetare	Sydsvenskan	Årligen	Tilldelas bl.a. författare, musiker och konstnärer som är verksamma i eller har någon sorts anknytning till Skåne.	http://www.sydsvenskan.se

TBV:s litteraturpris	20 000 [1994]	1975–1994?	Författare	TBV, Tjäns- temännens Bildnings- verksamhet	Vårt tredje år	Priset var avsett att uppmuntra nya författare eller författare som inte fått den uppmärksamhet de förtjänat.	http://www.vi.se/Templates/Page2_2447.aspx
TCO:s litteraturpris/ kulturpris	50 000 [2008]	1974–	Kulturarbetare	TCO	Årligen, i princip	Kan delas ut för insats inom litteratur, musik, scenkonst, bild, m.m. Förefaller ha gått till författare vartannat år under 2000-talet. Delades till en början ut i samarbete med Litteraturfrämjandet, och senare (med början 1999) i samarbete med TBV.	
Tegnérpriset	20 000	1947–	Författare/ forskare	Tegnér- samt/ Tegnér- fonden	Årligen	Priset förvaltas av Tegnérfonden, men utdelas av Tegnérnsamfundet. Delades ut regelbundet de första decennierna.	
Tidningen Vi:s litteraturpris	50 000	1947–	Författare	Tidningen Vi	Årligen	Utdelas sedan länge vanligen till författare i början av sina författarskap. Sponsrades tidigare av KF:s bokförlag, Boklotteriet och Litteraturfrämjandet, men är sedan 1992 helt i Tidningen Vi:s regi. Fram till 1980 delades priset vanligen ut till flera pristagare varje år.	http://www.vi-tidningen.se/temp-plates/ArticlePage.aspx?id=10695
Tranströmer- priset	100 000 [2008]	1998–	Lyriker	Västerås stad	Vartannat år	Prisets syfte är att "belöna ett högstående poetiskt författarskap i Tranströmers anda; det kan tilldelas lyriker från Norden men också från övriga länder som gränsar till Östersjön".	http://www.vasteras.se/kulturfrid/stipendierfonder/Sidor/transstromerpriset.aspx

Wahlström & Widstrands litteraturpris	50 000 [2008]	1993–	Författare/verk	Wahlström & Widstrand	Vartannat år	Instiftades till Per Wästbergs 60-årsdag 1993 och tilldelas ”ett svenskt författarskap eller enstaka verk som i språklig fan-tasi, musikalitet och metaforik framstår som personligt och minnesvärt”. Kallas ibland ”Per Wästberg-priset”.	http://www.wwd.se/Om-forlaget/WWs-litteraturpris
Wallinpriset	20 000 + medalj [2007]	1939–	Författare, m.fl.	Wällinsamfundet	Vårt tredje år	Delas ut för ”högt förtjänt svensk-språkigt författarskap i kristen-hu-manistisk anda eller för annan betydelsefull personlig gärning i samma anda”.	
Wettergrens Bokollon	20 000 + statyett [2006]	1982–2006	Författare	Wettergrens bokhandel	Årligen	Tilldelades ”någon eller några som i bok, skrift eller på annat sätt profilerat Göteborg”. Fanns även ett ”Wettergrens Barnbokollon”. Utöver prissumman bestod priset av ett bokollon i silver. Förefaller inte ha delats ut sedan 2006, då bokkedjan Wettergrens såldes.	
Widdingspriset	50 000 [2004]	1995–2004	Författare	Lars Widdings minnesfond	Årligen	Delades ut till författare ”som verkar i Lars Widdings anda och skriver histo-riska eller populärhistoriska böcker eller som inom ramen för skönlitteraturen främjar historisk forskning”.	
Viktor Rydberg-priset	50 000 [2007]	2004–	Författare/organi-sation	Smålands akademi och Hallpressen/Herenco	Vårt tredje år	Heter formellt ”Smålands Akademi och Hallpressens kulturpris till minne av Viktor Rydberg”.	http://www.smalands-akademi.se

Zibetska priset	70 000	1924–	Författare/ forskare, m.fl.	Svenska Akademien	Vårtannat år	Priset utgår ur donationsmedel efter Akademien ledamot Christoffer Bogislaus Zibet och brukar bl.a. utdelas "åt någon förtjent wittretshitsdikare". Bestod ursprungligen av två priser, "ett för bästa äreminne över Gustaf III och ett för den bästa skriften i allmänt patriotisk och samhällsbevarande anda". Detta omtolkades senare och priset har i nuvarande form utdelats sedan 1924 (den äldre utdelningen upphörde 1836).	http://www.svenska-akademien.se
Årets bok – Månadens boks litterära pris	30 000 [2004]	2000– 2006?	Verk	Bokklubben Månadens bok	Årligen	Vinnaren utsågs genom omröstning bland bokklubbens medlemmar. Föreläsler ha lagts ned.	
Årets författare – Tidningen Bokens pris	byst	1997–1999?	Författare	Tidningen Boken	Årligen	Vinnaren fick en byst (av konstnären Leif Nelson) utformad efter sig, som skulle stå på Malmö stadsbibliotek i ett år. Tidningen Boken utsåg redan tidigare "Kvartalets författare", ibland inom olika kategorier, vilket den fortsatte med även när "Årets författare" upphörde.	
Årets länsförfattare (i Örebro län)	5 000	2000–	Författare	Regionförbundet Örebro/ Bokmässans vänner	Årligen	Tilldelas författare med stark anknytning till Örebro län och med aktuell bokutgivning. Utdelades fram till 2008 av Regionförbundet Örebro och Bokmässan i Örebro, men förefaller ha tagits över av Bokmässans vänner i samarbete med Bokmässan i Örebro och Örebro läns författarfond. Prissumman låg fram till 2008 på 10 000 kr.	http://www.bokmassan.net/lansforfattare

Årets stockholmsroman/ Stockholm läser	blå fjäder?	2002–2008	Stockholmsroman	Stockholm läser	Årligen	Vinnarboken utsågs genom omröstning. Tanken var att så många stockholmare som möjligt skulle läsa romanen och tala om den spontant. Från och med 2004 skulle författaren vara nu levande. Planerades återupptas i annan form 2011.	http://www.sigander.com/index.php?option=com_content&view=section&layout=blog&id=10&Itemid=10&lang=en
Årets Värmlandsförfattare	konsthantverk (oftast)	2003–	Författare	Länsbiblioteket i Värmland och Föreningen Värmlandslitteratur	Årligen	I juryn ingår representanter för Länsbiblioteket i Värmland, Värmlands Museum och Föreningen Värmlandslitteratur.	http://www.regi-onvarmland.se/vi-arbetar-med/kultur-folkbildning/arets-varmlandsförfattare http://www.varmlandslitteratur.se/arets_varmlandsförfattare.htm
Örjan Lindbergerpriset	75 000 [2008]	1997–	Författare/ folkbildare	Stockholms Arbetsinstitutets förening	Årligen	Priset tilldelas "en person som främjat förståelsen av dikt, konst, poesi, berättarkonst och dramatik – i första hand med skrifter som kan komma till nytta inom folkbildningsarbetet" och har ofta gått till författare.	
Östersunds- Postens norrländska litteraturpris	20 000 [1997]	1957–1998	Författare och verk	Östersunds- Posten	Årligen	Priset var "avsett att främja utvecklingen av den norrländska litteraturen" och utdelades "till den norrländske författaren – bosatt i Norrland eller annorstädes – som enligt prisnämndens mening gjort årets fullödigaste litterära insats".	

Östrabopriset	25 000 [2006]	1993– 2006?	Författare	Smålands akademi	Årligen	Tilldelades författare med anknytning till Småland. Utdelades i samarbete med Smålandsposten fram till 2005. Hette formellt "Östrabopriset till Esaias Tegnérs minne". Förefaller inte ha delats ut sedan 2006.	http://www.smalands-akademi.se
Övralidspriset	250 000 + medalj	1945–	Författare/forskare	Stiftelsen Övralid	Årligen	Syftet med stiftelsen är bl.a. att "till svenska författare och forskare inom de vetenskaper, som särskilt intresserat [Heidenstam], utdela understöd och belöningar". Numera tilldelas priset oftast vartannat år en forskare, vartannat en författare. Medaljen, som utdelas sedan 1973, är en avgjutning av Carl Milles medalj till Verner von Heidenstrams 70-årsdag 1929. Stiftelsen har visst samarbete med Heidenstamsällskapet.	http://www.ovralid.net/default.asp?Page=priset

Kommentar: Tabellen är resultatet av en genomgång av svenska och samnordiska litterära priser och utmärkelser utförd under en period som sträcker sig från sommaren 2009 till sommaren 2010. Som utgångspunkter har använts *Svensk Bokhandels* genomgång av litterära priser från 2006 (Johanna Westlund, ”126 anledningar att skriva en bok”, publicerad på *Svensk Bokhandels* webb den 7 december 2006: <http://www.svb.se/SvB_papper/2006/Nummer_19/145381>, [senast kontrollerad i juni 2009, men sedermera borttagen]), *Nationencyklopedins* lista över notiser inom kategorin ”Litterära priser” (<<http://www.ne.se/search/browse.jsp?classId=1213>>), en sammanställning över priser som upprättats av Informations- och lånecentralen i Malmö och som Malmö stadsbibliotek hade på sin gamla hemsida (<<http://www2.malmo.stadsbibliotek.org/nils/litterat/priser.html>> [nedladdad november 2007, men borttagen redan sommaren 2009]), Svenska Akademiens och Samfundet De Nios hemsidor (<http://www.svenskaakademien.se/web/Fullstandig_forteckning_Over_Akademiens_priser.aspx> [september 2010] respektive <<http://www.samfundetdenio.se>> [september 2010], fliken ”Priser & pristagare”) men också svenska Wikipedias förteckning över svenska litterära priser (<http://sv.wikipedia.org/wiki/Kategori:Svenska_litteraturpriser> [september 2010]) och motsvarande förteckning på susning.nu (<<http://susning.nu/Litteraturpris>> [senast kontrollerad i juni 2009, men sedermera borttagen]), vilka trots många luckor och inaktuella uppgifter ger en mycket god överblick över området. Till dessa källor kommer förteckningarna över litterära priser och stipendier i Bokbranschens Marknadsinstitut (BMi) skrifter *Den Svenska Bokbranschen. Företagsfakta och personmatrikel* för åren 1998, 2000, 2002, 2004 och 2006 (i vilka uppgifterna emellertid inte alltid är helt tillförlitliga), *Bokvännens kalender* för åren 1962, 1968 och 1981 samt omfattande nedslag i årsboken *När – Var – Hur*, i vilka de större litterära prisernas mottagare och prissummor stundtals listats. Alltsammans har sedan kompletterats med så många besök på mer eller mindre obskyra litterära sällskaps och andra utdelares hemsidor och ett så stort antal sökningar på litteratur- och kulturpriser på internet och i artikeldatabaserna PressText och Retriever (f.d. Mediearkivet) att en fullständig källförteckning dessvärre vore närmast omöjlig att upprätta, och dessutom skulle ta betydligt mer utrymme i anspråk än vad som här är motiverat. De viktigaste källorna till själva uppgifterna om priserna har dock oftast varit de utdelande instansernas egna hemsidor, vilka anges i tabellen, och artiklar i de ovan nämnda artikeldatabaserna, men också en omfattande korrespondens per e-post med pressekreterare och andra ansvariga för de olika priserna. Sammantaget har ett trettiotal personer kontaktats i sammanställandet av tabellen. Nämnas bör särskilt Svenska Akademien, vars sekretariat varit mycket behjälpligt med att besvara frågor om Akademiens priser, stipendier och utmärkelser.

*Prissumman gäller alltså, där inget annat anges, svenska kronor och utdelningsåret 2009, det sista avslutade året när denna kartläggning genomfördes. För priser som inte delades ut detta år, eller som lagts ned tidigare (eller där inga säkra uppgifter för 2009 kunnat hittas), anges inom hakparentes det år för vilket prissumman gäller. Till prissummor och ev. statyetter, plaketter, medaljonger och liknande kommer ofta diplom och blommor, men dessa anges oftast bara i de få fall när priset endast består av sådant.

**Uppgifterna för när priserna utdelades första gången gäller oftast just det år som ett pris delades ut för första gången, och inte nödvändigtvis det år som ett pris instiftades. Flera priser i tabellen, särskilt i äldre tid, delades ofta inte ut förrän året efter att de instiftats. Ibland har det dessvärre varit lite oklart om det år som en utdelare angivit som första utdelningsår gällt det år *när* ett pris delades ut, eller det år *för vilket* priset delades ut (och då ibland delades ut först året efter). Viss försiktighet anmodas därför i ev. återgivande av årtalen.

Tabell B. Antal träffar på ett urval svenska och sammordiska litterära och kulturella priser och utmärkelser i artikeldatabasen PressText.

Pris/utmärkelse	Antal träffar i PressText		
Augustpriset	1566	Tranströmerpriset	30
Nordiska rådets litteraturpris	739	Doblougiska priset	29
Sveriges Radios romanpris	191	Signe Ekblad-Eldhs pris ("ekblad-eldhs pris")	29
Borås Tidnings debutantpris	176	Guldocket	28
PiratenPriset	176	Sydsvenskans kulturpris	28
Tidningen Vi:s litteraturpris ("vi's litteraturpris")	149	Stipendium ur Lena Vendelfelts minnesfond ("lena vendelfelts minnesfond")	27
Katapultpriset	115	Litteraturfrämjandets stora romanpris	26
Bellmanpriset	105	John Landquists pris	25
Övralidspriset	104	Stig Sjödin-priset ("stig sjödin-priset")	25
Samfundet De Nios stora pris ("de nios stora pris")	100	Landsbygdens författarstipendium/ Studieförbundet Vuxenskolas författarpris ("landsbygdens författarstipendium")	24
Pilotpriset	92	Litteraturfrämjandets/Boklotteriets stora pris ("litteraturfrämjandets stora pris")	24
Stiftelsen Selma Lagerlöfs litteraturpris ("selma lagerlöfs litteraturpris")	89	Expressens getingpocket/Årets getingpocket ("getingpocket")	23
Aftonbladets litteraturpris	85	Eyvind Johnsonpriset	23
Ivar Lo-priset	81	Karl Vennbergs pris	23
Stig Dagermanpriset ("dagerman-priset")	79	ABF:s litteraturpris/ABF:s litteraturstipendium ("abf's litteraturpris")	22
Svenska Akademiens nordiska pris ("akademiens nordiska pris")	79	Gustaf Fröding-stipendiet ("frödingstipendiet")	22
Ivar Lo-Johanssons personliga pris	73	Landstingets Frödingstipendium/Landstinget i Värmlands Frödingstipendium ("frödingstipendiet")	22
Sveriges Radios lyrikpris	73	Lotten von Kræmers pris ("lotten von kraemers pris")	22
Svenska Dagbladets litteraturpris	71	Albert Bonniers stipendiefond för svenska författare	21
Aniara-priset	64	Folkets litteraturpris/Svenska Litteraturpriset ("folkets litteraturpris")	21
Sveriges Radios novellpris	49	Gun och Olof Engqvists stipendium	20
Gerard Bonniers pris	46	Tegnérpriset	19
Göteborgs-Postens litteraturpris	45		
Gerard Bonniers essäpris	38		
Kellgrenpriset	37		
Ferlinpriset	36		
Svenska Akademiens kungliga pris ("kungliga priset")	36		
Dan Andersson-priset	34		
Samfundet De Nios vinterpris ("de nios vinterpris")	33		

Bernspriset	17
Svenska Akademiens stora pris	17
Albert Bonniers 100-årsminne ("albert bonniers hundraårsminne")	16
Zibetska priset	16
Wahlström & Widstrands lit- teraturpris ("wahlström widstrands litteraturpris")	15
Widdingpriset	15
Erik Lindegren-priset	14
Guldprinsen	14
Gustaf Fröding-sällskapets lyrikpris	14
Örjan Lindberger-priset ("lindber- ger-priset")	14
Ekelöfpriset ("ekelöf-priset")	13
Gerard Bonniers lyrikpris	13
Harry Martinson-priset	13
Natur & Kulturs kulturpris ("natur kulturs kulturpris")	13
Stipendium ur Gerard Bonniers donationsfond ("gerard bonniers donationsfond")	13
TCO:s litteraturpris/kulturpris ("tco*s kulturpris")	13
LRF:s litteraturpris/kulturpris ("lrf*s kulturpris")	12
Moa Martinson-stipendiet	12
Stipendium till Harry Martinsons minne	12
Ida Bäckmans stipendium	10
Kallebergerstipendiet	10
Lundequistska bokhandelns litteraturpris	10
Sixten Heymans pris	10
Stockholms stads hederspris (förfat- tare) ("stockholms stads hederspris" + "författaren")	10
Svenska Akademiens essäpris ("akademiens essäpris")	10
Lydia och Herman Erikssons stipendium	9
Mårbackapriset	9

Samfundet De Nios särskilda pris ("de nios särskilda pris")	9
Anders och Veronica Öhmans pris	8
Bokhandelns val ("bokhandelns val")	8
C. S. Lewis-priset ("lewis-priset")	8
Ilona Kohrtz' stipendium ("kohrtz stipendium")	8
Karlfeldtpriset	8
Sorescupriset	8
Årets stockholmsroman/Stockholm läser ("årets stockholmsroman")	8
Östrabopriset	8
Ludvig Nordström-priset	7
Siripriset	7
Sten Hagliden-priset/Sten Hagli- den-stipendiet ("hagliden-priset")	7
Svenska Akademiens Grezstipen- dium ("akademiens grezstipen- dium")	7
Albert Bonniers stipendiefond för yngre och nyare författare ("albert bonniers stipendiefond för yngre")	6
Beskowska resestipendiet	6
Carl-Johan Vallgrens litteraturpris till yngre författare ("carl-johan vallgrens litteraturpris")	6
Lars Ahlin-stipendiet	6
Stig Carlson-priset	6
Sveriges essäfonds pris	6
Wallinpriset	6
Alf Henrikson-stipendiet/Alf Henrikson-priset ("alf henrikson- stipendiet")	5
BMF-plaketten "Din bok – vårt val" ("din bok vårt val")	5
En bok för allas litterära humorpris	5
Partille Bokhandelns författarstipen- dium	5
Ragnar Oldbergstipendiet	5
Rörlingstipendiet/Norrlands litte- raturpris ("norrlands litteraturpris")	5

Carl Emil Englund-priset ("englund-priset")	4
Eric och Ingrid Lilliehööks stipendium	4
Gleerups litterära pris	4
Nöjesguidens pris (kategorin "Litteratur"/"Årets bästa läsning") ("nöjesguidens pris" + "litteratur")	4
Samfundet De Nios lyrikpris	4
Stina Aronsons pris	4
Karin Boyes litterära pris	3
Lengertz litteraturpris	3
Pocketpriset	3
SKAMs stora pris för stor konst	3
SKTF:s pris Årets författare ("sktf's pris")	3
Wettergrens Bokollon	3
Årets bok – Månadens boks litterära pris ("månadens boks litterära pris")	3
Östersunds-Postens norrländska litteraturpris	3
Hedenvindplaketten ("hedenvindplaketten")	2
Jan Fridegårdpriset	2
Martin Koch-priset	2

Dalslands litteraturpris	1
Föreningen Värmlandslitteraturs litteraturstipendium/Det värmländska litteraturstipendiet ("föreningen värmlandslitteratur" + "stipendium")	1
Johannes Edfeltstipendiet	1
Klockrikestipendiet	1
Parlingpriset	1
TBV:s litteraturpris ("tbv*s litteraturpris")	1
Årets länsförfattare	1
Årets Värmlandsförfattare	1
Det Stora Litteraturpriset (+ "litteraturklubben")	0
Föreningen Värmlandslitteraturs debutantstipendium	0
Gustaf Schröder-sällskapets litteraturpris	0
Mare Kandre-priset	0
Region Värmlands litteraturstipendium	0
Samfundet De Nios julpengar/decemberpris	0
Viktor Rydbergpriset	0
Årets författare – Tidningen Bokens pris	0

Kommentar: Tabellen listar antal träffar i databasen PressText (<<http://www.presstext.se>> [september 2010]) vid sökning på exakt fras. Sökningarna genomfördes huvudsakligen eftermiddagen den 19 maj 2010, med kompletterande sökningar den 11 juni 2010 och den 29 september 2010 (de sistnämnda begränsade till träffar före den 1 juni 2010). Vid flera stavnings-, namn- eller sökvarianter har den som givit flest träffar räknats, och, om den avviker från den vedertagna, indikerats inom parentes (oftast med hel sökfras). Eftersom sökmotorn på PressText inte klarar av tecknen "&" och ":" har vid flera tillfällen enkla mellanslag och trunkeringar fått användas (vilket framgår av de använda sökfraserna efter prisets namn). Nämnas bör att Svenska Akademiens och Stockholms stads Bellmanpriser inte gått att skilja åt i sökningarna, liksom Uppsala studentkårs Gustaf Fröding-stipendium och Landstinget i Värmlands Frödingstipendium (som båda vanligen kallas "Frödingstipendiet") samt att priset Guldpocket's träffar också kan gälla Pocketprisets kategori "Guldpocket".

Tabell C. Antal träffar på ett urval svenska och sammordiska litterära och kulturella priser och utmärkelser i artikeldatabasen Retriever (f.d. Mediearkivet).

Pris/utmärkelse	Antal träffar i Retriever		
Augustpriset	4064	Ferlinpriset	85
Nordiska rådets litteraturpris	1394	Doblougska priset	84
Sveriges Radios romanpris	708	Parlingpriset	76
Borås Tidnings debutantpris	643	Litteraturfrämjandets/Boklotteriets stora pris ("litteraturfrämjandets stora pris")	73
Sveriges Radios novellpris	365	Karl Vennbergs pris	70
Stiftelsen Selma Lagerlöfs litteraturpris ("selma lagerlöfs litteraturpris")	351	Guld-pocket	65
Aftonbladets litteraturpris	321	Wallinpriset	61
Katapultpriset	314	Signe Ekblad-Eldhs pris ("ekblad-eldhs pris")	60
PiratenPriset	296	Gerard Bonniers pris	59
Svenska Dagbladets litteraturpris	269	ABF:s litteraturpris/ABF:s litteraturstipendium ("abf:s litteraturpris")	57
Bellmanpriset	240	Eyvind Johnsonpriset ("eyvind johnson-priset")	56
Dan Andersson-priset	238	Kellgrenpriset	56
Övralidspriset	223	Årets länsförfattare	54
Samfundet De Nios stora pris ("de nios stora pris")	221	Gerard Bonniers essäpris	52
Ivar Lo-Johanssons personliga pris	203	Svenska Akademiens kungliga pris ("kungliga priset")	51
Ivar Lo-priset	192	Gun och Olof Engqvists stipendium	50
Tidningen Vi:s litteraturpris ("vi:s litteraturpris")	190	Tranströmerpriset	50
Svenska Akademiens nordiska pris ("akademiens nordiska pris")	188	Litteraturfrämjandets stora romanpris	49
Sveriges Radios lyrikpris	173	Bernspriset	48
Aniara-priset ("aniarapriset")	129	TCO:s litteraturpris/kulturpris ("tco:s kulturpris")	48
Pilotpriset	128	Natur & Kulturs kulturpris	47
Stig Dagermanpriset ("dagermanpriset")	123	Landsbygdens författarstipendium/ Studieförbundet Vuxenskolas författarpris ("landsbygdens författarstipendium")	46
Gustaf Fröding-stipendiet ("frödingstipendiet")	92	Widdingpriset	43
Landstingets Frödingstipendium/ Landstinget i Värmlands Frödingstipendium ("frödingstipendiet")	92	Gerard Bonniers lyrikpris	42
Göteborgs-Postens litteraturpris	91	Folkets litteraturpris/Svenska Litteraturpriset ("folkets litteraturpris")	40
Samfundet De Nios vinterpris ("de nios vinterpris")	89		
Sydsvenskans kulturpris	89		

Erik Lindegren-priset	39
John Landquists pris	39
Svenska Akademiens stora pris	39
Tegnérpriset	39
LRF:s litteraturpris/kulturpris ("lrf:s kulturpris")	38
Harry Martinson-priset	37
Stig Sjödin-priset	35
Lotten von Kræmers pris ("lotten von kraemers pris")	32
Wahlström & Widstrands litteraturpris	32
Albert Bonniers stipendiefond för svenska författare ("bonniers stipendiefond för svenska författare")	32
Mårbackapriset	31
Sixten Heymans pris	31
Dalslands litteraturpris	29
Gustaf Fröding-sällskapets lyrikpris ("fröding-sällskapets lyrikpris")	29
Zibetska priset	29
Svenska Akademiens essäpris ("akademiens essäpris")	28
Årets Värmlandsförfattare	27
Albert Bonniers 100-årsminne ("albert bonniers hundraårsminne")	27
Guldprinsen	26
Lars Ahlin-stipendiet	26
Lundequistska bokhandelns litteraturpris	26
C. S. Lewis-priset ("lewis-priset")	24
Ekelöfpriset ("ekelöf-priset")	23
Stipendium ur Lena Vendelfelts minnesfond ("lena vendelfelts minnesfond")	23
Stig Carlson-priset	21
Anders och Veronica Öhmans pris	20
Karlfeldtpriset	20
Samfundet De Nios särskilda pris ("de nios särskilda pris")	20

Stipendium till Harry Martinsons minne	20
Wettergrens Bokollon	20
Jan Fridegårdspriset ("fridegårdspriset")	19
Martin Koch-priset	19
Hedenvindplaketten ("hedenvindplaketten")	18
Ida Bäckmans stipendium	18
Alf Henrikson-stipendiet/Alf Henrikson-priset ("alf henrikson-priset")	17
Rörlingstipendiet/Norrlands litteraturpris ("norrlands litteraturpris")	17
Kallebergerstipendiet	16
Ludvig Nordström-priset	16
Stina Aronsons pris	16
Örjan Lindberger-priset ("lindberger-priset")	16
Partille Bokhandels författarstipendium ("partille bokhandels stipendium")	15
Årets stockholmsroman/Stockholm läser ("årets stockholmsroman")	15
Gustaf Schröder-sällskapets litteraturpris ("gustaf schrödersällskapets litteraturpris")	14
Klockrikestipendiet	14
SKTF:s pris Årets författare ("sktf:s pris")	12
Beskowska resestipendiet	11
Bokhandelns val ("bokhandelns val")	11
Carl-Johan Vallgrens litteraturpris till yngre författare ("carl-johan vallgrens litteraturpris")	11
Samfundet De Nios lyrikpris	11
Sveriges essäfonds pris	11
Ilona Kohrtz' stipendium ("kohrtz stipendium")	10
Siripriset	10

Stockholms stads hederspris (författare) ("stockholms stads hederspris" + "författaren")	10
Svenska Akademiens Grezstipendium ("akademiens grezstipendium")	10
BMF-plaketten "Din bok – vårt val" ("din bok vårt val")	9
Gleerups litterära pris	9
Stipendium ur Gerard Bonniers donationsfond ("gerard bonniers donationsfond")	9
Årets bok – Månadens boks litterära pris ("månadens boks litterära pris")	9
Albert Bonniers stipendiefond för yngre och nyare författare ("albert bonniers stipendiefond för yngre")	9
Sorescupriset	9
Sten Hagliden-priset/Sten Hagliden-stipendiet ("haglidenpriset")	9
Moa Martinson-stipendiet	8
Nöjesguidens pris (kategorin "Litteratur"/"Årets bästa läsning") ("nöjesguidens pris" + "litteratur")	8
SKAMs stora pris för stor konst	7
Östrabopriset	7
Eric och Ingrid Lilliehööks stipendium	7
Expressens getingpocket/Årets getingpocket	7

Karin Boyes litterära pris	7
Östersunds-Postens norrländska litteraturpris ("östersunds-postens litteraturpris")	6
Carl Emil Englund-priset	4
Lengertz litteraturpris	4
Föreningen Värmlandslitteraturs litteraturstipendium/Det värmländska litteraturstipendiet ("värmlandslitteraturs litteraturstipendium")	4
Region Värmlands litteraturstipendium	4
Lydia och Herman Erikssons stipendium	3
Pocketpriset	3
En bok för allas litterära humorpris	2
Föreningen Värmlandslitteraturs debutantstipendium	2
Mare Kandre-priset	2
TBV:s litteraturpris	2
Det Stora Litteraturpriset ("litteraturklubben stora litteraturpris")	1
Johannes Edfeldtstipendiet	1
Ragnar Oldbergstipendiet	1
Samfundet De Nios julpengar/decemberpris	0
Viktor Rydbergpriset	0
Årets författare – Tidningen Bokens pris	0

Kommentar: Tabellen listar antal träffar i databasen Retriever (f.d. Mediearkivet; <<http://www.retriever-info.com/se>> [september 2010]) vid sökning på exakt fras. Sökningarna genomfördes huvudsakligen eftermiddagen den 20 maj 2010, med kompletterande sökningar den 11 juni 2010 och den 29 september 2010 (de sistnämnda begränsade till träffar före den 1 juni 2010). Vid flera stavnings-, namn- eller sökvarianter har den som givit flest träffar räknats, och, om den avviker från den vedertagna, indikerats inom parentes (oftast med hel sökfras). För kommentarer om Bellmanpriset, Frödingstipendierna och Guldpocket, se kommentaren till tabell B i denna bilaga.

Tabell D. En sammanvägning av de 25 svenska och samnordiska litterära och kulturella priser och utmärkelser med störst medialt genomslag i mätningar i artikeldatabaserna PressText och Retriever (f.d. Mediearkivet).

Pris	Antal träffar i PressText	Antal träffar i Retriever	Prissumma 2009 (eller senaste kända utdelning)	Utdelas sedan	Utdelas till/för	Utdelare
Augustipriset	1566	4064	100 000 kr	1989	Författare och verk	Svenska Förläggareföreningen
Nordiska rådets litteraturpris	739	1394	350 000 DKK	1962	Skönlitterärt verk	Nordiska rådet
Sveriges Radios romanpris	191	708	30 000 kr	1994	Roman	Sveriges Radio
Borås Tidnings debutantpris	176	643	100 000 kr	2001	Debutant (prosa och lyrik)	Borås Tidning och Högskolan i Borås
PiratenPriset	176	296	75 000 kr	1989	Författare, m.fl.	Stiftelsen PiratenPriset/ Fritiof Nilsson Piraten-sällskapet
Katapultpriset	115	314	50 000 kr	1991	Debutant (med verk)	Sveriges Författarförbund
Stiftelsen Selma Lagerlöfs litteraturpris	89	351	100 000 kr	1984	Författare (prosa)	Stiftelsen Selma Lagerlöfs litteraturpris
Bellmanpriset	105	240	250 000 kr	1920	Lyriker	Svenska Akademien
Bellmanpriset	105	240	100 000 kr	1993	Stockholmskildrare	Stockholms stad, Kulturförvaltningen
Aftonbladets litteraturpris	85	321	50 000 kr	1957	Författare	Aftonbladet
Övralidspriset	104	223	250 000 kr	1945	Författare/forskare	Stiftelsen Övralid
Tidningen Vi:s litteraturpris	149	190	50 000 kr	1947	Författare	Tidningen Vi
Samfundet De Nios stora pris	100	221	250 000 kr	1916	Författare	Samfundet De Nio
Sveriges Radios novellpris	49	365	25 000 kr	2002	Novellist	Sveriges Radio

Svenska Dagbladets litteraturpris	71	269	30 000 kr	1944	Författare (och verk)	Svenska Dagbladet
Ivar Lo-priset	81	192	125 000 kr	1986	Författare	LO/Stiftelsen Ivar Lo-Johanssons författarfond
Pilotpriset	92	128	150 000 kr (1999)	1985 (-1999)	Författare	Pilot Corporation
Ivar Lo-Johanssons personliga pris	73	203	310 000 kr	1991	Författare/forskare	Stiftelsen Ivar Lo-Johanssons författarfond
Svenska Akademiens nordiska pris	79	188	350 000 kr	1986	Författare, m.fl.	Svenska Akademien
Dan Andersson-priset	34	238	20 000 kr	1963	Författare	Dan Andersson-sällskapet
Sveriges Radios lyrikpris	73	173	30 000 kr	1958	Lyriker	Sveriges Radios kultur-redaktion
Stig Dagermanpriset	79	123	50 000 kr	1996	Författare, m.fl./organisation	Stig Dagerman-sällskapet och Älvkarleby kommun, m.fl.
Aniara-priset	64	129	50 000 kr	1974	Författare	Svensk Biblioteks-förening
Göteborgs-Postens litteraturpris	45	91	50 000 kr	1987	Författare	Göteborgs-Posten
Ferlinpriset	36	85	10 000 kr (2008)	1963	Lyriker	Nils Ferlin-Sällskapet
Samfundet De Nios vinterpris	33	89	50 000 kr	1976	Författare	Samfundet De Nio

Kommentar: Tabellen har upprättats genom en sammanvägning av de priser som dyker upp bland de första 30 i tabellerna B och C i bilagan. En jämkning har sedan gjorts av rangordningarna hos de 25 priser som dyker upp bland de första 30 i bägge mätningarna. Eftersom Svenska Akademien och Stockholms stads kulturförvaltning delar ut varsitt Bellmanpris, som inte gått att skilja åt i sökningarna, har detta räknats som ett enda pris.

Tabell E. Ett urval svenska och samnordiska litterära och kulturella priser och utmärkelser sorterade i kategorier efter typ av utdelande instans.

KATEGORI (total) och Pris/utmärkelse	Utdelande instans
LITTERÄRA AKADEMIER (32)	
Anders och Veronica Öhmans pris	Samfundet De Nio
Bellmanpriset (Svenska Akademien)	Svenska Akademien
Beskowska resestipendiet	Svenska Akademien
Doblougska priset (svensk del)	Svenska Akademien
Eric och Ingrid Lilliehööks stipendium	Svenska Akademien
Gerard Bonniers pris	Svenska Akademien
Gun och Olof Engqvists stipendium	Svenska Akademien
Ida Bäckmans stipendium	Svenska Akademien
Ilona Kohrtz' stipendium	Svenska Akademien
John Landquists pris	Samfundet De Nio
Kallebergerstipendiet	Svenska Akademien
Karl Vennbergs pris	Samfundet De Nio
Kellgrenpriset	Svenska Akademien
Lotten von Kræmers pris	Samfundet De Nio
Lydia och Herman Erikssons stipendium	Svenska Akademien
Samfundet De Nios julpengar/decemberpris	Samfundet De Nio
Samfundet De Nios lyrikpris	Samfundet De Nio
Samfundet De Nios stora pris	Samfundet De Nio
Samfundet De Nios särskilda pris	Samfundet De Nio
Samfundet De Nios vinterpris	Samfundet De Nio
Signe Ekblad-Eldhs pris	Svenska Akademien
Stina Aronsons pris	Samfundet De Nio
Stipendium till Harry Martinsons minne	Svenska Akademien
Stipendium ur Gerard Bonniers donationsfond	Svenska Akademien
Stipendium ur Lena Vendelfelts minnesfond	Svenska Akademien
Svenska Akademiens essäpris	Svenska Akademien
Svenska Akademiens Grezstipendium	Svenska Akademien
Svenska Akademiens kungliga pris	Svenska Akademien
Svenska Akademiens nordiska pris	Svenska Akademien
Svenska Akademiens stora pris	Svenska Akademien
Zibetska priset	Svenska Akademien
Övralidspriset	Stiftelsen Övralid

LITTERÄRA SÄLLSKAP (28,5)	
Alf Henrikson-stipendiet/Alf Henrikson-priset	Alf Henrikson/Alf Henrikson-sällskapet
Dalslands litteraturpris*	Dalslands Litteraturförening och Dalslands Sparbank
Dan Andersson-priset	Dan Andersson-sällskapet
Det Stora Litteraturpriset	Litteraturklubben
Ekelöfpriset	Gunnar Ekelöf-sällskapet
Ferlinpriset	Nils Ferlin-sällskapet
Föreningen Värmlandslitteraturs debutantstipendium	Föreningen Värmlandslitteratur
Föreningen Värmlandslitteraturs litteraturstipendium/ Det värmländska litteraturstipendiet	Föreningen Värmlandslitteratur
Gustaf Fröding-sällskapets lyrikpris	Gustaf Fröding-sällskapet
Gustaf Schröder-sällskapets litteraturpris	Gustaf Schröder-sällskapet
Harry Martinson-priset*	Harry Martinson-sällskapet/Harry Martinson-sällskapet och Olofströms kommun
Hedenvindplaketten*	Strömsunds kommun och Hedenvind-sällskapet
Karlfeldtpriset	Karlfeldtsamfundet
Klockrikestipendiet	Harry Martinson-sällskapet
Ludvig Nordström-priset	Ludvig Nordström-sällskapet
Martin Koch-priset	Martin Koch-sällskapet
Moa Martinson-stipendiet*	ABF och Sällskapet Moas vänner
Mårbackapriset	Mårbackastiftelsen
Parlingpriset	Nils Parlings vänner
PiratenPriset	Stiftelsen PiratenPriset/Fritiof Nilsson Piraten-sällskapet
Region Värmlands litteraturstipendium*	Region Värmland/Föreningen Värmlandslitteratur
Rörlingstipendiet/Norrlands litteraturpris	Norrländska litteratursällskapet/Författarcentrum Norr
SKAMs stora pris för stor konst	Sammanslutningen SKAM
Stiftelsen Selma Lagerlöfs litteraturpris	Stiftelsen Selma Lagerlöfs litteraturpris
Stig Carlsson-priset*	Lyrikvännen/FiB:s Lyrikklubb
Stig Dagermanpriset*	Stig Dagerman-sällskapet och Älvkarleby kommun, m.fl.
Stig Sjödin-priset*	Stig Sjödin-sällskapet, Runö folkhögskola, m.fl.
Tegnérpriset	Tegnérssamfundet/Tegnérfonden
Wallinpriset	Wallinssamfundet
Widdingpriset	Lars Widdings minnesfond
Viktor Rydbergpriset*	Smålands akademi och Hallpressen/Herenco
Årets länsförfattare (i Örebro län)*	Regionförbundet Örebro/Bokmässans vänner

Årets Värmlandsförfattare*	Länsbiblioteket i Värmland och Föreningen Värmlandslitteratur
Östrabopriset	Smålands akademi
MEDIALA AKTÖRER (17)	
Aftonbladets litteraturpris	Aftonbladet
Borås Tidnings debutantpris*	Borås Tidning och Högskolan i Borås
Expressens getingpocket/Årets getingpocket (kategorin "svensk skönlitteratur")	Expressen
Folkets litteraturpris/Svenska Litteraturpriset*	Rix FM och Bokia/Rix FM och CDON
Göteborgs-Postens litteraturpris	Göteborgs-Posten
Mare Kandre-priset*	Tidskriften 00TAL/10TAL, Mare Kandres föräldrar och Albert Bonniers stipendiefond
Nöjesguidens pris (kategorin "Litteratur"/"Årets bästa läsning")	Nöjesguiden
Siripriset	Upsala Nya Tidning
SKTF:s pris "Årets författare"*	SKTF/SKTF-tidningen
Stig Carlson-priset*	Lyrikvännen/FiB:s Lyrikklubb
Svenska Dagbladets litteraturpris	Svenska Dagbladet
Sveriges essäfond's pris	Föreningen för Sveriges kulturtidskrifter (FSK) och Föreningen Sveriges tidskriftsverkstäder
Sveriges Radios lyrikpris	Sveriges Radios kulturredaktion
Sveriges Radios novellpris	Sveriges Radio
Sveriges Radios romanpris	Sveriges Radio
Sydsvenskans kulturpris	Sydsvenskan
Tidningen Vi:s litteraturpris	Tidningen Vi
Viktor Rydbergpriset*	Smålands akademi och Hallpressen/Herenco
Årets författare – Tidningen Bokens pris	Tidningen Boken
Östersunds-Postens norrländska litteraturpris	Östersunds-Posten
BOKBRANSCHEN (18)	
Albert Bonniers 100-årsminne	Stiftelsen Stipendiefonden Albert Bonniers 100-årsminne
Albert Bonniers Stipendiefond för svenska författare	Albert Bonniers stipendiefond
Albert Bonniers Stipendiefond för Yngre och Nyare författare	Albert Bonniers stipendiefond
Augustipriset (kategorin "Årets svenska skönlitterära bok")	Svenska Förläggareföreningen
Bokhandelns val (kategorin "skönlitteratur")	Seesam (bokhandelns informationstjänst)
C. S. Lewis-priset	Libris förlag och C. S. Lewis Company Ltd.

Folkets litteraturpris/Svenska Litteraturpriset*	Rix FM och Bokia/Rix FM och CDON
Gerard Bonniers essäpris	Bonnierförlagen
Gerard Bonniers lyrikpris	Bonnierförlagen
Gleerups litterära pris	Akademibokhandeln Gleerup
GuldpoCKET	Bonniers, Norstedts, Natur & Kultur, Wahlström & Widstrand, Bra böcker, m.fl.
Lundequistska bokhandelns litteraturpris	Akademibokhandeln (Uppsala)
Mare Kandre-priset*	Tidskriften 00TAL/10TAL, Mare Kandres föräldrar och Albert Bonniers stipendiefond
Natur & Kulturs kulturpris	Natur & Kultur
Partille Bokhandels författarstipendium	Partille Bokhandel
Pocketpriset	Svenska Förläggareföreningen
Wahlström & Widstrands litteraturpris	Wahlström & Widstrand
Wettergrens Bokollon	Wettergrens bokhandel
Årets bok – Månadens boks litterära pris	Bokklubben Månadens bok
FACKFÖRENINGAR, FOLKRÖRELSER OCH INTRESSEORGANISATIONER (21,5)	
ABF:s litteraturpris/ABF:s litteraturstipendium	ABF, Arbetarnas Bildningsförbund
Aniara-priset	Svensk Biblioteksforening
Bernspriset	Svenska PEN
BMF-plaketten, ”Din bok – vårt val” (kategorin ”Årets bästa vuxenbok”)	Svenska Bokhandelsmedhjälpareföreningen
Carl Emil Englund-priset	Boklotteriet/Litteraturfrämjandet
En bok för alla litterära humorpris	En bok för alla
Gustaf Fröding-stipendiet	Uppsala studentkår
Ivar Lo-Johanssons personliga pris	Stiftelsen Ivar Lo-Johanssons författarfond (ABF, Sveriges Författarförbund och Svenska Akademien)
Ivar Lo-priset	LO/Stiftelsen Ivar Lo-Johanssons författarfond (ABF, Sveriges Författarförbund och Svenska Akademien)
Katapultpriset	Sveriges Författarförbund
Landsbygdens författarstipendium/Studieförbundet Vuxenskolan författarpris	Studieförbundet Vuxenskolan
Lengertz litteraturpris	Skånes hembygd förbund
Litteraturfrämjandets/Boklotteriets stora pris	Boklotteriet/Litteraturfrämjandet
Litteraturfrämjandets/Boklotteriets stora romanpris	Boklotteriet/Litteraturfrämjandet
LRF:s litteraturpris/kulturpris	Lantbrukarnas Riksförbund
Moa Martinson-stipendiet*	ABF och Sällskapet Moas vänner

Ragnar Oldbergstipendiet	Lantbrukarnas Riksförbund
SKTF:s pris ”Årets författare”*	SKTF/SKTF-tidningen
Sten Hagliden-priset/Sten Hagliden-stipendiet	IOGT-NTO
Stig Sjödin-priset*	Stig Sjödin-sällskapet, Runö folkhögskola, m.fl.
TBV:s litteraturpris	TBV, Tjänstemännens Bildningsverksamhet
TCO:s litteraturpris/kulturpris	TCO
Örjan Lindberger-priset	Stockholms Arbetareinstitutsförening
KOMMUNER, REGIONER OCH MYNDIGHETER (17,5)	
Bellmanpriset (Stockholms stad)	Stockholms stad, Kulturförvaltningen
Borås Tidnings debutantpris*	Borås Tidning och Högskolan i Borås
Erik Lindegren-priset	Luleå kommun, Kulturförvaltningen
Eyvind Johnsonpriset	Bodens kommun
Harry Martinson-priset*	Harry Martinson-sällskapet/Harry Martinson-sällskapet och Olofströms kommun
Hedenvindplaketten*	Strömsunds kommun och Hedenvind-sällskapet
Jan Fridegårdspriset	Håbo kommun
Johannes Edfeltstipendiet	Länsbiblioteket i Skara
Karin Boyes litterära pris	Huddinge kommun
Landstingets Frödingstipendium/Landstinget i Värmlands Frödingstipendium	Landstinget i Värmland
Lars Ahlin-stipendiet	Sundsvalls kulturnämnd
Nordiska rådets litteraturpris	Nordiska rådet
Region Värmlands litteraturstipendium*	Region Värmland/Föreningen Värmlandslitteratur
Sixten Heymans pris	Göteborgs universitet
Sorescupriset	Rumänska kulturinstitutet (i Stockholm)
Stig Dagermanpriset*	Stig Dagerman-sällskapet och Älvkarleby kommun, m.fl.
Stockholms stads hederspris (författare)	Stockholms stad, Kulturförvaltningen
Tranströmerpriset	Västerås stad
Årets länsförfattare (i Örebro län)*	Regionförbundet Örebro/Bokmässans vänner
Årets stockholmsroman/Stockholm läser	Stockholm läser
Årets Värmlandsförfattare*	Länsbiblioteket i Värmland och Föreningen Värmlandslitteratur

ÖVRIGA (3,5)	
Carl-Johan Vallgrens litteraturpris till yngre författare	Carl-Johan Vallgren
Dalslands litteraturpris*	Dalslands Litteraturförening och Dalslands Sparbank
Guldprinsen	Restaurang Prinsen
Pilotpriset	Pilot Corporation

* Priser med asterisk återfinns – på grund av att de delas ut av två eller flera olika instanser – inom två olika kategorier, och har därför räknats som ett halvt pris varje gång.

NOTER

- 1 Se t.ex. Ann Steiner, *Litteraturen i mediasamhället*, Lund 2009, s. 60, där siffran 140 nämns. Svenska Wikipedias förteckning över svenska litterära priser innehöll hösten 2010 hela 145 priser (<http://sv.wikipedia.org/wiki/Kategori:Svenska_litteraturpriser> [september 2010]). Denna bör vara en av de mest utförliga förteckningar som hittills uppräntats, men den är knappast komplett (eller alltid helt tillförlitlig), och redan den relativt selektiva kartläggning som presenteras i denna studie tyder på att det totala antalet trots allt kan vara betydligt högre än så.
- 2 Se *Bokutredningen. Betänkande angivet av särskilda sakkunniga inom ecklesiastikdepartementet* (SOU 1952:23), Stockholm 1952, s. 246–262, 295–302.
- 3 Margaretha Fahlgren, ”Att få eller inte få. Kvinnliga författare och litterära priser i Sverige 1945–1991”, *Tidskrift för litteraturvetenskap*, 1995:3–4, s. 86–99; Erik Peurell, *En författares väg. Jan Fridegård i det litterära fältet* (Skrifter utgivna av Avdelningen för litteratursociologi vid Litteraturvetenskapliga institutionen i Uppsala 39), (diss. Uppsala) Hedemora 1998, s. 194–203, 281–291; Johan Svedjedal, *Bokens samhälle. Svenska Bokförläggareföreningen och svensk bokmarknad 1887–1943*, I–II, Stockholm 1993, s. 222 ff., 599–606; Johan Svedjedal, ”Kvinnorna i den svenska bokbranschen. Om feminisering, integrering och segering” samt ”Vem köper den blindes sång? Om nutidens svenska bokmarknad” i Johan Svedjedal, *Författare och förläggare och andra litteratursociologiska studier*, Hedemora 1994, s. 70–113, 201, 213–223 resp. 178–200, 237–239 (särskilt s. 102–107 resp. 190 f.).
- 4 Henrik Schück, *Svenska Akademiens historia*, I–VII, Stockholm 1935–1939; Magnus von Platen, *Diktare och domare. Svenska Akademiens pristävlingar* (Svenska Akademien 200 år 6. Svenska Akademiens handlingar från år 1986 6), Stockholm 1986. Delarna i Schücks flerbandsverk har alla olika undertitlar, men det förefaller inte motiverat att uppta utrymme med att redogöra för dem här. Nämnas kan dock Henrik Schücks postuma, av Bo Svensén utgivna *Anteckningar till Svenska Akademiens historia 1883–1912*, Stockholm 1999, som kompletterar Schücks verk.
- 5 Förteckningar över de senaste årens mottagare av Svenska Akademiens olika priser och stipendier finns på dess ambitiösa hemsida (<<http://svenskaakademien.se>> [september

- 2010]), och för äldre tid finns bl.a. Bo Svensén, *Alfabetisk förteckning över mottagare av priser och stipendier utdelade av Svenska Akademien 1786–1989*, Stockholm 1990.
- 6 Kjell Espmark, *Litteraturpriset. Hundra år med Nobels uppdrag*, Stockholm 2001, s. 263–272; Sture Allén & Kjell Espmark, *Nobelpriset i litteratur. En introduktion* (2001), Andra upplagan, Stockholm 2006.
  - 7 Se projektbeskrivning på <<http://www.littvet.uu.se/lsoc/nobelpriset>> [september 2010].
  - 8 Per Rydén, *Den framgångsrike förloraren. En värderingsbiografi över Carl David af Wirsén*, Stockholm 2010.
  - 9 Karl Otto Bonnier, *Bonniers. En bokhandlarefamilj. Anteckningar ur gamla papper och ur minnet. V: Firman Albert Bonnier under det nya seklet*, Stockholm 1956, s. 8–13 et passim; Sven Barthel, *Albert Bonniers stipendiefond för svenska författare 1901–1951*, Stockholm 1951; Per I. Gedin, *En lång historia i korta drag. Albert Bonniers Stipendiefond för svenska författare*, Stockholm 2005. Den sistnämnda finns också i förkortad form i Per I. Gedin, *Litteraturens ortagårdsmästare. Karl Otto Bonnier och hans tid*, Stockholm 2003, s. 437–441. Sven Barthels översikt utkom i reviderade utgåvor åren 1961 (av Karl Vennberg), 1976 (av Östen Sjöstrand), 1981 (av P. C. Jersild) och 2001 (av Karl Otto Bonnier), med slutåret i titeln ändrat vartefter. Bonniers stipendier behandlas också i Staffan Sundin, *Från bokförlag till mediekoncern. Huset Bonnier 1909–1929* (Meddelanden från Ekonomisk-historiska institutionen vid Göteborgs universitet 70), diss. Göteborg 1996, s. 412 ff.
  - 10 Se särskilt flera av bidragen i den första kalendern från 2003, t.ex. Kerstin Ekman, ”Tänk inte så mycket” och Anders R. Öhman, ”...mitt livs hela resultat så att säga...”, i *De Nio. Litterär kalender 2003. Lotten*, Stockholm 2003, s. 15–43 resp. 45–68, men också Johan Svedjedal, ”Muserna och marknaden”, i densamma, s. 163–179, som sätter in de litterära priserna och stipendierna i ett historiskt sammanhang och diskuterar dem i samband med frågor om författarnas ekonomiska villkor; Ingemar Nilsson, *John Landquist. Filosof, psykolog, kritiker* (Svenska lärde), Stockholm 2009, kapitlet ”Samfundet De Nio”, s. 239–275. Detaljerade framställningar av samfundets aktiviteter ges också i essäerna om samfundets gamla medlemmar, t.ex. Anders R. Öhman, ”Om Astrid Lindgren i De Nio och litet annat”, i *De Nio. Litterär kalender 2006. Astrid*, Stockholm 2006, s. 59–68; Inge Jonsson, ”Hjalmar Gullberg i Samfundet De Nio”, i *De Nio. Litterär kalender 2008. Hjalmar*, Stockholm 2008, s. 35–59 och Inge Jonsson, ”Stina Aronson i Samfundet De Nio”, i *De Nio. Litterär kalender 2009. Stina*, Stockholm 2009, s. 47–60. Se även Johan Svedjedal, ”Rymden och tvåkronan. Karin Boyes För lite och den författarsociala debatten”, *Sammlaren. Tidskrift för svensk litteraturvetenskaplig forskning*, årgång 130, 2009, s. 139–184, särskilt s. 168 ff.
  - 11 En förteckning över samtliga förslag och beslut i Samfundet De Nio har upprättats av Gunnel Furuland, men är ännu opublicerad.
  - 12 Andreas Nyblom (red.), *Gäster från jorden. Tal på Övralid 1945–2005*, Motala/Stockholm 2005, s. 7–23; *Boklotteriet tjugofem år 1948–1973*, Stockholm 1973.
  - 13 *Och årets Augustpris går till... Svenska Förläggareföreningens Augustpris fyller 20 år* (Rapport från Svenska Förläggareföreningen, SvF), Stockholm 2008.
  - 14 Se Thure Nyman (red.), *Bokvännens kalender*, Stockholm 1962, Thure Nyman (red.), *Bok-*

- vännens kalender* (Bokvännens bibliotek 81), Stockholm 1968 samt Lars Törnqvist (red.), *Bokvännens kalender*, Tredje utgåvan (Bokvännens bibliotek 101), Stockholm 1981.
- 15 Se *Den Svenska Bokbranschen 2006. Företagsfakta och personmatrikel*, Stockholm 2006, s. 364–378, och Johanna Westlund, ”126 anledningar att skriva en bok”, publicerad på *Svensk Bokhandels* webb den 7 december 2006 (<http://www.svb.se/SvB_papper/2006/Nummer_19/145381> [senast kontrollerad i juni 2009, men sedermera borttagen]). Nämnas kan här också den typ av sammanställningar som ibland dyker upp i dagstidningar, och som sällan är kompletta, men likväl kan vara av visst intresse, t.ex. Susanne Kilner, ”Alla dessa litterära priser. Tio miljoner i vinstpotten varje år”, *Göteborgs-Posten*, 5 september 1993 eller Malin Clausson, ”Prispengar gräddes på moset. 124 litterära priser väntar landets författare”, *Göteborgs-Posten*, 27 mars 2010.
- 16 Se <http://sv.wikipedia.org/wiki/Kategori:Svenska_litteraturpriser> [september 2010].
- 17 Se särskilt Bengt Holmström & Åke Runnquist, *Boksverige. Författare. Förlag. Bokhandel. Bibliotek* (Aldusserien 333), Stockholm 1971, s. 33 ff., Germund Michanek, *Författaren och samhället* (ALMAserien 44), Stockholm 1972, s. 48 f., 131 ff. och Steiner 2009, s. 58 ff. Denna studie omfattar inte alla de arbetsstipendier och andra understöd och ersättningar som administreras av Sveriges Författarfond (se avgränsningarna nedan). I väntan på en större studie om fondens verksamhet och utfall hänvisas till Li Bennich-Björkman, *Statsstödda samhällskritiker. Författarautonomi och statsstyrning i Sverige*, (diss. Uppsala) Stockholm 1991 och Yngve Lindung, *Lånen, författarna, pengarna. Om folk- och skolbibliotekens utlåning av skönlitteratur*, Nacka 1989, men också översikter i Holmström & Runnquist 1971, s. 28–36; Michanek 1972, s. 50–60; Jan Gehlin, *Floden och virvlarna. Linjer och episoder ur hundra års författarfacklig historia*, Stockholm 1993, passim; Svedjedal 1993, s. 599–606; Svedjedal 1994, s. 191–200; Rolf Yrlid, *Litteraturens villkor*, Tredje upplagan, Lund 1994, s. 24–31; Steiner 2009, s. 62 ff. samt några festskrifter: Yngve Hedvall (red.), *Sveriges Författareförening. Minnesskrift utgiven till dess femtioårsjubileum den 23 april 1943*, Stockholm 1943, särskilt s. 101–124 (”Författareföreningens ekonomiska uppgift”, av Yngve Hedvall); Björn Julén, *Att skriva och ändå leva. Några linjer i Sveriges Författareförenings arbete under 75 år 1893–1968* (En PANbok), Stockholm 1968, särskilt s. 63–91 och Ingemar Karlsson (red.), *Tack för lånet! Om boken, biblioteket och den svenska litteraturens villkor. Sveriges Författarfond 50 år*, Stockholm 2004.
- 18 Några exempel är Carl Olov Sommar, *Gunnar Ekelöf. En biografi*, Stockholm 1989, t.ex. s. 348, 353 ff., 518, 576 ff.; Johan Svedjedal, *Skrivaredans. Birger Sjöbergs liv och diktning*, Stockholm 1999, särskilt s. 617 ff.; Vivi Edström, *Selma Lagerlöf. Livets vågspel*, Stockholm 2002, t.ex. s. 167, 371–377; Ulla Isaksson & Erik Hjalmar Linder, *Elin Wägner* (1977, 1980), Stockholm 2003, s. 365 f.; Torbjörn Forslid & Anders Ohlsson, *Fenomenet Ranelid*, Malmö 2009, särskilt s. 106 ff., 117 ff.; Håkan Möller, *Pär Lagerkvist. Från författarsaga till Nobelpris* (Acta Universitatis Upsaliensis, Historia litterarum 28), Uppsala 2009, särskilt s. 379–402. Nämnas bör här också Svedjedal 2009, som dessutom sätter in stipendierna i ett författarsocialt sammanhang (särskilt s. 158–168).
- 19 Som Claire Squires koncist uttryckt det kan litterära priser ”afford the researcher a pertinent view of the material and ideological conditions of the production and reception of

- literature and literary value” (Claire Squires, ”A Common Ground? Book Prize Culture in Europe”, *The Public*, 11, 2004:4, s. 37–48, här: s. 40).
- 20 James F. English, *The Economy of Prestige: Prizes, Awards, and the Circulation of Cultural Value*, Cambridge, Mass. 2005, s. 1.
  - 21 En annan relevant studie som kan nämnas är Richard Todd, *Consuming Fictions: The Booker Prize and Fiction in Britain Today*, London 1996, en undersökning av Bookerprisets betydelse för den brittiska bokmarknaden och litteraturen, men även metoddiskussionen i Squires 2004.
  - 22 Se t.ex. English 2005, s. 3–11 et passim. För en svensk introduktion till Bourdieus fältbegrepp, se t.ex. Pierre Bourdieu, *Konstens regler. Det litterära fältets uppkomst och struktur* (orig. *Les règles de l'art. Genèse et structure du champ littéraire* [1992], övers. Johan Stierna) (Symposion Bibliotek. Moderna franska tänkare 31), Stockholm/Stehag 2000.
  - 23 Som Erik Peurell påpekar, och som ofta skymtar i skildringar av arbetet inom olika juryer eller kommittéer, händer det ofta att ett pris förutom på kvalitativa grunder delas ut till behövande författare, och att åtminstone tidpunkten för utdelandet av ett pris mycket väl kan bestämmas av att en författare hamnat i ekonomisk knipa (se Peurell 1998, s. 195, 199).
  - 24 Journalistiskt kapital skulle, i Bourdieus efterföljd, snarare kunna förstås som en central kapitalform i det journalistiska fältet, som i någon mån överlappar med de litterära och kulturella fälten. Fenomen som torde förknippas med högt journalistiskt kapital kunde då vara personlig integritet, hög etisk svansföring samt god förmåga att hitta egna nyheter och att urskilja viktiga händelser av vilka man kan skapa nyheter.
  - 25 Jfr Claire Squires, ”Book Marketing and the Booker Prize”, i Nicole Matthews & Nickianne Moody (red.), *Judging a Book by Its Cover: Fans, Publishers, Designers, and the Marketing of Fiction*, Aldershot 2007, s. 71–82 [=2007a]. Fenomenet diskuteras också i Todd 1996, s. 9 f., 100 f. et passim.
  - 26 Om journalistiskt kapital, se t.ex. English 2005, s. 51, 196, 207 f., 234 (även om English många gånger hellre väljer att tala om ’celebrity’, ’scandalous currency’, ’journalistic interest’, och liknande). Förutom ekonomiskt, kulturellt och journalistiskt kapital talar English bl.a. om socialt och politiskt kapital. Den kanske viktigaste kapitalformen som inte redogörs för här är den sociala, som särskilt spelar roll när det handlar om att sätta samman en jury eller pris-kommitté, och då i synnerhet vad gäller nyinstiftade priser (se t.ex. *ibid.*, s. 119–130).
  - 27 För en diskussion om litterära priser (särskilt Bookerpriset) och marknadsföringen av kvalitetslitteratur, se Squires 2007a.
  - 28 English 2005, s. 106.
  - 29 English 2005, s. 183.
  - 30 Jfr English 2005, s. 10 f., där ett snarlikt resonemang förs.
  - 31 Se t.ex. *Nationalencyklopedins* definition av *stipendium* som ”ekonomiskt understöd för studerande och konstnärer m.fl. för studier och resor, tillkomna genom anslag och donationer för angivna ändamål”, eller *Nationalencyklopedins ordboks* definition av samma begrepp som ”tidsbegränsat ekonomiskt understöd för studerande och konstnärer m.fl.; för studier, resor etc.”. Jfr dock diskussionen i 1948 års bokutredning: ”Under den gemensamma beteckningen ’stipendier’ har utredningen sammanfört dels *stipendier* i gängse me-

- ning, d. v. s. kontantbelopp, som ställts till författarnas förfogande för att underlätta deras ekonomiska villkor under den tid, då de arbetar på sina nya litterära verk, dels *understöd*, som lämnas utan sådan motivering, dels *litterära meritbelöningar* – dock ej litterära pristävlingssummor – för framstående litterära prestationer, samt slutligen *pensioner* och liknande *åldersunderstöd* till författare, som ej längre utövar någon litterär verksamhet.” (SOU 1952:23, s. 246.) Citatet vittnar om att ordbruket förändrats något med tiden – i stort sett samtliga priser och utmärkelser i denna studie faller under det som i utredningen kallas ”*litterära meritbelöningar*”. Se även Peurell 1998, s. 195 för en diskussion.
- 32 Om statyetter, medaljer, m.m. se English 2005, s. 155–184.
- 33 Denna studie är en s.k. *spin-off* från min forskning om Augustpriset, och det faktum att den ursprungligen tillkom i syfte att ge en kontext till Augustpriset har styrts flera av avgränsningarna nedan.
- 34 Jfr English 2005, s. 20 f. I princip samtliga priser, utmärkelser och stipendier i denna studie är, såvitt det gått att utröna, sådana som delas ut till en författare utan ansökan. I materialet finns emellertid ett litet antal stipendier (bl.a. Landstinget i Värmlands Frödingstipendium) där det verkar som att något slags ansökningsförfarande fortfarande lever kvar, om än det i de flesta fall förefaller ha ersatts av system där man (i likhet med bl.a. nobelprisen) kan nominera tänkbara mottagare. Eftersom de i övrigt fungerar som utmärkelser och vanligen uppfattas som sådana har de medtagits i studien.
- 35 En översikt över Boklotteriets/Litteraturfrämjandets många stipendier under de första decennierna finns i *Boklotteriet tjugofem år 1948–1973*, s. 54–81.
- 36 Ska man lita till SAB-klassifikationen (H.04) är essän också rent definitionsmässigt en skönlitterär genre.
- 37 I likhet med essäpriserna utdelas dessa också ofta till författare som också fått nationella priser eller utmärkelser för sitt skönlitterära författande.
- 38 Denna typ av pristävlingar går i Sverige tillbaka till åtminstone det sena 1700-talet och Svenska Akademiens grundande (se von Platen 1986), men fanns kvar långt in på 1900-talet, i form av romanpristävlingar – se t.ex. Johan Svedjedal, *Prosa mellan krigen. Förstagångsutgivningen av svensk prosafiktions i original i bokform för vuxna 1916–1940* (Litteratur och samhälle. Meddelande från Avdelningen för litteratursociologi vid Litteraturvetenskapliga institutionen i Uppsala 1982:2 [årgång 18]), Uppsala 1982, s. 66, not 57; Carin Österberg, *Natur och Kultur. En förlagskrönika. 1922–1986*, Stockholm 1987, s. 119 ff., 141 ff. och Svedjedal 1993, s. 686 f. I Europa sträcker de sig förstås ända tillbaka till det attiska dramat (se English 2005, s. 30 ff., 35 ff.).
- 39 Systemet med nominerade kandidater för Uppsala studentkårs Gustaf Frödingstipendium infördes först på 2000-talet. Mottagarna utsågs tidigare genom andra former av omröstningar.
- 40 Priset bör ha gått till författare minst två gånger under det senaste decenniet för att ha bedömts som intressant i denna kartläggning.
- 41 Se t.ex. pressreleasen från utlandet 2010 på Världsnaturfondens hemsida, <<http://www.wwf.se/press/1265638-sveriges-nationalparker-belonas-med-utmarskelsen-arets-panda-bok-2010>> [september 2010].

- 42 Om Guldskeppet, se t.ex. *Boklotteriet tjugofem år 1948–1973*, Stockholm 1973, s. 46 f. och Törnqvist 1981, s. 41.
- 43 Ytterligare några utmärkelser som det inte gått att finna särskilt många uppgifter om, men som förefaller ha lagts ned för ännu längre sedan (se även tidsavgränsningen nedan), är Bonniers debutantstipendium, Göteborgs-Tidningens debutantpris, Jeremiasfondens stipendium, Litteraturfrämjandets debutantstipendium, Norstedt & Söners förlags debutantstipendium, Rabén och Sjögrens stipendier, Svenska Dagbladets debutantstipendium och Vår Lösens författarstipendium (de flesta av dessa listas i Michanek 1972, s. 131 ff., men verkar i de flesta fall ha upphört inte långt därefter).
- 44 Om statens författarstipendier, se SOU 1952:23, s. 248 ff., Holmström & Runnquist 1971, s. 34 och Michanek 1972, s. 48 f. Statsstipendierna uppgick till 6 000 kr årligen och delades ut i 75 år. Att de kan ses som en form av understöd snarare än som litterära utmärkelser stöds också av en formulering i bokutredningen: ”I ett glest bebyggt land som saknar – eller åtminstone blott besitter få eller föga utvecklade – litterära traditioner kan stipendiestödet betraktas som ett slags kulturellt ’ödemarkstillägg’ till de knappa inkomsterna av bokförsäljningen.” (SOU 1952:23, s. 249.) Det är något oklart när flera av de äldre stipendier och understöd som nämns i bokutredningen slutade delas ut – det gäller t.ex. Tidens förlags stipendier, Nordiska uppslagsböckers stipendier, P. A. Norstedt & Söners stipendier, Åhlén & Åkerlunds stipendier, Ny Tids kulturpris och Tidningen Frihets stipendium (se SOU 1952:23, s. 254 ff.). Dessa listas, med något tveksamt undantag (där ett stipendium kan ha förvandlats till ett annat), inte i Michanek 1972, s. 131 ff., och kan åtminstone i deras dåvarande form konstateras vara nedlagda sedan länge.
- 45 Den exakta summan är 8 510 120 kr. I samtliga dessa uträkningar antas att prissumman för Nordiska rådets litteraturpris, 350 000 danska kronor, motsvarar 480 000 svenska kronor (i 2009 års penningvärde), att prissumman för Litteraturklubbens ”Det stora litteraturpriset”, 10 euro, motsvarar 100 svenska kronor, att Samfundet De Nios särskilda pris ligger på 100 000 kr, Harry Martinson-priset på 83 950 kr, Carl-Johan Vallgrens litteraturpris till yngre författare på 5 000 kr och att Ilona Kohrtz’ stipendium ligger på 35 000 kr, dvs. den summa som betalas ut för ett år (se diskussionerna nedan samt tabell A i bilagan för fler uppgifter om dessa priser).
- 46 Den exakta summan år 2009 för alla de priser för vilka tillförlitliga uppgifter finns uppgår till 6 355 000 kr. Detta kan jämföras med summan i ett par tidningsartiklar som behandlar svenska litteraturpriser (inkl. priser för barn- och ungdomslitteratur och facklitteratur). I en artikel från 1993 anges en summa på nästan 9,7 miljoner kr, varav nobelpriset i litteratur står för 6,5 miljoner (vilket motsvarar 12 respektive 8 miljoner kr i 2009 års penningvärde) (Kilner 1993). I en annan från 2010 anges 22,3 miljoner kr, där nobelpriset i litteratur står för 10 miljoner (Clausson 2010). I det ena fallet handlar det alltså om priser för 4 miljoner kr i 2009 års penningvärde exklusive nobelpriset, i det andra om ungefär 12,3 miljoner. Förutom en viss ökning i antalet priser tyder också artiklarna på att det går att avgränsa och räkna på lite olika sätt – i den senare artikeln är inte minst flera nedlagda priser medräknade.
- 47 Uppgifterna om biblioteksersättningen är hämtade ur Styrelsen för Sveriges Författarfonds *Verksamhetsberättelse för år 2009 med räkenskaps- och redovisningshandlingar*, s. 22,

- 25 ff. Vissa uppgifter går också att hitta på Sveriges Författarfonds hemsida, <<http://svff.se>> [september 2010]. Arbetsstipendierna består av tioåriga (34 st om totalt 3,5 miljoner kr), femåriga (75 st om totalt 7,0 miljoner kr), tvååriga (80 st om totalt 6,4 miljoner kr) samt ettåriga arbetsstipendier (214 st om totalt 10,0 miljoner kr).
- 48 Det exakta antalet i materialet är 35, om Samfundet De Nios särskilda pris beräknas ligga på 100 000 kr. Av dessa 35 är dock tre numera nedlagda.
- 49 Här har även tre nedlagda priser inkluderats (Pilotpriset, LRF:s litteraturpris/kulturpris och Folkets litteraturpris/Svenska Litteraturpriset). Samfundet De Nios särskilda pris har även här beräknats ligga på 100 000 kr.
- 50 Jfr English 2005, s. 156: "The correlative relationship of cash to prestige is not negligible, but it is generally so dominated by other factors that prize money is understood simply to accompany an award, never to stand for it."
- 51 I juryn för Ivar Lo-Johanssons personliga pris sitter representanter från Svenska Akademien, ABF och Sveriges Författarförbund (se prisets hemsida, <<http://www.ivarlospersonligapris.se>> [september 2010]).
- 52 Se Litteraturklubbens hemsida, <<http://www.litteraturklubben.nu>> [september 2010].
- 53 Uträkningen bygger på att den totala grovsumman från ovan (8 510 120 kr) delats på 138, med exakt resultat på 61 667,5 kr.
- 54 De exakta summorna är 5 525 000 kr av 8 510 120 kr, dvs. 64,9 procent.
- 55 Uträkningen utgår från att Mare Kandre-priset, Nöjesguidens pris och Johannes Edfeltstipendiet, om vilka inga uppgifter om prissummor kunnat hittas (och där tidskriften 00TAL/10TAL, Nöjesguiden och Länsbiblioteket i Skara inte svarat på upprepade förfrågningar), saknar prissumma och endast består av ett diplom eller liknande.
- 56 Vad gäller Albert Bonniers Stipendiefond för svenska författare bör nämnas att antalet stipendier under samma tid minskade från åtta till fem (se Gedin 2005, s. 43 f.). En av anledningarna till att stipendiefonden från och med 1950-talet kraftigt började höja sina stipendiesummor var för övrigt just att fonden annars riskerade att förlora i prestige och anseende (se Gedin 2005, s. 20 f.).
- 57 Se t.ex. Mats Dahlberg, "Ekonomisk kris för Fröding-sällskapet", *Nya Wermlands-Tidningen*, 20 augusti 2009.
- 58 Se t.ex. Gedin 2005 (citatet ur Albert Bonniers [d.y.] förord, s. 3). Syftet med Samfundet De Nio var bl.a. att utdela litterära priser och ge stöd till mindre bemedlade författare, ofta unga, och gärna av båda könen (se t.ex. Svedjedal 2003). Vad gäller Samfundet De Nios stora pris anges ibland 1921 som det första utdelningsåret (se t.ex. Svedjedal 2003, s. 173). Här följs emellertid praxis i Samfundet De Nios listor över mottagare, som ofta sträcker sig tillbaka till 1916. Under de första fem åren delades priset ett par gånger ut till flera författare samtidigt, vilket blev ovanligt senare i prisets historia, och prissumman var också avsevärt lägre än 1921 (räknat per pris). Om de första årens pris, se även Nilsson 2009, s. 246 ff.
- 59 Anmärkas bör dock att det under första hälften av 1900-talet fanns ett drygt tiotal priser och stipendier som uteslutits ur materialet pga. att de lades ned för flera decennier sedan, och att framställningen nedan alltså gäller priser som fortfarande bedömts som relevanta. Dessa uteslutna priser och stipendier är förutom Svenska Akademiens statsstipendier (ut-

- delade 1864–1939) dels sådana som Tidens förlags stipendier (inrättade 1930), Nordiska uppslagsbäckers stipendier (1943), P. A. Norstedt & Söners stipendier (1946), Åhlén & Åkerlunds stipendier (1948), Ny Tids kulturpris (1948) och Tidningen Frihets stipendium (1950), dels stipendier utdelade av vad som då hette Sveriges Författareförening – t.ex. Gösta Berlingsfonden, K. A. Odellius donationsfond, Gunnar Mascoll Silfverstolpes minnesfond/Lyrikerfonden och Fredrik Ströms minnesfond (se Hedvall 1943, s. 106 f., 117 ff. och SOU 1952:23, s. 248–257).
- 60 English 2005, s. 72, 74 ff., 323 ff. et passim. English påpekar bl.a. att det numera finns fler filmpriser i världen än det spelas in nya filmer varje år (ibid., s. 323).
- 61 English 2005, s. 75 ff. (citatet s. 76). Till denna utveckling kommer också den kraftigt ökande handeln med vad man kunde kalla immateriella varor, och som står bakom en femdubbling av världsekonomin sedan 1972. Enligt English torde denna hänga samman med expansionen av kulturella priser: ”This would seem to suggest a greatly expanded *economic* market for *symbolic* goods such as, among other things, artistic prestige, as well as for all the services and events through which symbolic forms of capital are circulated.” (Ibid., s. 77.) Jämför man sedan den kulturella ekonomins tillväxt (intäkter från böcker, film, musik, etc.) under de senaste decennierna med prisernas expansion under samma tid framkommer det, enligt English, att de senare ökat i betydligt snabbare takt (ibid., s. 19 f.).
- 62 Se Gläntas hemsida, <<http://www.glanta.org/kulturpris/>> [september 2010]. Den ironiska gesten att instifta priser åt priser (eller i alla fall att skämta om saken) går tillbaka åtminstone till det sena 1970-talet, när den amerikanska televisionen började översvämmas av olika prisgalor (se English 2005, s. 83).
- 63 Se Steiner 2009, s. 102, 113. De siffror som anges är ”drygt 3000 titlar” 1986/1987 och 4671 titlar 2007, dvs. en ökning på ca 56 procent (siffrorna gäller titlar utgivna av Svenska Förläggareföreningens medlemmar och är hämtade ur *MedieSverige 2007. Statistik och analys*). Som Steiner påpekar är det främst facklitteratur och barn- och ungdomslitteratur som står för den ökade utgivningen i titlar räknat.
- 64 Att kommersialiseringen, medialiseringen och ökningen av antalet priser hänger ihop är något som ofta kommenteras inom forskningen. Jfr English 2005, s. 2 f.: ”The rise of prizes over the past century, and especially their feverish proliferation in recent decades, is widely seen as one of the more glaring symptoms of a consumer society run rampant, a society that can conceive of artistic achievement only in terms of stardom and success, and that is fast replacing a rich and varied cultural world with a shallow and homogeneous McCulture based on the model of network TV. Prizes, from this vantage point, are not a celebration but a contamination of the most precious aspects of art.”
- 65 Dessa tendenser diskuteras utförligt vad gäller den brittiska bokmarknaden i Claire Squires, *Marketing Literature: The Making of Contemporary Writing in Britain*, Basingstoke & New York 2007 [=2007b].
- 66 Om biblioteksersättningens framväxt i Sverige, se t.ex. Bennich-Björkman 1991.
- 67 Se English 2005, s. 50–68. Ett exempel på svenskt håll är Upsala Nya Tidnings Siripriset, som mellan 2000 och 2008 utdelades för ett verk ”som av någon outgrundlig anledning inte nominerats till Augustipriset” (se tabell A i bilagan).

- 68 Jfr English 2005, s. 199 (uttrycket ”cultural money-laundering”), eller Englishs beskrivning av bl.a. nobelpriset i litteratur (ibid., s. 11, 64). Som English påpekar är inrättandet av ett pris eller stipendium mycket billigt jämfört med att t.ex. bygga ett universitetsbibliotek (English 2005, s. 64).
- 69 Summan för år 1901 utgörs av dels de 6 000 kr i statliga stipendier som fördelades av Svenska Akademien, dels de 6 000 kr som delades ut av Albert Bonniers Stipendiefond för svenska författare (se t.ex. Gedin 2005, s. 10). Summan för år 1951 är hämtad ur SOU 1952:23, s. 258, och uppgår till exakt 362 900 kr. Redan 1902 delade för övrigt Sveriges Författareförening ut sitt första egentliga stipendium, men detta (som gick till Birger Schöldström), uppgick endast till 400 kr (Hedvall 1943, s. 103, 118). Från och med 1908 anslag sedan staten ytterligare 10 000 kr i stipendier till svenska författare, ett belopp som 1920 fördubblades till 20 000 kr årligen. (Detta understöd delades ut av en nämnd med en representant vardera från Svenska Akademien och Författareföreningen. Se t.ex. SOU 1952:23, s. 251 ff.). Siffrorna i framställningen kan också jämföras med att det under 1920-talet årligen delades ut mellan 60 000 och 70 000 kr i liknande stöd (motsvarande någonstans mellan 1,1 och 1,7 miljoner kr i 2009 års penningvärde, lite beroende på hur man räknar). (Enligt Sundin 1996, s. 415, diagram 38.1, delades det ut mellan 65 000 och 70 000 kr i ”litterära stipendier” årligen 1920–1929, men då inkluderas förutom Svenska Akademiens, Albert Bonniers Stipendiefonds och Samfundet De Nios även Författareföreningens och statens stipendier. Detta kan jämföras med Svedjedal 2003, s. 173, not 14, där den totala stipendieringen år 1921 beräknas till ca 60 000 kr.)
- 70 Se Författarfondens *Verksamhetsberättelse för år 2009 med räkenskaps- och redovisningshandlingar*, s. 22, 25 ff. Enligt en uppgift i Michanek 1972, s. 49, delade staten år 1964 sammanlagt ut mer än 3,3 miljoner kr i stöd till författare (motsvarande 31,2 miljoner kr i 2009 års penningvärde), vilket tyder på att den stora ökningen i statliga stödmedel bör ha inletts med biblioteksersättnings införande år 1954.
- 71 Av det totala beloppet på 362 900 kr (i SOU 1952:23, s. 258) stod Sveriges Författareförening för 52 550 kr och statsstipendierna för 75 000 kr, medan boklotteriernas andel uppgick till 73 000 kr. I det andra fallet, utan Författareföreningens medel och de statliga stipendierna, uppgår den exakta summan till 235 350 kr (motsvarande 3 389 350 kr i 2009 års penningvärde), i det första, där dessutom boklotteriernas andel om 73 000 kr uteslutits, till 162 350 kr (motsvarande 2 338 054 kr i 2009 års penningvärde).
- 72 Att räkna ut och jämföra prissummor genom åren är vanskligt av flera skäl, inte minst att penningssummor inte enkelt låter sig räknas om och jämföras över flera decennier. En ideal jämförelse av prissummor över tid skulle, förutom totala summor vid betydligt fler tidpunkter än vad som rymts här, också inbegripa en sammanställning av utdelade prissummor kumulativt, varvid man skulle komma upp i avsevärda summor för några av instiftarna. Som exempel kan nämnas att Övralidspriset, som när det delades ut första gången 1945 låg på 3 000 kr (motsvarande drygt 56 000 kr i 2009 års penningvärde) och sedan 2003 ligger på 250 000 kr, år 2009 totalt uppgått till drygt 5 miljoner kr i samma års penningvärde (siffrorna från Nyblom 2005, s. 7 f., där det bl.a. anges att Stiftelsen Övralid sedan 1945 delat ut mer än 4 miljoner kronor i 2005 års penningvärde). Svårigheten är för-

- stås att finna exakta summor för alla priser för samtliga utdelningsår, samt att räkna om dessa till ett visst års penningvärde – en omfattande räknepuppigt som dessvärre inte rymts inom ramen för denna studie.
- 73 Om dessa, se t.ex. SOU 1952:23, s. 249 f., 254 f. Under ungefär samma tid började som framgått också Sveriges Författareförening att dela ut en rad stipendier ur olika fonder.
- 74 Till dessa kommer också Åhlén & Åkerlunds stipendier (institfödda 1948), Ny Tids kulturpris (1948) och Tidningen Frihets stipendium (1950), vilka dock inte återfinns i materialet då de är nedlagda sedan länge (se SOU 1952:23, s. 256).
- 75 Jämförelser av tabellerna i festskriften *Boklotteriet tjugofem år 1948–1973*, s. 75–81, med listor över mottagare av vissa litteraturpriser tyder på att en stor del av de medel som delades ut som priser eller utmärkelser av aktörer som ABF, Aftonbladet, Tidningen Vi och FIB:s Lyrikklubb under en tid kan ha kommit från Boklotteriet/Litteraturfrämjandet. Här finns dessvärre inte utrymme att närmare utreda de olika pengaflödena. (Jfr även Peurell 1998, s. 266, not 9.)
- 76 Kommenteras bör dock att ett pris utdelat av Eckersteins universitetsbokhandel i Göteborg funnits sedan 1949, men förefaller som framgått ha lagts ned någon gång under 1980-talet. (Se Törnqvist 1981, s. 47 f.)
- 77 Man kunde, med tanke på kartläggningens tidsmässiga avgränsningar, möjligen tänka sig att det förekommit gott om nedlagda priser och stipendier redan tidigare under seklet, men att dessa hamnat utanför denna studie. Genomgångar av SOU 1952:23, listor över litterära priser och utmärkelser i årsboken *När – Var – Hur* och förteckningar som den i Michanek 1972, s. 131 ff., tyder dock på att det sammantaget inte borde röra sig om fler än ett drygt tjugotal nedlagda priser och utmärkelser under hela 1900-talet fram till omkring år 1990.
- 78 Jfr English 2005, s. 112 ff.
- 79 Mätmetoden diskuteras kort i tabellerna B och C i bilagan. Kommenteras bör dock att mätmetoden förstås premierar dels priser som delats ut under en längre tid (och som därför ofta nämns i författarpresentationer genom åren), dels priser som uppmärksammats mycket på senare år (särskilt den period som artikeldatabaserna täcker). Eftersom bara den sökfras som givit flest träffar räknats kan det också hända att något pris som bytt namn fått färre träffar än det annars skulle ha fått (sökningar på varianter tyder emellertid på att detta ytterst sällan varit fallet). Nämnas bör vidare att priser med flera stavningsvarianter (bl.a. med bindestreck) kan ha lite missvisande antal träffar, då i synnerhet PressTexts sökmotor är mycket nogräknad, och då endast den variant av sökfrasen som givit flest antal träffar räknats. Ett särskilt problem är också att det ibland inte gått att skilja vissa priser åt, t.ex. Svenska Akademiens och Stockholms stads kulturförvaltnings Bellmanpriser (som båda använder sökfrasen ”Bellmanpriset”), eller Gustaf Fröding-stipendiet och Landstinget i Värmlands Frödingstipendium (för vilka man bör söka på ”Frödingstipendiet”).
- 80 Eftersom den sökfras som användes i mätningen var ”Augustpriset” gäller den priset i alla dess kategorier, trots att det bara är den skönlitterära kategorin som är relevant för denna studie. Det är dessvärre inte praktiskt genomförbart att söka endast på sammanhang där den skönlitterära kategorin avses, och det är troligt att antalet träffar därför är något missvisande, trots att den skönlitterära kategorin också är den mest berömda och ansedda.

- 81 En kort förklaring av hur sammanvägningen gått till finns i kommentaren till tabell D i bilagan.
- 82 För listor över tidigare pristagare, se Fritiof Nilsson Piraten-sällskapets hemsida, <<http://www.piratensallskapet.se>> [september 2010].
- 83 De priser som saknas är, vad gäller prissummorna, Natur & Kulturs kulturpris, Sixten Heymans pris, Gerard Bonniers pris och Kellgrenpriset, och vad gäller ålder Svenska Akademiens stora respektive kungliga pris, Beskowska resestipendiet, Albert Bonniers Stipendiefond för svenska författare, Gustaf Fröding-stipendiet, Zibetska priset, Albert Bonniers 100-årsminne och Sixten Heymans pris.
- 84 Vad gäller fördelningen mellan decennierna instiftades ett pris på 1910- respektive 1920-talet, tre priser på 1940-talet, två på 1950-talet, tre på 1960-talet, två på 1970-talet, sju på 1980-talet, fem på 1990-talet och två på 2000-talet (med en total på 26 priser, då de två Bellmanpriserna här räknats som ett och samma).
- 85 Under arbetet med denna studie genomfördes också tidigt ett försök att räkna antal träffar på den berömda sökmotorn Google. Trots denna methods många brister – särskilt sökmotorns notoriska nyckfullhet samt att sökningarna, genom att de begränsades till vid måttillfället tillgängliga offentliga elektroniska dokument, hade en stark slagsida mot det nu i vilket de genomfördes – gav detta ett resultat som i mycket påminner om denna mätning. De priser som vid två mätningar genomförda sommaren och hösten 2009 fick flest antal träffar var i hög grad desamma som vid mätningen i artikeldatabaserna, även om de ofta kom i en något annan ordning (och några av de priser som finns med i tabell D i bilagan också kom med i tabellen över de tio priserna med flest antal träffar, medan några priser i denna föll precis utanför). De tydligaste undantagen var Carl-Johan Vallgrens litteraturpris till yngre författare (se nedan), som vid den första mätningen rentav kom på andra plats efter Augustpriset, och Sveriges Radios romanpris, som blev det överlägset största priset i den andra mätningen. Faktum är att samtliga Sveriges Radios litteraturpriser hamnade mycket högt i mätningen, vilket tyder på att de har en relativt stor närvaro på nätet.
- 86 En marginell skillnad, men åt andra hållet, föreligger vid Göteborgs-Postens (Stampen) litteraturpris, som kommer på plats 23 i PressText, men plats 25 i Retriever.
- 87 Att detta inte är någon engångsföreteelse framgår av att Albert Bonniers Stipendiefond för svenska författare dyker upp på plats 48 i PressText, men först på plats 62 i Retriever, att Albert Bonniers 100-årsminne dyker upp på plats 54 i PressText, men först på plats 70 i Retriever, och att Albert Bonniers Stipendiefond för Yngre och Nyare författare kommer på plats 92 i PressText, men först på plats 111 i Retriever. Det enda fall där mönstret motsägs är Gerard Bonniers lyrikpris, som dyker upp på plats 63 i PressText, men redan på plats 51 i Retriever.
- 88 En studie om Augustprisets position i och betydelse för det svenska litterära fältet och bokmarknaden är under utarbetande.
- 89 Kommenteras bör också att PressTexts sökmotor har sina begränsningar (bl.a. kan man inte enkelt söka på flera fraser samtidigt), varför det varit svårt att söka på bl.a. Svenska Akademiens kungliga pris och stora pris. Deras träffar i tabell B i bilagan kan därför vara något missvisande.
- 90 Sökningar på den exakta frasen ”nobelpriset i litteratur” gav den 11 juni 2010 hela 1463 res-

- pektive 4 321 träffar i PressText respektive Retriever, att jämföra med Augustprisets 1566 respektive 4 064 träffar några veckor tidigare.
- 91 I denna uträkning har alltså, i de relativt få fall där flera sammanslutningar delar ut ett pris tillsammans (totalt förekommer ett tiotal priser där detta är aktuellt), unika kombinationer av sammanslutningar räknats, då det ibland varit svårt att dra gränser mellan de samverkande sammanslutningarna. Antalet utdelande instanser som är inblandade i flera priser är alltså i praktiken något fler – t.ex. är LO och ABF inblandade i flera priser.
- 92 Kommenteras bör att överlappningar inom en enskild organisation inte lett till att ett pris tagits med i flera kategorier – t.ex. hade Tidningen Vi:s litteraturpris kunnat sorteras in i både ”Mediala aktörer” och ”Fackföreningar, folkrörelser och intresseorganisationer” (tidningen ägs av Kooperationen) – utan en bedömning har gjorts av vad som varit mest centralt (i Tidningen Vi:s litteraturpris fall dess karaktär av pris som delas ut av en tidning). (Se tabell E i bilagan.)
- 93 Detta gäller t.ex. Alf Henrikson-stipendiet, som delades ut av författaren själv innan denne gick bort, men senare av Alf Henrikson-sällskapet, i form av Alf Henrikson-priset. Se Alf Henrikson-sällskapets hemsida, <<http://www.alfhenrikson.se>> [september 2010].
- 94 Se tabell A i bilagan.
- 95 Denna sammanställning över möjliga mottagare (redovisad i tabell A i bilagan) bygger på prisernas stadgar eller beskrivningar av priserna på företrädesvis de utdelande instansernas egna hemsidor (och när sådana saknats, på den praxis som kunnat skönjas i rapporteringen kring ett pris eller som meddelats mig i korrespondens med den utdelande instansen), men ska inte ses som alltför exakt, utan snarare som en tendensbeskrivning.
- 96 Det är ofta mycket svårt att dra gränser mellan de olika mottagarna, inte bara för att kategorierna ofta överlappar, utan också för att prisernas syftesförklaringar kan vara mycket luftiga. Bland priserna är det också betydligt oftare som ett pris delas ut till en författare (eller en person) snarare än för ett specifikt verk, även om jämförelsen är lite vansklig då det i det senare fallet så gott som alltid också är ett författarskap som hedras, och då juryerna för de förra priserna i sina prismotiveringar ofta betonar ett eller flera specifika verk. (Även när det uppges att det är ett författarskap som belönas sammanfaller ofta en belöning med att författaren ifråga utkommit med ett uppmärksammat nytt verk, som juryn ofta lägger sin betoning på; flera av de utdelande instanserna verkar för övrigt själva inte ha bestämt sig för om det är författaren eller verket som i första hand ska hedras, vilket gör att många formuleringar på hemsidor och i pressutskick ger ett aningen luddigt intryck). Svenska Förläggareföreningens Augustpris tillhör de få priser som är tänkta att tilldelas författaren för ett specifikt verk, men likväl är det oftast författaren (snarare än verket) som får den ojämförligt största mediala uppmärksamheten, allt enligt den mediala logik som dikterar att en levande person är både lättare och intressantare att skriva om än ett litterärt verk.
- 97 Som ett led i att försöka undvika en alltför subjektiv bedömning av prisernas prestige genomfördes under arbetet med denna studie en mindre enkät med några olika aktörer i det litterära fältet (några litteraturforskare, kritiker och/eller författare), där de ombads värdera ett urval litterära priser och utmärkelser. Resultatet blev emellertid nedslående: en-

- dast ett fåtal av de tillfrågade bemödade sig om att svara, och något förutsägbart utifrån deras positioner i fältet svarade flera av dem att alla litterära priser är lika betydelselösa.
- 98 Jfr faktorerna i Peurell 1998, s. 195.
- 99 Det klassiska exemplet är det franska Goncourtpriset (Prix Goncourt), med dess symboliska prissumma på 10 euro. Den författare som tilldelas priset kan dock räkna med avsevärda inkomster från ökad bokförsäljning.
- 100 Jfr English 2005, s. 122: ”Indeed, it is the first axiom among prize administrators that the prestige of a prize is reciprocally dependent on the prestige of its judges.”
- 101 English 2005, s. 127.
- 102 Se English 2005, s. 187–216. Ett ytterligare exempel är PiratenPriset, där man kan fundera på om inte det faktum att Björn Ranelid offentligen ventilerat sin besvikelse över att inte ha tilldelats priset (”det är fascism”) i själva verket gjort att priset kommit att framstå som (och därmed blivit) ännu mer prestigefyllt (se Forslid & Ohlsson 2009, s. 119 f.).
- 103 Peurell 1998, s. 195.
- 104 Peurell 1998, s. 196.
- 105 En sådan studie, inriktad på vilka svenska författare som fått vilka litterära priser och när, kommer förhoppningsvis i framtiden att utgöra ett korrektiv till slutsatserna i denna studie.
- 106 Att jämföra litterära priser och utmärkelser med varandra är egentligen mycket mer komplicerat än det här kan framstå som. När det gäller kampen mellan priserna och de utdelande instanserna är det t.ex. inte bara faktorer som prissummor, ålder och medialt genomslag som spelar roll, utan i analyserna av deras strävan att sticka ut i mängden av priser bör man egentligen också beakta allt från eventuella politiska kopplingar eller baktankar (eller avsaknaden av sådana) till jurymedlemmarnas och prismottagarnas sociala nätverk. Inte minst när det gäller att sätta samman en jury är t.ex. socialt kapital ytterst centralt (att helt enkelt få kontakter att ställa upp, ofta mot liten, om någon, ersättning), liksom en del faktorer som i förstone kan tyckas negligerbara, såsom att priset är välskött och har en fungerande administration och ekonomi (jfr English 2005, s. 153).
- 107 Detta innebär bl.a. att Svenska Akademiens stora pris uteslutits, då det utdelas så oregelbundet. Det utdelades i skrivande stund senast 2006 (till Sture Linnér), och innan dess 1998 och 1994 (till Birgit Åkesson respektive Tove Jansson).
- 108 Detta har medfört att bl.a. Gerard Bonniers essäpris, Sixten Heymans pris och John Landquists pris uteslutits, då de så ofta gått till forskare, kritiker och/eller essäister snarare än till skönlitterära författare.
- 109 Jfr avvägningarna i Peurell 1998, s. 195: ”Ett sällan återkommande pris fick mindre genomslag i fältet än ett årligt och dess status blev därmed lägre. Detsamma gällde priser som kunde gå till andra än bara skönlitterära författare. Sådana pris ingick snarare i ett större kulturproduktionens fält och hade lägre status i det litterära fältet än de specifikt litterära priserna.”
- 110 Även här har 350 000 danska kronor bedömts motsvara 480 000 svenska kronor (i 2009 års penningvärde).

ABSTRACT

Jerry Määttä, *Pengar, prestige, publicitet. Litterära priser och utmärkelser i Sverige 1786–2009* (*Pay, Prestige, Publicity: Literary Prizes and Awards in Sweden, 1786–2009*)

The aim of this study is to discuss and analyse the functions, rise and growth of modern literary and cultural prizes and awards in Sweden, mainly through an extensive mapping of contemporary prizes and awards. After a brief discussion of earlier research and the manifold symbolic and economic functions of literary and cultural prizes and awards, the study deals with this data (accounted for in the tables in the appendices) by analysing factors such as when and by whom the prizes and awards have been founded, what their prize moneys have amounted to, what their respective impact in the media has been (gauged by searches in the newspaper and media databases PressText and Retriever), and which prizes and awards can be considered to be the most influential within the contemporary Swedish national literary field.

The study is mainly focused on Swedish and pan-Nordic literary and cultural prizes which can be awarded to authors writing fiction and poetry in Swedish for an adult readership (which means that prizes and awards for children's and young-adult fiction, non-fiction, translations, criticism, etc. are excluded, as is the Nobel Prize for Literature, which is nowadays very seldom awarded to Swedish authors).

The total number of such prizes and awards found is 138, of which almost two thirds have been established since 1980, and about 90 percent since the end of the Second World War (the oldest such prize was established by the Swedish Academy in 1786). The total sum of the prize money awarded in 2009 was more than 6.4 million SEK (roughly 920.000 USD or 585,000 GBP), and almost a quarter of the prizes and awards that year had a prize sum of at least 100.000 SEK each (roughly 14.000 USD or 9.000 GBP). Some of the tendencies observed and discussed are that 44 percent of the prizes and awards have been established by literary academies and associations, and 27 percent by agents connected to the book and media markets; that the last decade (since 1999) has seen an heretofore incomparable discontinuation of prizes and awards (24 of the 138 prizes and awards in the study), and that half of these prizes had also been established during the last decade, mainly by commercial interests; that the sum of the prize money seems to have a larger influence on impact in the media than the age of the prize or award; that prizes and awards established by agents with a strong connection to the book market or with access to their own media channels (such as newspapers, magazines and radio channels) often have an advantage when it comes to having a large impact in the media, as do some of the prizes awarded for literary debuts, and — it would seem — prizes named after canonical and popular Swedish authors.

The study concludes with a discussion of the most significant factors when it comes to gauging the cultural prestige of the prizes and awards, and a presentation of a tentative list of the roughly 30 Swedish and pan-Nordic literary and cultural prizes and awards which might be considered the most influential.